

Uluslararası

Yıl 1 • Sayı 1 • 2020

maarif

Dergisi

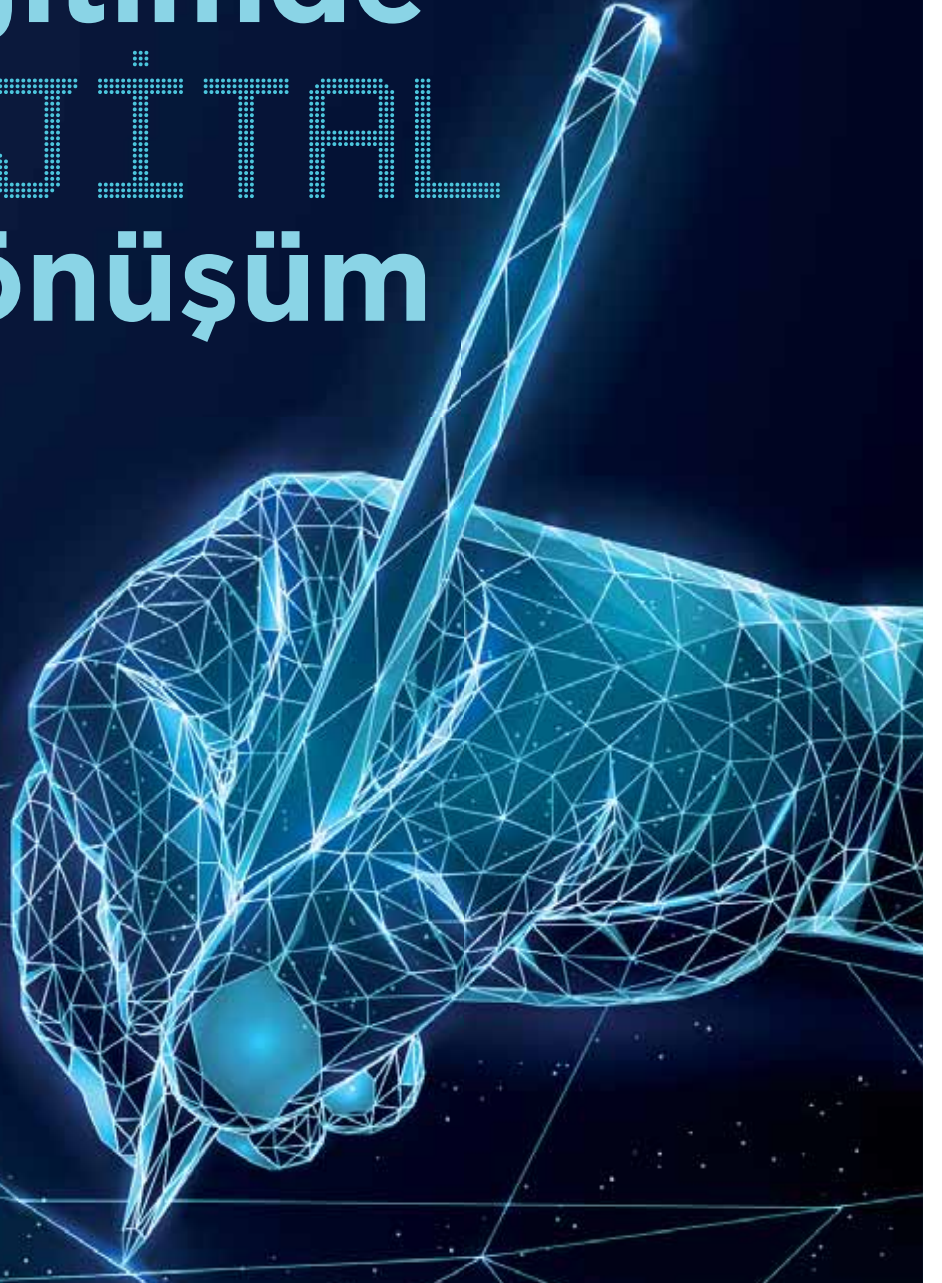
Eğitimde DİJİTAL Dönüşüm

Pandemi Sonrası
Eğitimin Yeni Biçimi
ve Uzaktan Eğitim

Eğitimde Değişim
Bağlamında Bir
Katalizator: COVID-19

Süper Akıllı Toplum'da
Kurumlar, İlişkiler, Roller

Küresel Bir Sarmal
Olarak Özel Yeteneklilik
Eğitimi

66.Yıl

83 Milyon'un varsa başaramayacağın hiçbir şey yok

66 yıldır sizden ilham alıyoruz, 66 yıldır Türkiye için çalışıyoruz.
VakıfBank, daima seninle.

#daimaseninle

444 0 724 | vakifbank.com.tr

 VakıfBank
Burası Sizin Yeriniz

 /vakifbank

EĞİTİME DEĞER

TÜRKİYE MAARİF VAKFI BAĞIŞLARINIZLA GÜÇ BULSUN

Türkiye Maarif Vakfı, tüm vatandaşlarımızdan gelen kişisel ve kurumsal bağışları kabul etmektedir. Türkiye Maarif Vakfı kamu yararına faaliyet gösteren bir vakıf olup, **VAKFIMIZA YAPILAN BAĞIŞLARIN % 100'Ü VERGİ İNDİRİMİNE TABİDİR**

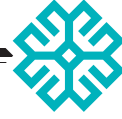
turkiyemaarif.org

6721 sayılı kuruluş kanununun 5. maddesine göre:
"Türkiye Maarif Vakfına yapılacak bağış ve yardımlar, gelir ve kurumlar vergisi matrahından indirilir."

BAĞIŞ VE YARDIMLARINIZ İÇİN İLETİŞİM
Türkiye Maarif Vakfı Kaynak Geliştirme Daire Başkanlığı
Email: iletisim@turkiyemaarif.org | Tel.: +90 216 323 35 35

Uluslararası Maarif Dergisi'nin ilk sayısında, ağırlıklı olarak **eğitimde dijital dönüşüm** ve **uzaktan eğitim** konuları, akademisyen ve uzman yazarlar tarafından bütün yönleriyle değerlendiriliyor.

İÇİNDEKİLER

Yıl: 1, Sayı: 1, 2020

DOSYA

EĞİTİMDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM

Dijital teknolojilerin etkili kullanıldığı bir gelecek bizi bazen korkutsa da çoğunlukla heyecanlandırıyor.

s.20

- 21 / Eğitimde Dijital Dönüşüm
Prof. Dr. Yalın Kılıç Türel
- 24 / Pandemi Sonrası Eğitimin Yeni Biçimi
Doç. Dr. Yusuf Alpaydın
- 30 / Pandemi Döneminde Acil Uzaktan Eğitim
Prof. Dr. Aşkın Asan

- 32 / "E-Öğrenme"den "M-Öğrenme"ye...
Kürşad Kültür
- 34 / Eğitime Değer
Selim Cerrah
- 36 / Eğitimde Değişim Bağlamında Bir Katalizatör: Covid-19
Yong Zhao

RÖPORTAJ

**Milli Eğitim Bakanlığı
Bakan Yardımcısı
Prof. Dr. Mahmut Özer:**

Milli Eğitim Bakanlığı Pandemi Sonrası İçin Hazır

Pandemi sırasında uzaktan eğitim bizim için de yeni bir deneyim oldu. Şimdi benzer krizlere daha hazırlıklyz.

s.16

04 / BAŞKAN'DAN

EĞİTİM GÜNDEMİ

- 05 / 'Uzaktan eğitim, sistemimizin parçası olacak'
- 06 / PISA Direktörü Schleicher'den Türk eğitim sistemine övgü
- 07 / Eğitim yayınları rekor kırdı
- 08 / Eğitim ve teknoloji birlikte ilerliyor

EĞİTİM DÜNYASINDAN

- 10 / Diyalojik pedagojinin etkililiği
- 11 / Siz epistemolojik farkındalığı olanlardan mı olmayanlardan mısınız?
- 12 / Öğrenme stilleri: Efsane mi, gerçek mi?
- 13 / Eğitimi standartlaştırmak ya da standartlaştırmamak. İşte bütün mesele.
- 14 / Eğitim dünyasından zihin açan kitaplar

MAKALE

- 38 / Çad Türkiye İlişkilerinde Maarif Vakfının Rolü
Dr. Rukiye El-Mâhi

MAKALE

Toplum 5.0 Üzerine: Süper Akıllı Toplum'da Kurumlar, İlişkiler ve Roller

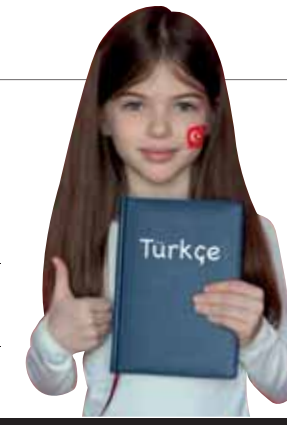
Toplum 5.0, dijital ekonomi ve ileri otomasyon sistemleri ile örülü üretim ilişkilerinin ortaya çıkaracağı insanın bir problem çözücü olarak teknolojinin merkezine oturtulduğu, teknoloji tabanlı insan merkezli bir yeni toplumsal yaşamın adı olarak da tanımlanmaktadır. s. 40

Doç. Dr. Cahit Bağcı

TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE MAARİF MODELİ

Türkiye Maarif Vakfı, alan uzmanları ve uygulayıcıların kapsamlı katılımıyla iki yıllık bir çalışmanın sonucunda **Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'nı** hazırlamıştır.

Doç. Dr. İbrahim Gültekin
s. 46

İNOGRAFIK

- 51 / Türkiye Maarif Vakfı Uzaktan Eğitim Süreci

52

ANALİZ

- 52 / Ulusal ve Uluslararası Eğitim Kurumları Karşılaştırması ve Öğrenen Profilleri
Dr. Yunus Emre Gedikli

TEKNOLOJİ

- 72 / Türkiye'nin Teknoloji Hamlesi

MAKALE

- 78 / Bebeklik ve Çocukluk Döneminde Oyun-Fiziksel Aktivite Oyunu Örneği
Prof. Dr. Zariye Seçer

ÖZEL EĞİTİM

- 82 / Küresel Bir Sarmal Olarak Özel Yeteneklilik Eğitimi
Prof. Dr. Ahmet Emre Bilgili

KURUMSAL

- 86 / Yüksek Öğretimde Maarif İmzası
Arnavutluk New York Tirana Üniversitesi

EĞİTİM TARİHİ

- 92 / Türk Eğitim Tarihinin Sözlü Kaynakları Üzerine
Prof. Dr. Mustafa Gündüz

ANALİZ

- 96 / Avustralya'da Müslümanların Eğitim Sorunu
Necmi Uzun

KÜLTÜR SANAT

- 99 / Sinemada Dijital Dönüşüm
Prof. Dr. Ridvan Şentürk

BAŞARI HİKAYELERİ

- 103 / Azmiyle Dünya Şampiyonasına Katıldı

58

RÖPORTAJ

Krizler Uluslararası Örgütleri Sınıyor

Küresel Yönetişim Krizinde belirsizliklerin arttığı, uluslararası işbirliği iradesinin ve alanının daraldığı, devletler arasında çok taraflı diplomasi dönemine giriyoruz. s. 58

64

ÜLKELER VE KÜLTÜRLER

Afrika'nın geleceğe dönük yüzü: Tanzanya

Coğrafi konumu, doğal zenginlikleri, çok kültürlü etnik yapısıyla; barış içerisinde, geleceğe yürüyen, Afrika'nın potansiyeli en güçlü ülkelerinden biri... s. 64

- 70 / Tanzanya'da Türkiye Maarif Vakfı

Uluslararası
maarif
Dergisi

Sahibi
**Türkiye Maarif Vakfı Adına
Prof. Dr. Birol Akgün**

Genel Yayın Yönetmeni
Prof. Dr. Cihad Demiri

Danışma Kurulu
**Osman Nuri Kabaktepe
Prof. Dr. Aşkın Asan
Prof. Dr. Ahmet Emre Bilgili
Prof. Dr. Aysen Gürçan
Prof. Dr. Mahmut Özer
Prof. Dr. Zariye Seçer
Prof. Dr. M. Akif Kireççi
Prof. Dr. Semih Aktekin
Dr. Mustafa Gökku
Selim Cerrah
Zekeriya Akçam**
Yayın Kurulu
**Doç. Dr. Cahit Bağcı
Doç. Dr. Yusuf Alpaydın
Dr. Hasan Taşçı
Mahmut Mustafa Özdil
Nedim Kaya
Ali Çiçek
Ahmet Türkben
Ahmet Yavuz
Sait Karahasan**

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Bekir Bilgili
bbilgili@turkiyemaarif.org

Muhabir
Menekşe Olgun

Röportajlar
Esra Sözen

Fotoğraf
Zekeriya Güneş

Tasarım
Ahmet Said Çelik

Yönetim Adresi
**Altunizade Mah.
Ord. Prof. Dr. Fahrettin
Kerim Gökay Cad.
Erdem Sk. No: 5
Üsküdar - İstanbul
0 216 323 35 35**

www.maarifdergi.org
instagram.com/maarifdergi
facebook.com/maarifdergi
twitter@maarifdergi

ISSN 2717-9222

Baskı ve Cilt
Erkam Yayın San. Tic. A.Ş.
İkitelli OSB Mah. Atatürk Bulvarı
Haseyad 1. Kısım No: 60/3
Başakşehir - İstanbul
0212 671 07 00

Dergide yer verilen yazıların bütün sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazıların yayın ve her türlü telif hakkı Uluslararası Maarif Dergisi'ne aittir. Makale gönderen yazarlar bu durumu baştan kabul etmiş sayılırlar. Dergide yayınlanan yazılardan kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.

PROF. DR. BİROL AKGÜN
TÜRKİYE MAARİF VAKFI
MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI

Merhaba

Eğitim dünyasına entelektüel katkı anlamında yepyeni açılımlar getireceğine inandığımız *Uluslararası Maarif Dergisi*'nin ilk sayısı sizlerle buluşmaktan büyük mutluluk duyuyoruz. Derginin temel amacı, bir yandan Türkiye'nin eğitim birikimini ve tecrübesini dünyaya taşımak; diğer yandan ise Türk eğitim camiasını, küresel düzlemdeki eğitim trendleri ve tartışmalarıyla tanıştırmaktır. Böylece derginin, eskilerin deyimleriyle müsademe-i efkardan hakikat kıvılcıklarının ortaya çıkmasının vasatının oluşmasına anlamlı bir katkı sağlamasını arzuluyoruz.

Türkiye Maarif Vakfı, halen 43 ülkedeki 333 eğitim kurumuyla uluslararası alanda faaliyet gösteren en önemli eğitim kurumlarının başında gelmektedir. Anaokulundan üniversiteye kadar farklı kademelerde 40 bin öğrenciye nitelikli eğitim hizmeti sunan vakıf, halen 104 ülkeyle temaslarını sürdürmekte olup 2023 yılına kadar Maarif Okulları zincirini BM üyesi ülkelerin yarısını kapsayacak şekilde genişletme amacındadır. Asya'dan Afrika'ya Avrupa'dan Avustralya'ya uzanan eğitim faaliyetlerimiz, bizleri özgün eğitim modelleri, farklı eğitim anlayışları ve zengin bir eğitimci kitlesiyle de buluşturur. Bu durum eğitim alanında farklı ülke deneyimleri, eğitim politikaları, akademik yaklaşımlar, teorik ve pratik çözümler, eğitim dünyasında yaşanan gelişmeler konusunda vakfımızı devasa bir birikimin toplandığı ayrıcalıklı bir konuma yerleştirmektedir.

Kuşkusuz dünyada ve ülkemizde birçok üniversitenin eğitim fakültelerinin bu alanda periyodik yayınları bulunmaktadır. Akademik ağırlıklı bu dergiler, eğitim konusunda çok değerli bakış açıları ve düşünceleri ilgili araştırmacılarla paylaşmaktadır. Bu açıdan son derece önemli bir işlev de görmektedirler. Türkiye Maarif Vakfı tarafından yayımlanan *Uluslararası Maarif Dergisi*, üniversite bağlantılı akade-

mik dergilerden bir yönüyle ayrılmaktadır. Yayın çizgisi yarı akademik bir karakter gösteren dergimizle, akademi dışındaki okura da hitap etme, toplumun farklı kesimlerini eğitim alanında yaşanan gelişmeler konusunda ilgi çekici bir içerikle buluşturma amacını güdüyoruz. Umarım bu arzumuzda istediğimiz neticeye ulaşırız. Zira eğitim, önümüzdeki süreçte akademinin dışında, bütün sektörlerin ilgilenmesi ve fikir sahibi olması gereken bir alan haline gelecektir. Bu itibarla dergimizin önemli bir boşluğu dolduracağına inanıyoruz.

Dergimizin ilk sayısını, belki dünya tarihinde hiç olmadığı kadar eğitim odaklı tartışmaların yaşandığı bir dönemde yayına hazırladık. Covid-19 pandemisinin yol açtığı kriz en çok eğitim sektörünü etkilemiş, UNESCO verilerine göre dünya genelinde öğrencilerin %75'i örgün eğitim süreçlerine ara vermek durumunda kalmıştır. Bunun neticesinde, uzaktan eğitim ve eğitimde dijital teknolojilerin kullanımı, bütün dünyanın ilk gündem maddelerinden biri haline gelmiştir. Ülkeler, böyle bir krize bir daha hazırlıksız yakalanmamak adına gelecek planlarını şimdiden yapmaya, eğitimde alternatif modeller aramaya başlamışlardır. Artık tartışmasız kabul edilmektedir ki, önümüzdeki süreçte eğitim alanında büyük bir dijital dönüşüm gerçekleşecek, uzaktan eğitim, alternatif bir model olarak ağırlığını artıracaktır. Bu nedenle, dergimizin ilk sayısında, kapak konusu olarak "Eğitimde Dijital Dönüşüm" konusunu ele almayı uygun bulduk; eğitimle ilgili gelişmeleri, farklı yaklaşımları konu edinen zengin bir içerikle okurlarımızın karşısına çıkmaya gayret ettik.

Uluslararası Maarif Dergisi'nin, ülkemizin eğitim alanında gösterdiği entelektüel çabaya önemli katkılar sağlayacağına inanıyor, ilk sayımıza katkı veren, akademisyen, yazar, çizer tüm dostlarımıza ve dergimizin yayımlanmasında emeği geçen tüm çalışanlarımıza teşekkür ediyorum.

%40

Türkiye'de üniversitelerde uzaktan eğitimle verilebilecek ders oranı

37.000

2019-2020 eğitim öğretim yılında Türkiye Maarif Vakfının uzaktan eğitim sisteminden 36 ülkede 37 bin öğrenci yararlandı.

'Uzaktan eğitim, sistemimizin parçası olacak'

Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, 'Ziya Öğretmen ile Eğitim Buluşmaları'nda Kahramanmaraşlı öğretmenlerle buluştu. Buluşmaya, Kahramanmaraş'ın merkezinde, ilçelerinde ve köylerinde görevli yüzlerce öğretmen katıldı. Bakan Selçuk'a öğrencilerine ulaşabilmek için ürettikleri çözümleri anlatan öğretmenler, ders notlarını okulda çoğaltarak evlere bıraktıklarını, bayramda çocuklara şeker ve hediyeler götürdüklerini, özel gereksinimli öğrencilerle telefonda ders yaptıklarını, kapı önü sohbetleriyle hasret giderdiklerini söyledi. Öğretmenlerin özverisi sayesinde Türkiye'nin uzaktan eğitimde önemli bir yerde olduğunu belirten Bakan Selçuk, "Biz meslektaşız. Çocuklar için aynı amaca yönelik olarak çalışıyoruz. Beraberce bir işi yükleniyor olmak birlikte bu ülkenin çocuklarına hizmet ediyor olmaktan büyük mutluluk duyuyorum" dedi.

Salgın sürecinde fayda gördükleri uzaktan eğitimin bundan sonraki süreçte de bazı konularda devam etmesini isteyen öğretmenlere Bakan Selçuk, "Uzaktan eğitimi önümüzdeki yıllarda da Türk eğitim sisteminin olağan bir parçası haline getirmek için yeni bir proje çalışmasının içindeyiz" şeklinde yanıt verdi.

KORONAVİRÜS

Çocuklara özel maske

Türkiye'de çeşitli illerdeki 24 Olgunlaşma Enstitüsü'nde çocuklar için özel üretilen maskeler, kullanıma hazır hale getirildi. Özel tasarıma sahip maskeler, Olgunlaşma Enstitüsü'nün internet sitesinde ve PTT AVM'de satışa sunuldu. Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürü Yusuf Büyük, koronavirüs salgın sürecinde sağlık ve emniyet personeli için 15 Mart'tan bu güne kadar 24 milyon cerrahi maske ürettiklerini söyledi. Büyük, Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk'un, Türkiye'deki 24 Olgunlaşma Enstitüsü'nden bu kez çocuklar

Yapay zekalı "EBA Asistan" 10 milyon mesaja yanıt verdi

Milli Eğitim Bakanlığınca, Covid-19 salgını nedeniyle başlatılan uzaktan eğitimde öğrencilerin ve velilerin sorularının anlık cevaplanabilmesi için geliştirilen yapay zekaya sahip EBA Asistan ile 9 milyon 801 bin 240 mesaj yanıtlandı.

Milli Eğitim Bakanlığınca, yeni tip koronavirüs (Covid-19) salgını nedeniyle başlatılan uzaktan eğitimde öğrencilerin ve velilerin sorularının anlık cevaplanabilmesi için Türk mühendislerince geliştirilen yapay zekaya sahip "EBA Asistan" ile 6 haftada yaklaşık 10 milyon mesaja yanıt verildi.

Bakanlıktan alınan bilgiye göre, kullanıcı sorularına anında yanıt vermek, sorunları çözmek ve sistemin etkili şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla hayata geçirilen uzaktan eğitim sanal asistanı, 13 Nisan'da hizmete girdi.

81 ilin tamamından giriş yapılan EBA Asistan üzerinden ilk hafta 703 bin 209 kullanıcının yönelttiği toplam 2 milyon 536 bin 903 mesaj cevaplandı.

21-27 Mayıs'ı içeren 6'ncı hafta ise 2 milyon 684 bin 390 kullanıcının 9 milyon 801 bin 240 mesajı cevaplandı.

1.000.000 Bağlantı

Türkiye Maarif Vakfının uzaktan eğitim platformlarından öğretmen ve öğrenciler arasında 1 milyon bağlantı gerçekleşti.

1.2 Milyar

Çocuk uzaktan eğitim için yeterli teknolojiye sahip değil. (UNICEF)

%73

Dünyada uzaktan eğitim verebilen okulların oranı. (UNICEF)

Otizimli çocuklara tematik rehber

Engellilerin bilgiye erişimini kolaylaştırmak için farklı engel gruplarına göre tematik olarak rehberler hazırlandı.

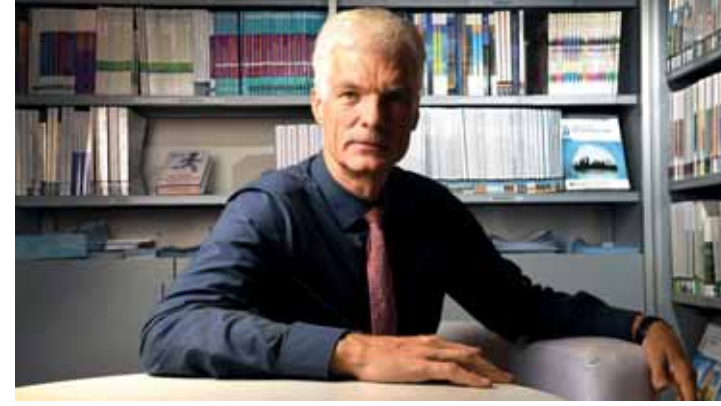
Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Zehra Zümrüt Selçuk, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) sürecinde engellilerin bilgiye erişimini kolaylaştırmak için farklı engel gruplarına göre tematik olarak rehberler hazırlandığını bildirdi. Selçuk, yaptığı yazılı açıklamada, otizimli bireye sahip ailelere, 65 yaş üzeri yaşlılara, kronik hastalığı bulunan yaşlılara, özel gereksinimli bireyler ile işitme engelli bireyler ve ailelerine yönelik hazırlanan rehberlerden sonra, otizimli çocuklara yönelik bilgilendirme amacıyla hem basılı hem de görsel çalışmanın tamamlandığını ve ilgili videonun sosyal medya hesaplarından paylaşıldığını belirtti.

Otizimli bireyler için bilgilendirici videoların Türk işaret diline çevrildiğini de aktaran Selçuk, "Otizimli ailelere yönelik rehber de basım aşamasında. Koronavirüs salgını sürecinde bilgiye ulaşma; bilgiyi edinebilme ile bilgiyi anlamak her zamankinden çok daha büyük bir önem kazandı." ifadelerini kullandı.

PISA Direktörü Schleicher'den Türk eğitim sistemine övgü

Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı Direktörü Schleicher, "Türkiye, son on yılda sadece eğitime daha fazla öğrenci kaydetmekle kalmayıp, aynı zamanda bu öğrencilerin öğrenme neticelerini de artırmakta iyi bir ilerleme kaydetti." dedi.

Schleicher, yarının okullarının, öğrencilerin empati, iş ve vatandaşlıkla diğerleriyle entegre olmasına yardımcı olması gerektiğinin altını çizerek, "Bu okullar, öğrencilerin güçlü bir doğru ve yanlış duygusu geliştirmelerine,

başkalarının bizim üzerimize koyduğu iddialara karşı duyarlılığa, bireysel ve kolektif eylem sınırlarını kavramasına yardımcı olmaları gerekir. İş yerinde makinelerin insanlardan aldığı görevler ne olursa olsun, sosyal ve sivil yaşama anlamlı katkıda bulunmakla bilgi ve becerilerin üzerindeki taleplerimiz artmaya devam

edecektir. Türkiye, son on yılda sadece eğitime daha fazla öğrenci kaydetmekle kalmayıp, aynı zamanda bu öğrencilerin öğrenme neticelerini de artırmakta iyi bir ilerleme kaydetti. Bu yüzden Türkiye'nin önümüzdeki yıllarda daha fazla gelişme göstereceğini umuyorum" dedi.

Uzaktan öğretim yoluyla ders oranı yüzde 40'a yükseltildi

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanı Yekta Saraç, "Ön lisans, lisans ve yüksek lisans düzeyindeki örgün programlarda uzaktan öğretim yoluyla verilebilecek ders oranı yüzde 40'a yükseltildi. Böylelikle dünyanın pek çok ülkesinde uygulanan karma öğretim modeline diledikleri takdirde üniversitemiz uygulama ile geçebilecekler" dedi.

"20 Uzaktan Eğitim Merkezi'nin kurulmasıyla artık Uzaktan Eğitim Birimi bulunmayan devlet üniversitesi sistemde kalmadı" diyen Saraç, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Devlet üniversitemizin çoğunda uzaktan öğretim birimleri bulunmaktaydı.

Geleceğin yükseköğretiminde dijitalleşmenin önemini gittikçe artıracığı güçlü beklentisinden de hareket ederek bütün üniversitemizde bu merkezlerin kurulması ve hızlı bir şekilde yetkinlik kazanması maksadıyla bugün 20 devlet üniversitemizde daha Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi'ni kurduk. Böylelikle Uzaktan Eğitim Merkezi veya Birimi bulunmayan devlet üniversitemiz kalmadı. Bu merkezlerin hem uygulamalara destek veren hem de ilgili konularda araştırmalar yapan bir yapıya dönüştürülmesini sağlamayı planlıyoruz."

Eğitim yayınları rekor kırdı

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerinden elde edilen bilgilere göre, 2019 yılında 68 bin 554 materyalin Uluslararası Standart Kitap Numarası aldığı tespit edildi. Böylelikle bu rakamın 2018 yılına oranla yüzde 2,1 arttığı kaydedildi. Sadece yayıncılar tarafından yayımlanan kitap sayısı ise 61 bin 512 olarak kayıtlara geçerken yine 2018 yılı ile kıyasladığımızda artış yaşandığı saptandı. Buna bağlı olarak 2018 yılında sadece yayıncılar tarafından yayımlanan kitap sayısı 61 bin 235 olarak belirlendi. Diğer yayımlanan materyaller ise elektronik kitap, web tabanlı elektronik kitap ve konuşan kitap (CD, VCD, DVD) olarak belirlendi. En çok yayımlanan kitap konusu ise son yıllarda hep olduğu gibi eğitim oldu. Böylelikle geçen yıl eğitim alanında 19 bin 396 kitap yayımlandığı görüldü. Eğitim kitaplarını yetişkin kurgu edebiyat, akademik, yetişkin kültür, çocuk/ilk gençlik ve inanç konulu yayınlar takip etti.

3 Tip yeni üniversite modeli geliyor

Cumhurbaşkanlığı Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu'nun Cumhurbaşkanlığı Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu'nun Cumhurbaşkanlığı Tayyip Erdoğan'a sunduğu Yükseköğretim Reformu Politika Belgesi'nde 'tematik', 'sınırlı alanda uzmanlaşmış' ya da 'çok yönlü üniversite' olmak üzere yeni üç tip üniversite modeline yer verildi.

Cumhurbaşkanlığı Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulunca hazırlanan "Yükseköğretim Reformu Cumhurbaşkanlığı Politika Belgesi Taslağı" Cumhurbaşkanlığı Tayyip Erdoğan'a sunuldu.

Taslakta yükseköğretimin yönetimi, planlaması, koordinasyonu ve denetimine yönelik yeni bir yapılanma modeli önerisine yer verildiği vurgulanan açıklamada şunlar kaydedildi: "Kurulumuz, taslakta üniversitelerin yönetimi konusunda yeni bir model önerisi ortaya koymuştur,

yükseköğretimde çeşitliliğin özendirilmesi ve desteklenmesine yönelik olarak çeşitli prensiplere yer vermiştir. Meslek yükseköğretilerine ilişkin yeni bir yapılanma modeli önerisine yer verilmiş, açık öğretim sisteminin yaşam boyu öğrenme anlayışı çerçevesinde yeniden ele alındığı bir model önerisi ortaya konulmuştur. Taslakta yabancı dil öğretimi ve yabancı dilde öğretim konusunda niteliğin artırılmasına yönelik çeşitli prensiplere yer vermiştir."

UNICEF:

Teknoloji adaletsizliği, küresel eğitim krizini derinleştirebilir!

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), Covid-19 salgını nedeniyle dünyada okul çağındaki yaklaşık 1,2 milyar çocuğun yeterli teknolojiye sahip olmadığı için gerekli eğitimi alamadığını duyurdu.

UNICEF'in son raporu, eğitim araçlarına ve teknolojiye erişim konusundaki eşitsizliklerin küresel eğitim krizini derinleştirebileceği konusunda uyarıda bulunuyor.

Bu süreçte 127 ülkede kapatılan okulların yüzde 73'ü internet üzerinden eğitim verebiliyor. Ancak birçok çocuk internete erişemediği için bundan mahrum kalıyor.

14 ülkeden elde edilen UNICEF verileri, evde internete erişimi olan öğrencilerin, erişimi olmayan çocuklara kıyasla temel okuma becerilerinin daha yüksek düzeyde olduğunu ortaya koyuyor.

AB, 'Avrupa Üniversiteleri' Projesine Türkiye'den 3 üniversiteyi dahil etti

Avrupa Komisyonu, 'Avrupa Üniversiteleri' projesine aralarında Türkiye'den İstanbul Teknik Üniversitesi, Koç ve Boğaziçi üniversitelerinin de bulunduğu toplam 24 yükseköğretim kurumunu daha ekledi.

NEUROTECHUE ittifakında (European University of Brain and Technology) yer alan Boğaziçi üniversitesinin de bulunduğu toplam 7 üniversiteyle iş birliği yapacak.

2017'den bu yana üzerinde çalışılan projeye geçen yıl Avrupa genelinde 17 üniversite katılmıştı.

Toplam 41 üniversiteyi içeren projeye Avrupa Birliği'nin 2021-2027 uzun vadeli bütçesinden 287 milyon euro üzerinde bütçe ayrıldı.

Avrupa Üniversiteleri projesi, AB genelinde öğrencilerin ve öğretmenlerin bir arada çalışmasını sağlayacak, yükseköğretim kurumlarının uluslararası ittifakını oluşturacak. Söz konusu 24 üniversite 62 başvuru arasından seçildi. Üniversiteler Erasmus kapsamında AB ülkelerinde bulunan 165 kurumla bir arada çalışabilecek.

Dezavantajlı öğrenciler sağlıklı eğitimden yoksun
UNESCO'nun eğitime katılım raporu, en yoksul ülkelerin % 40'ının **COVID-19 krizi sırasında** dezavantajlı öğrencilere özel destek sağlamadığını gösteriyor.

Eğitim ve teknoloji birlikte ilerliyor

Korona virüs pandemisi nedeniyle tüm dünyanın hızla hayata geçirdiği uzaktan eğitim sistemleri sadece uzaktan değil aynı zamanda yapay zekâ, AR (Artırılmış Gerçeklik) ve VR (Sanal Gerçeklik) teknolojileri ile gittikçe gelişiyor.

Önceleri televizyon aracılığıyla başlayan bu eğitim sistemi daha sonra internet üzerinden eğitime evrildi. Yine ilk zamanlarında tercihe bağlı olarak bireylerin seçimi ile kullanılan bu sistem, pandemi sebebiyle

artık pek çok ülkede tek yöntem oldu. Bunlara Türkiye'de kullandığımız Millî Eğitim Bakanlığı yönetimindeki EBA ve üniversitelerin uzaktan eğitim sistemleri de dahil. Son yıllarda ise çeşitli üni-

versitelerde artırılmış hatta karma gerçeklik denemeleri yapılıyor. Global pazarda pek çok öğretim kurumu birbirleriyle yarışıyor. Çin'in en büyük çevrimiçi eğitim şirketlerinden Yuanfudao, korona virüs pandemisi dönemde rekor taleple karşılaştıklarını açıkladı. Diğer pek çok şirkette benzer veriler açıklıyor.

Son on yılda sadece ABD'deki K-12 alanındaki eğitim teknolojisi şirketlerine 2.3 milyar dolar yatırım yapıldığı düşünülüyor. Bu yatırımlar ani geçiş nedeniyle bazı aksaklıklar yaşasa da bundan sonraki dönemde daha da ön plana çıkarak yatırımcıların yüzünü güldürebilir. Henüz deneysel aşamada olsa da Coursera'nın da kurucularından olan Michigan Üniversitesi, yeni bir genişletilmiş gerçeklik

girişimi üzerinde çalışıyor. Pek çok ülkede yeni nesil eğitimin, öğrencilerin katılımını ve öğretmenlerin mesleki gelişimini sağlamak için yapay zekâ, AR, VR, MR, kullanılan bir sistem üzerine kurgulandığını dile getiren Michigan Üniversitesi Akademik İnovasyon yetkilileri, bu teknolojinin eğitim alanında kullanımı hakkında daha detaylı çalışmalar yapılması gerektiğini belirtiyorlar. Belki de sandığımız kadar uzun sürmeyebilir zira pandemi sonrası oluşacak yeni dünya düzeninde eğitimin de şekil değiştirebileceği öngörülüyor. Uluslararası eğitim kurumları yeni yöntemlerle daha fazla öğrenciye ulaşarak pazarlarını genişletmeyi ve yanı sıra farklı kültürlerin eğitime katacağı çeşitliliği yakalamayı amaçlıyorlar.

Yabancı öğrencilerin Amerika çıkmazı

Koronavirüs tedbirleri kapsamında ABD'deki bazı üniversiteler tamamen online eğitime geçti. ABD yönetimi bu okullarda okuyan ve derslerini online görecektik öğrencilerden yeni bir vize başvurusunda bulunmalarını, yüz yüze eğitim veren okullara geçiş yapmalarını durumunda da ülkeyi terk etmeleri çağrısında bulundu. ABD'de eğitim gören Türk öğrenciler formül arayışına girdi.

F1 VİZELERİNİ KAYBEDİYORLAR
Ulusal Eğitimciler Derneği (UED) Başkanı Aslıhan Özenc,

Amerikan Göçmenlik ve Gümrük Muhafaza Dairesi'nin açıkladığı kararla ilgili şunları söyledi: "Pandemi nedeniyle Türkiye'ye Mart'ta dönen bir öğrenci, 5 ay sonra yani Eylül

başı geri dönmezse F1 vize statüsünü kaybediyor. Tekrar öğrenci vizesine başvurmak zorunda kalacak. Tam burslu okuyan Türk öğrenciler ABD'de kalmak için önerildiği

gibi başka üniversitelere transfer olamıyor. Çünkü bursları geçersiz kalıyor. Çoğu öğrenci eğitim programına uymasa da vizelerini feda etmemek için ABD'ye dönüp alabilecekleri kadar ders almaya çalışacak."

10 BİN TÜRK ÖĞRENCİ VAR

Uluslararası Eğitim Enstitüsü'den (IIE) alınan son istatistiklere göre (2018-2019 Eğitim dönemi) ABD'de toplam 1 milyon 95 bin 299 yabancı öğrenci eğitim görüyor. Türkiye ABD'ye öğrenci gönderen ülkeler arasında 15'inci sırada. ABD'de eğitim gören Türk öğrenci sayısı 10 bin 159. Bu rakam bir önceki yıla göre yüzde 3.4'lük bir azalışı ifade ediyor.

Diyalojik Pedagojinin Etkililiği

Öğrencilerin daha önceden belirlenen yeterlikleri ve kazanımları edinmeleri ve öğrenme hedeflerine ulaşmalarını sağlamak tüm eğitim sistemlerinin esas amacıdır. Kökenleri sosyal yapılandırıcılığa, psikolinguistiğe, sosyolinguistiğe, nörobilime, felsefeye ve de pedagojiye dayanan diyalojik pedagoji, öğrenme yeterliklerinin edinilmesinde etkili olacağı iddiasında olan yaklaşımlardan biridir. Özellikle 2000'lerden sonra üzerinde araştırma yapılan bu yeni yaklaşım, öz olarak sınıf içinde geçen sözlü etkileşim-

lerin öğrenme ve öğretme sürecini nasıl etkilediğini ortaya koymaya çalışmaktadır. Bu araştırmalardan biri de 2019 yılında Cambridge Üniversitesi araştırmacılarının İngiltere'de yürüttüğü çalışmadır. 48 farklı okulda 72 ders gözlemlenmiş ve video çekimi yapılarak ders içindeki diyaloglar analiz edilerek hangi tür diyalogların öğrenme hedeflerine ulaşılmasında etkili olduğuna ve öğrencilerin öğrenmeye karşı tutumları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Derslere aktif olarak katılan öğrencilerle ders öğretmeninin arasında geçen diyaloglarla öğrenme hedeflerine ulaşılması arasında olumlu bir ilişki ortaya konulduğu gibi, öğrencilerin okula, öğrenmeye dair tutum ve duygularının da olumlu olarak etkilendiği bulgularına ulaşılmıştır. Bu çalışma ile sınıf-içi ortamlarda öğretmenlerin öğrencileriyle yalnızca hatırlama sevi-

Kökenleri sosyal yapılandırıcılığa, psikolinguistiğe, sosyolinguistiğe, nörobilime, felsefeye ve de pedagojiye dayanan diyalojik pedagoji, öğrenme yeterliklerinin edinilmesinde etkili olacağı iddiasında olan yaklaşımlardan biridir.

yelerinde soru-cevap tarzından oluşan bir diyalogdan ziyade, öğrencilerden konuyla ilgili söylenen ifadeler hakkında açıklama yapmaları, söylenenleri değerlendirmeleri, şüphelerini dile getirip, katılmama gerekçelerini dillendirmeleri, ya da konuya dair itirazlarını dile getirip yeri geldiğinde bunu sorgulayıp reddetmelerini teşvik eden ortamlar oluşturulmasının altı çizilmektedir.

Siz Epistemolojik Farkındalığı Olanlardan mı Olmayanlardan mısınız?

“Hafıza teknikleri”, “öğrenme stilleri”, “mental aritmetik ile matematik artık çok kolay” ya da “on derste İngilizce konuşma garantisi” deyimleri, aslına bakılırsa insanlığın öğrenmeye verdiği önemin göstergesidir. Aynı zamanda öğrenmenin ne kadar çetrefilli olduğunun da zımni bir kabulüdür. Zira, bir dili öğrenmenin ne kadar emek ve zaman gerektirdiğini hemen herkes bilir. Bu yüzden bu denli büyük iddialar ve reklamlar pek cazip gelir. Bir nevi ‘sihirli değnek’ peşindedir herkes. Kimileri bilimsel bir kisve altında pazarlanır. Öğrenme stillerine dair haberde belirtilen çalışmalar, bize öğrenmeyi farklı ele almamız gerektiğini bir kez daha ortaya koymuştur. Öğrenme ve öğretmeyle ilgili bir sihirli değnek olmamakla birlikte, öğrenmeye ve öğretmeye farklı bakış getirerek bu süreci kolaylaştırabilecek yaklaşımlardan biri de epistemolojik farkındalıktır. Episte-

Bloom Taksonomisi
DEĞERLENDİRME
SENTEZ
ANALİZ
UYGULAMA
KAVRAMA
BİLGİ

Güncellenmiş Bloom Taksonomisi
YARATMAK
DEĞERLENDİRMEK
ANALİZ ETMEK
UYGULAMAK
ANLAMAK
HATIRLAMAK

1956'da yayınlanan ve Bloom Taksonomisi olarak galat-ı meşhur olan bilişsel alan sınıflandırması, 2001 yılında Anderson ve arkadaşları tarafından revize edildi.

moloji, felsefenin alt dallarından biri olan bilgi felsefesine verilen addır. Bilgi felsefesi bilginin türü, geçerliliği, doğruluğu, kimin bilgisinin daha geçerli ve doğru olduğu gibi konuları ele alır. Peki, epistemoloji ile öğrenme ve öğretme arasında nasıl bir ilişki olabilir ki? 1956 yılında yayınlanan ve Bloom Taksonomisi olarak galat-ı meşhur olan bilişsel alan sınıflandırması, 2001 yılında Anderson ve arkadaşları tarafından revize edilmişti. İşte bu revize ettikleri çalışmada aynı zamanda bilgiyi türlerine göre sınıflandırdılar. Özetle dört bilgi türünden bahsetmektedirler:

Kesin bilgi, öğrencinin herhangi bir akademik alanda problem çözebilmesi için gerekli temel bilgileridir.

Kavramsal bilgi, sınıflandırmalar ve kategorilerin bilgisi, prensip ve genelleştirmelerin bilgisi ve kuramların, modellerin ve yapıların bilgisi olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır.

Prosedürel bilgi, bir şeyin nasıl yapıldığının, araştırma yönteminin, beceri kullanmanın kriterlerinin, algoritmanın, teknik ve yöntemlerin bilgisidir.

Üstbilişsel bilgi, bireyin kendi bilişinin farkında olması, neyi bilip bilmediği, nasıl öğrendiği gibi konulardaki bilgisi olarak tanımlanabilir.

Bilginin öğretilme ve öğrenilme stratejileri de türlerine göre değişiklik arz etmektedir. Kesin bilgi ihtiva eden öğrenme görevleri genellikle ezber ve hafıza stratejilerini gerektirir. Kavramsal bilgiyi ihtiva eden öğrenme görevlerinde ezber işe yaramayacak; anlama, örnek verme, kendi kelimeleriyle açıklama gibi farklı öğrenme ve öğretme stratejilerini gerektirmektedir. Tüm bunlar ne anlama mı gelmektedir? Öğretmenler olarak öğretmeye çalıştığımız bilginin türünü bilirsek bu bilgi türüne göre öğretim stratejisini belirleyebiliriz. Buna ilaveten, öğrencilerimizin bu farkındalığı edinmelerini sağlayacak etkinliklerle de öğrencilerimizin epistemolojik farkındalıklarını artırabiliriz. Onlar da bilginin türüne göre uygun öğrenme yöntemlerini kullanabilirler.

Öğrenme Stilleri: Efsane mi, Gerçek mi?

İnsan nasıl öğrenir? Kişiyi has öğrenmeler var mıdır? Varsa bunlar nasıl uygulanabilir? Bu ve buna benzer sorular eğitim alanında sürekli sorulagelmiştir. Öğrenme stilleri meselesi de bu sorulardan neşet ederek bireylerin belirli öğrenme stilleri olduğunu ve bu stillere uygun şekilde ders verildiğinde çok daha iyi öğrenileceğini varsaymaktadır. En yaygın ve sade şekliyle görsel öğrenme stiline sahip bireylerin, öğrenme materyallerinin daha görsel formatta (ya da okuma formatında) olmasını tercih ettikleri, hatta tercihin ötesinde bu şekilde daha iyi öğrendikleri öne sürülmekteydi. Aynı şekilde, kişi işitsel öğrenme stiline sahipse, öğrenmenin ağırlıklı olarak işitsel olarak gerçekleşmesi gerektiği iddia edilmekteydi. Hatta bir ara öğretmenlerden günlük planlarını öğrencilerinin öğrenme stillerini göz önünde bulundurarak yapmaları beklenmekteydi. Peki öğrenme stilleri bilimsel olarak gerçekten de desteklenmekte midir? Eğitim bilimleri alanında en saygın olan bilimsel dergilerden biri olan Journal of Educatio-

Ödül Motivasyonu Öldürüyor

Eğitim ortamlarının en kilit kavramlarından biri olan motivasyon, bir amaç doğrultusunda harekete geçmek, hareketi belirli yön, yoğunluk ve sebat doğrultusunda sürdürmek olarak tanımlanmaktadır. Peki, nasıl oluyor da harekete geçiyoruz? Hareketi sürdürüyoruz? Ya da nasıl oluyor da

başlattığımız hareketi bırakıyoruz? Neden istenilen doğrultuda gerekli çabayı sarf etmiyoruz? Bütün bunların eğitim ortamlarında gerçekleştiğini düşünün. Veliler ve öğretmenler olarak en fazla serzenişte bulunduğumuz mesele, öğrencilerin öğrenmeye isteksizliği. Öğrencilerimizin kitap okumasını

istiyoruz. Daha çok dersle ilgilensinler, dikkatlerini versinler diyoruz. Bunun için de türlü yollar deniyoruz. Eğitim ortamlarında öğrencileri motive etmek için en sık başvurulan çare ise ödül. Gerek maddi gerek manevi ödüllerle öğrencilerimizi öğrenmeye karşı motive etmeye çalışıyoruz. Peki ödül işe yarıyor mu? Bu sorunun cevabını davranışçı akımın hâkim olduğu dönemlerde, 1970'lerin başlarındaki çalışmasıyla Edward Deci açıklamaya çalışır. Davranışçı yaklaşımın tersine, ödüllerin, özellikle yaratıcılık gerektiren görevlerde motivasyonu olumsuz etkilediğini ortaya koyan araştırmalar yapar. Daha sonra 1985'te Richard Ryan ile birlikte Öz Belirleme (Self Determination) adını verdikleri kuramı tüm yönleriyle ortaya koydukları kitabı yayımlarlar. Öz belirleme kuramı temel olarak ödülün bir tür dışsal müdahale olduğunu ve ancak dışsal motivasyona sebep olabileceğini belirtir. İçsel motivasyonun gerçekleşmesi içinse insanların temel ihtiyaçları olan yeterlik, özerklik ve bağımsızlık ihtiyaçlarının giderilmesi gerektiğini ileri sürmektedirler. "Eğer dersini bitirirsen oyun oynayabilirsin" gibi şartlı olarak verilen ödüllerin insanın bağımsızlığını engellediği için içsel motivasyon üzerinde olumsuz etkisi olmaktadır. Ödül mü dediniz? Bir kez daha düşünün.

nal Psychology'nin (Eğitim Psikolojisi Dergisi) 2015 yılı 1. sayısında yayınlanan üç araştırmacının makalesi tam olarak bu soruya cevap niteliğindedir. Araştırmacılar Rogowsky, Calhoun ve Tallal, iddia edildiği gibi görsel ve işitsel stillerin öğrenmeyle olan ilişkisini inceledikleri çalışmalarında, öğrenme stili ile öğrenme çıktısı arasında hiçbir ilişki bulamamışlardır. Yaygın olarak bilinen yanlışlardan biri olan öğrenme stilleri, bilimsel olarak değerlendirildiğinde gerçek değil, olsa olsa bir efsane olarak bilinmelidir.

Eğitimi Standartlaştırmak ya da Standartlaştırmamak; İşte Bütün Mesele.

Belki bütün mesele değil, ancak müfredat alanındaki önemli tartışmalardan biri de sınavlar ve müfredatın standartlaştırılması meselesidir. Kademeler arası geçişlerin sınavla olduğu, bu sebeple de sınavların hayati önem arz ettiği tüm ülkeler, karikatürize ettiğimiz durumlarla karşı karşıyadır. Journal of Curriculum Studies dergisinde (Müfredat Araştırmaları Dergisi) 21. yüzyılda eğitim sistemini sınavların ve standartlaştırmanın olumsuz etkilediğine dair makale yayınlandı. 2011 yılında Dr. Wayne Au, özelde Amerikan eğitim sistemini hedef alarak ortaya koyduğu çalışmada modern dönemlerin üretim bandı mantığını betimleyen Taylorizmin, eğitimde yeni Taylorizm olarak ortaya çıktığını belirtiyor. Fabrikalardaki üretim bandı 'bilimsel yönetim' adı altında maksimum kâr amacı gütmektedir. Bunu da

birbiriyle ilintili bağlamından çıkarma, metalaştırma ve nesneleştirme süreçleriyle gerçekleştirir. Sınavlar ve standart müfredatlarla öğretmenlerin sınava yönelik eğitim vermeye çalışması hem onların yaratıcılığını, üretkenliğini ve otonomluğunu olumsuz etkileyecek hem de öğrencilerin daha alt düzey düşünme becerileri kazanmalarına yol açacaktır. Ayrıca, sınava yönelik çalışmalar öğrencileri, öğrenmeyi bağlamından kopararak konuya yabancılaşmasına kapı aralayacaktır. Buna ilaveten, öğrencilerin değeri sınav sonuçlarına göre belirlendiğinden, birer saygın varlıktan ziyade nesneleştirileceklerdir. Tüm bu tehlikelerin altını çizen Dr. Au, eğitim sistemlerinde sınavların rolünü sorgulamamıza, eğitimin sınav skoruna endeksli değil, insan onuruna yakışır bir var olmanın yolunu açmak için olduğunu hatırlatmaktadır

Eğitim Dünyasından Zihin Açan Kitaplar

Eğitim, önümüzdeki günlerde gündemimizi daha çok meşgul edecek. Yayın dünyasında eğitim konulu çalışmaların yoğunluğu bunun işareti.

Dünyada eğitim konusunun tüm yönleriyle bu denli çok tartışıldığı bir dönem hiç yaşanmadı dersek abartmış olmayız. Covid 19 salgını, tüm dünyada eğitim sistemlerinde köklü değişimlere yol açabilecek arayışları hızlandırdı. Eğitim konusu doğrudan ilgilisi olmasa bile tüm toplumun ilk gündem maddesi haline geldi. Geline nokta, eğitimin amaçları, eğitim kurumları, teknoloji transferi, öğretmen - öğrenciler ilişkileri, öğretmenin, veli ve öğrencilerin eğitim faaliyetleri içerisindeki rolü ve daha bir çok konu yeniden sorgulanmaya başlandı.

Maarif Dergisinin kitap tanıtım sayfalarında, dünyada ve ülkemizde, eğitim konusunda arayışları ve teorik yaklaşımları zihin açıcı bir bakışla sunan yayınları okurlarımızla paylaşmak ve bu alandaki çabalara katkı sunmayı hedefliyoruz.

Eğitim alanındaki gelişmeler öteden beri gündemimizde olsa da bu dönemlerde eğitim konusunda hepimizin yeniden düşünmeye ihtiyacı var. Bu nedenle, kitap tanıtımlarımızda “yeni çıkan” gibi bir tasnife başvurmadan, yayın tarihini dikkate almaksızın, bizi bu konuda yeniden düşünmeye yönlendiren kitaplara yer vermeye çalıştık.

TÜRKİYE'NİN MAARİF DAVASI

Yazar: Nurettin Topçu
Dergah Yayınları - 2016

Türkiye'nin Maarif Davası, sözde modern eğitim sistemine kaynağını Kur'an'dan alan Anadolu insanının ruh yapısından beslenen Türk mektebi tezli bir eleştiridir. Millet bünyesinde inkılaplar mektepte başlar ve her milletin, kendine özel olan mektebi vardır. Millî mektep, zihniyet ve örfler ile, metodları ve müfredat ile, terbiye prensipleri ve psikolojik temeller ile, hattâ binasının yapı tarzı ile kendini başka milletlerinkinden ayırır. Bizde vaktiyle medrese millî mekteptir. Lâkin milletin ruhu ve içtimâî inkişafını takip edememiş ve cihanın fikir ve irfan hayatıyla bağlarını çoktan koparmış olduğundan, olduğu yerde enkaz halinde yıkıldı, çöktü.

Öbür taraftan, Batı'da tekâmül eden insan düşüncesinin seyirini biz kendi âlemimizde devam ettiremediğimizden, açılan yeni mektep, hakikat aşkının mâbedi olmadı.

Nurettin Topçu'nun büyük eseri Türkiye'nin Maarif Davası, Türk fikir hayatında bıraktığı izle yeniden hatırlanmayı ve bir daha düşünerek okunmayı hak ediyor.

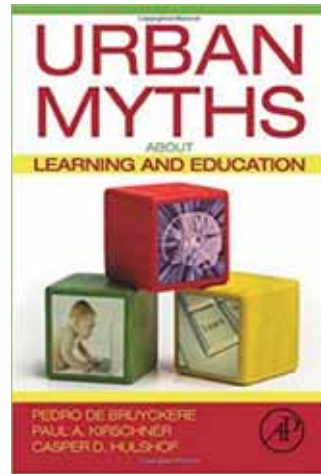
ÖĞRENME VE EĞİTİME DAİR ŞEHİR EFSANELERİ

Yazarlar: Pedro De Bruyckere, Paul A. Kirschner, Casper D. Hulshof

Yayın yılı: 2015

Adından da anlaşılacağı gibi bu kitap, eğitim-öğretim konusunda popüler olan bazı bilgileri şehir efsanesi olarak niteliyor. Doğru bildiğimiz; eğitim-öğretimde de ona göre hareket ettirdiğimiz, ancak bilimsel anlamda haklarında yeterince çalışma yürütülmemiş ya da bilimsel temele dayanmayan kimi yaygın kabulleri sorgulamaya açıyor.

Kitap, sadece eğitim camiasında değil farklı pek çok ortamda duymaya, görmeye alışkın olduğumuz ve sıklıkla yanlışlayacak argüman getiremediğimiz için doğru olduğu varsayımıyla hareket ettirdiğimiz birçok bilgiyi mit olarak değerlendiriyor. Öğrenme stilleri, erkeklerin kadınlara kıyasla matematiğe doğuştan yatkınlıkları, “nöroefsane” olarak isimlendirilen sağ beyin ve sol beyin farkı, erkeğin kadından daha farklı bir beyne sahip olması, beynimizin kapasitesinin sadece %10'unu kullanıyor olmamız, klasik müziğin bebeğin zekasındaki olumlu etkisi gibi popüler bilgilerin kaynaklarının sorgulanmasını öneren kitap, neden bu mitlerin ısrarla kendilerini üretmeye devam ettikleri hakkında düşünmeye sevk ediyor. Eğitim-öğretim bağlamında en yaygın bilinenler arasında yer alan Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinin de kitapta sorgulanmaya açıldığını görünce şaşırabilirsiniz.

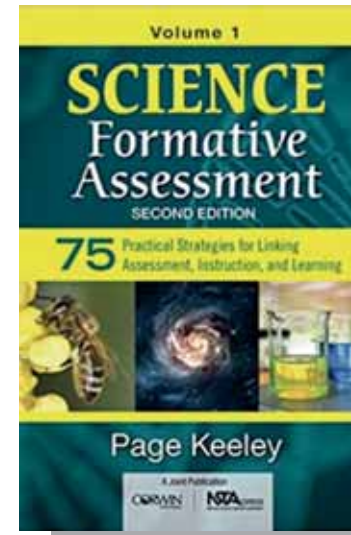

SCIENCE FORMATIVE ASSESSMENT, VOLUME 1, SECOND EDITION: 75 PRACTICAL STRATEGIES FOR LINKING ASSESSMENT, INSTRUCTION, AND LEARNING

Yazar: Page Keeley
NSTA Press-2020

Page Keeley bu kitabında eğitimcilerin eğitim ve öğretimde biçimlendirici değerlendirme yapmalarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. En çok satan ilk cildin ikinci baskısında okuyuculara yeni örnekler sunmakta, mevcut araştırmalar ve standartlarla stratejileri ilişkilendirmekte ve bu tekniklerin diğer disiplinlerde nasıl kullanılabileceğini göstermektedir.

Her bir Biçimlendirici değerlendirme sınıf tekniğinin (Formative assessment classroom techniques - FACTs), öğrenmeyi nasıl teşvik ettiği ve talimatları nasıl aktardığı ile birlikte kitapta uygulama kılavuzu, farklı öğrenenler için değişiklikler ve daha fazlası bulunmaktadır.

HADİ MASAL ANLATALIM

Yazar: Ayşegül Dede
Taze Kitap-2017

Masal nedir? Çocuklara neden masal anlatmalıyız? Hangi masal, hangi yaş grubuna nasıl anlatılmalıdır? Masallar ve masal anlatıcılarının, çocukların hayal dünyasını şekillendiren masalları anlatırken kullandıkları teknikler ve benzeri konularla ilgili merak edilen pek çok sorunun cevabı bu kitapta bulunuyor. Yönergeler ile zenginleştirilmiş masal metinleri, yine masallara uyarlanmış örnek etkinlik planları ve karekod uygulaması ile ulaşılan sesli dinleme seçeneğiyle interaktif bir masal anlatıcılığı kılavuzu niteliğinde olan kitap, çocukların hayal dünyasına dokunmak ve onlara masal yoluyla ulaşmak isteyen eğitimciler ve aileler için rehber niteliğinde. Kitap, çocuk masalları ve masal anlatıcılığı “Storytelling” alanında çalışan eğitimci ve masal yazar Ayşegül Dede tarafından yazıldı ve resimlendi.

CAHİL HOCA ZİHİNSEL ÖZGÜRLEŞME ÜZERİNE BEŞ DERS

Yazar: Jacques Rancière
Çeviri: Savaş Kılıç
Metis Yayınları (2014)

Bilmediğinizi öğretebilir misiniz? Zihinsel bir aristokrasiden söz etmek mümkün müdür? Öğrenci bir anlatıcıya her zaman ihtiyaç duyar mı? Peki öğretmene neden ihtiyaç vardır?

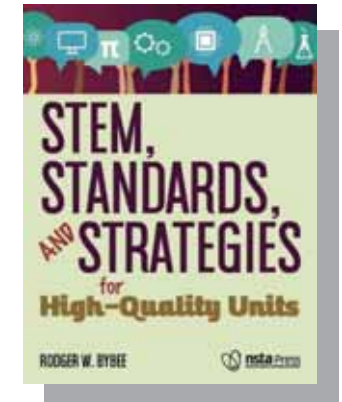
Rancière, Cahil Hoca kitabında, Fransız edebiyatı okutmanı Jacotot'un başından geçen “zihinsel serüven”den hareketle, eğitime dair felsefi bir tartışmaya girişmiştir. Birbirlerinin dillerini bilmeyen hoca ve öğrencilerin çift yönlü öğrenme deneyimlerini aktararak pedagojide “anlatıcının” rolü üzerinden bir tartışma yürütmüştür. Daha fazla bilmeden kaynaklanan hiyerarşiyi sorgulayıp “bilen ile bilmeyenin, öğreten ile öğrenenin, kol emekçisi ile zihin emekçisinin zekâlarının, kıscası zekâların eşitliğini” savunmuştur. Rancière Sokratik yöntemi eleştirerek öğretmenin sadece öğrenciyi yönlendirmek için değil kendi öğrenmesi için de soru sorması gerektiğini savunmuştur. Böylece yalnızca “öğrencilerin öğrenmesi”nin değil aynı zamanda “öğretmenlerin de öğrenmesi”nin mümkün olacağını, çift yönlü bir öğrenmenin gerçekleşeceğini öne sürmüştür.

STEM, STANDARDS, AND STRATEGIES FOR HIGH-QUALITY UNITS

Yazar: Rodger W. BAYBEE
NSTA Press-2020

Düşünce lideri ve müfredat uzmanı Rodger W. Bybee, bilim standartlarını ve STEM'i destekleyen tutarlı, yüksek kaliteli sınıf materyalleri oluşturmak için bir rehber kitap oluşturmuştur. Kitap, öğretmenler, profesyonel öğrenme toplulukları ve profesyonel geliştiriciler tarafından uyarlanabilecek pratik arka plan bilgileri ve etkinlikler sunmaktadır. STEM biriminin gelişimi hakkında temel kararlar alma bölümü ile başlamaktadır. Daha sonraki bölümlerde ön tasarımlara başlanması, tasarımların yeni bilgi ve becerilerle geliştirilmesi, ünitenin geliştirilmesi ve daha sonra ünitenin gerektiği gibi öğretilmesi ve daha da geliştirilmesi ele alınmaktadır. Bybee, 5E Öğretim Modeli ve geriye dönük tasarım gibi çağdaş eğitim stratejilerini bütünleştirmektedir. Kitap, okulunuzda yeni bir STEM programı geliştirmenizde, mevcut öğretim materyallerini uyarlamanızda veya kendi materyalleri oluşturmanızda oldukça yararlı bir kaynaktır.

Prof. Dr. Mahmut Özer

Bakanlığımızın bu süreçte en önemli avantajı yıllardan beri hizmette olan EBA (Eğitim Bilişim Ağı) altyapısıydı. Bu altyapı sayesinde tüm sınıf seviyelerinde yeni ve güncel içerikler oluşturup hızla uzaktan eğitime geçiş yapabildik.

Milli Eğitim Bakanlığı Pandemi Sonrası İçin Hazır

Covid-19 pandemisi sırasında uzaktan eğitim bizim için de yeni bir deneyim oldu. 2020-2021 eğitim öğretim döneminde benzer krizlere daha hazırlıklıyız.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Covid-19 salgını ile mücadele günlerinde bir taraftan geliştirdiği uzaktan eğitim platformları ile eğitim öğretim faaliyetlerinin aksamadan devam etmesini sağladı; diğer taraftan meslek liseleri aracılığı ile bu süreçte ihtiyaç duyulan ürünlerin üretimine yönelik bir seferberlik başlattı. Pandemi döneminde evlerine kapanmak zorunda kalan öğrencilere, gençlere ve velilere psikolo-

jik destek sağlamak amacıyla çok sayıda rehberlik hizmetini uygulamaya soktu. Covid-19 salgınıyla mücadelede aktif bir rol üstlenen Milli Eğitim Bakanlığının çalışmalarını, Milli Eğitim Bakan Yardımcısı Prof. Dr. Mahmut Özer ile konuştuk.

Covid-19 salgını günlerinde tüm dünyada en fazla etkilenen sektörlerden birisi eğitim sektörü oldu. Uzaktan eğitim bir anda gündemimizin ana konusu haline geldi. MEB olarak bu

beklenmedik duruma karşı ne ölçüde hazırlıklıydınız?

Hiçbir ülke böylesi bir duruma hazırlıklı değildi. Bakanlığımızın bu süreçte en önemli avantajı, yıllardan beri hizmette olan EBA (Eğitim Bilişim Ağı) altyapısıydı. Bu altyapı sayesinde tüm sınıf seviyelerinde yeni ve güncel içerikler oluşturup hızla uzaktan eğitime geçiş yapabildik. Ayrıca, internete erişim sınırlı olduğu için de TRT ile iş birliği yaparak ilk, orta

ve lise seviyelerinde üç TV kanalından ders yayınlarını başlattık. Bütün bu çalışmalarla öğrencilerimizin eğitimden kopmaması için gerekli tedbirleri aldık. Bu ölçekte uzaktan eğitim bizim için de yeni bir deneyim oldu. Süreç içerisinde uzaktan eğitim desteğinin hem kapasitesini hem de kalitesini artırdık. Son zamanlarda LGS ve YKS'ye yönelik 8. ve 12. sınıflar için sınava hazırlık derslerini de devreye aldık. Bu süreçte dijital içerik hazırlama konusunda öğretmenlerimiz de oldukça önemli bir deneyim kazandı.

Ülkelerde uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin yerine geçeceği ve eşitsizliklerin artacağı ile ilgili tartışmalar var. Bu konuda bir değerlendirme yapabilir misiniz?

Covid-19 salgını ile mücadelenin ilk günlerinde önemli olan, öğrencilerin eğitimden

kopmamasıydı. Bu nedenle başlangıçta uzaktan eğitim bir tercih değil zorunluluk oldu. Tüm öğrenciler evlerinde mahsur kaldılar. Onlara ulaşabilmenin tek yolu, uzaktan eğitimdi. Zaman ilerledikçe uzaktan eğitim ile ilgili sorunlar tüm dünyada tartışılmaya başlandı. UNICEF, OECD gibi uluslararası kuruluşlar da uzaktan eğitimin ülkelerdeki eğitim eşitsizliklerini derinleştirme potansiyeline dikkat çekerek, bu etkilerin azaltılması için önlemler almaya çağırdılar. Bir çok ülkede bireyler eşit şartlara sahip değil. Uluslararası raporlara göre tüm dünyada öğrenci grubunun büyük bir kısmının ne bilgisayarı ne de internet erişimi var. Tüm şartlar eşit olsa bile her öğrencinin dijital okuryazarlığı aynı seviyede değil. Dolayısıyla, zorunluluk nedeniyle başvurulmuş uzaktan eğitimin toplumdaki mevcut eşitsizlikleri derinleştirme potansiyeli yüksek. Bu nedenle bu eşitsizlikleri telafi etmek için ilave yüz

yüze eğitim programları düzenlemek çok önemli. Bunun farkındayız.

Bir diğer önemli konu, bazı öğrenci grupları için okul, bir eğitim kurumunun çok ötesinde anlamlara sahip. Örneğin, bazı öğrenciler ücretsiz yemek desteğinden yararlandığı için okulda sağlıklı öğün imkânı bulabiliyor veya ev ve çevrelerinin kötü koşullarından okul sayesinde uzaklaşabiliyorlar. Bu gibi dezavantajları olan öğrenciler bu süreçte okulun sağladığı koşullardan yararlanamadılar. Bununla ilgili henüz tüm boyutları ile hasar tespiti yapılmadı.

Türkiye'de bu süreçte meslek liselerin öne çıktığını gördük. Özellikle salgınla mücadelenin ilk günlerinde önemli bir rol üstlendiler. Meslek liselerinin pandemiyle mücadele konusundaki başarısını neye bağlıyorsunuz?

Bildiğiniz gibi 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi'nde mesleki eğitimin güçlendirilmesine özel bir önem verdik. Bu doğrultuda çok önemli projeleri hayata geçirdik. Tespitlerimize göre, mesleki eğitimin iki temel sorunu vardı. Birincisi, mesleki eğitim sektörel iş birlikleri konusunda yetersizdi. İkincisi, akademik olarak görece başarılı öğrenciler mesleki eğitimi tercih etmiyorlardı. Her iki konuda iyileştirme yapmak için peş peşe adımlar atmaya başladık. Öncelikle sektörlerle kapsamlı bir iş birliği modeli geliştirdik. Model, sektörlerin mesleki eğitimle ilgili tüm süreçlere aktif katılımını öngörüyordu. Müfredatı sektörlerle birlikte güncellemeyi, öğrencilerin iş yeri eğitimlerini birlikte yürütmeyi, mesleki alan ve atölye öğretmenlerinin iş başı ve mesleki gelişim eğitimlerini birlikte planlamayı, okul yönetiminde sektörün katkı vermesini, başarılı öğrencilere burs desteği sağlanmasını ve mezunlara istihdamda öncelik verilmesini içeren oldukça kapsamlı bir iş birliği modeli geliştirdik. İşin başında sektörlerin de mesleki eğitime

katkı sunmaya hazır ve istekli olduklarını gördük. Sektörlerin güçlü temsilcileriyle bir araya gelerek bu iş birliğinin temellerini attık. Şu anda bu kapsamda iş birliği yapmadığımız bir mesleki eğitim alanı kalmadı. Diğer taraftan, başarılı öğrencileri mesleki eğitime yönlendirmek için cazip ve yüksek standartlarda mesleki eğitim kurumları kurduk. Bu kapsamda, örneğin Ankara'da ASELSAN ile savunma sanayinin teknik eleman ihtiyacını karşılayacak ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini kurduk. Benzer şekilde mühendislik alanında dünyada öne çıkan üniversitelerimizden İTÜ ile İTÜ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi açtık. Bu adımlar kısa sürede meyvelerini verdi. Her iki okul da %1'lik başarı diliminden öğrenci aldı. İlk kez mesleki eğitimde %1'lik başarı dilimden öğrenci alınmış oldu. Diğer taraftan sektörlerle yaptığımız çok boyutlu işbirlikleri neticesinde mesleki eğitimde öğrenci sayısı bir yılda %17 arttı. Mesleki eğitim merkezlerine kayıt olan öğrenci sayısı %62 arttı. İş başı ve mesleki gelişim eğitimi alan öğretmen sayımız bir yılda %700 arttı. Öğrencilere sağlanan burs miktarı %600 arttı. Mesleki eğitimde döner sermaye kapsamında yapılan üretim bir yılda %40 artarak 400 Milyon TL bandına yükseldi. Tüm bu adımlar mesleki eğitimi güçlendirdi, öz güvenini artırdı ve algısını iyileştirdi. Güçlenen meslek liseleri, Covid-19 salgını ile mücadele günlerinin kahramanları oldular.

Bu kapsamda meslek liselerinin pandemi ile mücadelede gerçekleştirdiği faaliyetleri somut örnekler üzerinden paylaşabilir misiniz? Salgınla mücadelenin ilk günlerinde mesleki eğitimin üretim kapasitesini hemen harekete geçirdik. Planlama ve yatırımlarımızı hızla gerçekleştirdik. Kısa sürede; dezenfektan, maske, tek kullanımlık tulum/önlük, yüz koruyucu siper gibi pek çok kalemden hızla ihtiyacı karşıla-

Sektörlerle yaptığımız çok boyutlu işbirlikleri neticesinde, mesleki eğitimde öğrenci sayısı bir yılda %17 arttı. Mesleki eğitim merkezlerine kayıt olan öğrenci sayısı %62 arttı. İş başı ve mesleki gelişim eğitimi alan öğretmen sayımız, bir yılda %700 arttı. Öğrencilere sağlanan burs miktarı %600 arttı.

yacak ürünleri üretecek hale geldik. 81 ilde valiliklerimizin koordinasyonunda ihtiyaç noktalarına ürünlerimizi ulaştırdık. Şu an itibarıyla Mesleki Ve Teknik Anadolu liselerimizde 6 milyon litre yüzey temizleyicisi, 450 bin litre el dezenfektanı, 18 bin litre kolonya, 32 milyon cerrahi/tıbbi maske, 12 bin N95 maske, 1 milyon yüz koruyucu siperlik, 50 bin tek kullanımlık çatal/bıçak ve 1 milyon tek kullanımlık önlük ürettik. Dağıtımda sağlık çalışanlarımıza öncelik vererek ürünleri ücretsiz ulaştırdık. Mesleki eğitimde inanılmaz bir üretim seferberliği-ne şahit olduk. Bakanlık bürokratlarımız

81 ile destek oldular. Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğümüz, 81 il müdürümüz, yöneticilerimiz, okul yöneticilerimiz, öğretmenlerimiz, öğrencilerimiz ve idari personelimiz fedakâr bir şekilde gece gündüz, hafta içi hafta sonu demeden müthiş bir performans gösterdiler.

Bildiğimiz kadarıyla, solunum cihazı ve maske imalatında kullanılan maske makinesi de ürettiniz. Okullarda böyle bir potansiyel var mıydı? Nasıl başardınız?

Başlangıçta maske taleplerine yetişemiyorduk. Üretimi artırabilmek için otomasyona geçmemiz gerekiyordu, ancak piyasada maske makinesi yoktu. Makine tedarikçileri de çok uzun teslimat süreleri veriyordu. Bunun üzerine bu makineleri üretebilmek için farklı illerimizde altyapısı ve insan kaynağı güçlü mesleki ve teknik Anadolu liselerimizde AR-GE merkezleri kurduk ve gerekli yatırımları hemen yaptık. Acil ihtiyaç duyulan solunum cihazı, maske makinesi, video laringoskop ve hava dezenfektan cihazı gibi ürünlerin üretilmesine odaklandık. Öğretmen ve öğrencilerimizin fedakarlıkları da işin içine girince sevindirici haberler birer birer gelmeye başladı. Kısa sürede otomatik cerrahi maske makinesi, N95 standardında maske makinesi, solunum cihazı, UV-C konveyör sistem ile maske üretiminde sterilizasyon cihazı, kumandalı ve zaman

ayarlı UV-C ışınlamalı sterilizasyon cihazı, mobil UV-C robot sterilizasyonu, sensörlü dezenfektan cihazı, video laringoskop cihazı, 3-D yazıcı, izole numune alma ünitesi, ayaklı el dezenfektan cihazı, sosyal mesafe koruma cihazı, entübe kabin ünitesi, ultraviyole hava sterilizasyon cihazı ve tam donanımlı yoğun bakım yatağı gibi çok farklı ürünleri ürettik.

Ürettiğiniz ürünler bu süreçte birçok ülke için acil ihtiyaç kapsamında. Bu ürünlerin ihracına yönelik bir girişiminiz oldu mu?

Ülkemizin ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra bu konuyla ilgili girişimlerimiz oldu. Gaziosmanpaşa Küçükköy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Çekya'ya; Denizli Pamukkale Osman Aydın Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi de Hollanda'ya maske ihraç etti. Böylelikle ilk kez mesleki eğitim kurumlarımız ürettikleri ürünleri yurtdışına ihraç etmiş olduk. İki yıl gibi kısa sürede yaptığımız yatırımların bu ölçekte meyvelerini görmekten, başarı hikâyelerini yazabilmekten gerçekten büyük bir mutluluk duyuyoruz.

Bu süreç meslek liselerinin saygınlığını arttıran, algısını güçlendiren ve meslek liselilerin de özgüven kazanmasını sağlayan bir başarı hikâyesine dönüştü. Bundan dolayı da ayrıca gururluyuz. Güzel bir dayanışma örneği sergilendi. Buna şahitlik ettiğimiz için çok mutluyuz.

Covid-19 pandemisi sürecinde meslek liseleri pek çok tıbbi malzemeyi kendi imkanları ile üreterek salgınla mücadelede önemli bir katkı sağladılar.

Özellikle patent, faydalı model, tasarım ve marka üretimi ve tescilini teşvik edeceğiz. AR-GE merkezlerinde ilgili alanlardaki mesleki alan ve mesleki gelişim eğitimleri de düzenlenecek. Bu merkezler, bölgelerinde mesleki eğitimin kalitesini sürekli arttırmak için de işlev görecek.

Teknolojinin ve dijitalleşmenin toplumsal bütün alanları dönüştürdüğü bir çağda yaşıyoruz. Mesleki eğitimin bu noktada geleceğini nasıl görüyorsunuz? Mesleki eğitimi güçlendirmek için bakanlık olarak ne gibi hazırlıklarınız var?

Dünyada yaşanan ekonomik ve teknolojik dönüşümler mesleki eğitimin güncellenmesini zorunlu kılıyor. Güncellemede iki yaklaşım öne çıkıyor. Birincisi, artık mesleğe özgü ayrıntılı mesleki eğitim yerine, iş piyasasında meslekler arası hareketliliği ve istihdamı gözetilen genel mesleki eğitim; ikincisi ise, özellikle üretim ve hizmet sektörlerinde otomasyon ve yapay zekâ teknolojileri hızla yaygınlaştığı için yeni koşullara adaptasyonu hızlandıran ve kolaylaştıran ve dolayısıyla uzun vadeli istihdamı destekleyen akademik ve jenerik/anahtar becerilere ağırlık veren bir mesleki eğitim. Bu iki özelliği de içerecek şekilde tüm paydaşlarımızın görüşlerini de alarak mesleki eğitimde ciddi bir güncellemeye gittik. Halen 55 alan ve 203 dalda verilen mesleki eğitim, 2020-2021 eğitim-öğretim yılından itibaren 47 alan ve 109 dalda verilecek. Lise birinci sınıfta meslek alanları ile tanışma imkanı getirdik. Akademik ders ve seçmeli ders ağırlığı artırıldı. Dijital becerilere ve yapay zekâ teknolojilerine özel önem verildi. Mesleki eğitim programları arasındaki geçişkenlikleri artırdık. Fikri mülkiyetler kapasitemizi, patent, faydalı model, tasarım ve marka geliştirme ve tescillerini odağa koyduk. Sonuç olarak artık hem iş piyasası hem de yükseköğretim ile güçlü bağları olan bir mesleki eğitim dönemine giriyoruz.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) meslek liselerini cazip hale getirmek ve olumsuz algıyı kırmak için, son birkaç yıldır bu liselerle ilgili çalışmalara ağırlık verdi. Farklı eğitim modelleri içeren bu liseler, iş garantisıyla de öğrencilerin ilgi odağı oluyor.

EĞİTİMDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM

Hayatın her alanında yaşanan dijitalleşme, eğitim alanında da köklü değişikliklere yol açmaktadır. Yakın gelecekte en önemli tartışma konularımızdan biri, “Eğitimde dijital dönüşüm” olacaktır.

Esasen eğitimde dijital teknolojilerin kullanılması yeni bir olgu değildir. Er ya da geç bu alanda radikal bir dijitalleşmenin yaşanacağı zaten öngörülmüştü. Ancak Dünyanın henüz atlatamadığı Covid-19 pandemisi, bu süreci tahminlerin ötesinde hızlandırmış görünüyor. Bu denli hızlı bir dönüşümün yol açtığı yeni döneme uyum sancılarının, önümüzdeki süreçte eğitim dünyasının en önemli tartışma konularından biri olacağını rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu düşünceyle, ilk sayımızda, eğitimde dijital dönüşümü bir dosya konusu olarak tartışmaya açıyoruz. Söz konusu dönüşümün, hayatımızda ne tür etkiler doğuracağını bütün boyutlarıyla, uzmanların görüşleri ışığında değerlendiriyoruz.

Prof. Dr.
Yalın Kılıç Türel

Dijital Dünyada Eğitimin Geleceği

Günümüz teknolojileriyle birlikte büyüyen 2000-2013 yılları arasında doğan Z-kuşağı ya da 2014’den sonra doğan Alfa kuşağı için eğitim, yaşam standartları ve gelecekteki iş hayatı kesinlikle birkaç yıl öncesinden çok farklı olacak.

Yapay zeka, büyük veri, veri madenciliği, 3B yazıcılar, artırılmış gerçeklik, robotlar, nano-teknoloji, otonom sistemler vs... Son dönemlerde bu kavramları daha sık duymaya, hayatımızdaki etkilerini daha yoğun hissetmeye başladık. Bu teknolojilerin etkili kullanıldığı bir gelecek ise bizi bazen korkutsa da çoğunlukla heyecandırıyor. Günümüz teknolojileriyle birlikte büyüyen 2000-2013 yılları arasında doğan Z-kuşağı ya da 2014’den sonra doğan Alfa kuşağı için eğitim, yaşam standartları ve gelecekteki iş hayatı kesinlikle birkaç yıl öncesinden çok farklı olacak. Teknolojik dönüşüm aslında kapımızı yeni çalmış değil. 1997 yılında dünyaca ünlü satranç ustası Kasparov, IBM’in geliştirdiği “Deep Blue” adlı sanal oyuncuya yenildi ve insan beyninin mükemmel doğasına rağmen yapay zekanın belli görevlerde ne denli yüksek performans gösterebileceği gerçeğiyle yüzleşmemize imkan verdi. Birkaç yıl önce adı bilinmeyen teknolojilerin bugün hayatın vazgeçilmez oluşu, yoğun inovasyon ve dijitalleşme süreci, tüm dünyada tıp, mühendislik, ticaret, ziraat, eğitim gibi bütün sektörlerde “dijital dönüşüm” kavramıyla ifade edilmeye başlandı. Bu dönüşüme yeterince ayak uyduramayan toplumları ciddi risklerin beklediği de net olarak görülmekte. Diğer bir ifadeyle son dönemdeki baş döndürücü gelişmelerle ortaya çıkan tab-

Teknoloji; öğrenme, ders, sınıf, okul yapısını değiştirmekle kalmayıp bu kavramların yeniden tanımlanmasına olan ihtiyacı da gözler önüne sermektedir.

lo, yeni dünyayı bu doğrultuda dizayn etmeyi zorunlu kılan ve Endüstri 4.0 olarak da tanımlanan son endüstri devriminin ipuçlarını bir süredir gün yüzüne çıkarmış ve tartışmaya açmıştır. Ancak eğitim dünyası olarak asıl tartışılması gereken, bu dijital dönüşüm içinde Endüstri 4.0'ın alanımızdaki yansıması yani Eğitim 4.0'ın başarılı bir şekilde nasıl gerçekleşeceği.

DİJİTAL TEKNOLOJİLER EĞİTİMDE STANDART KALIPLARI ZORLUYOR

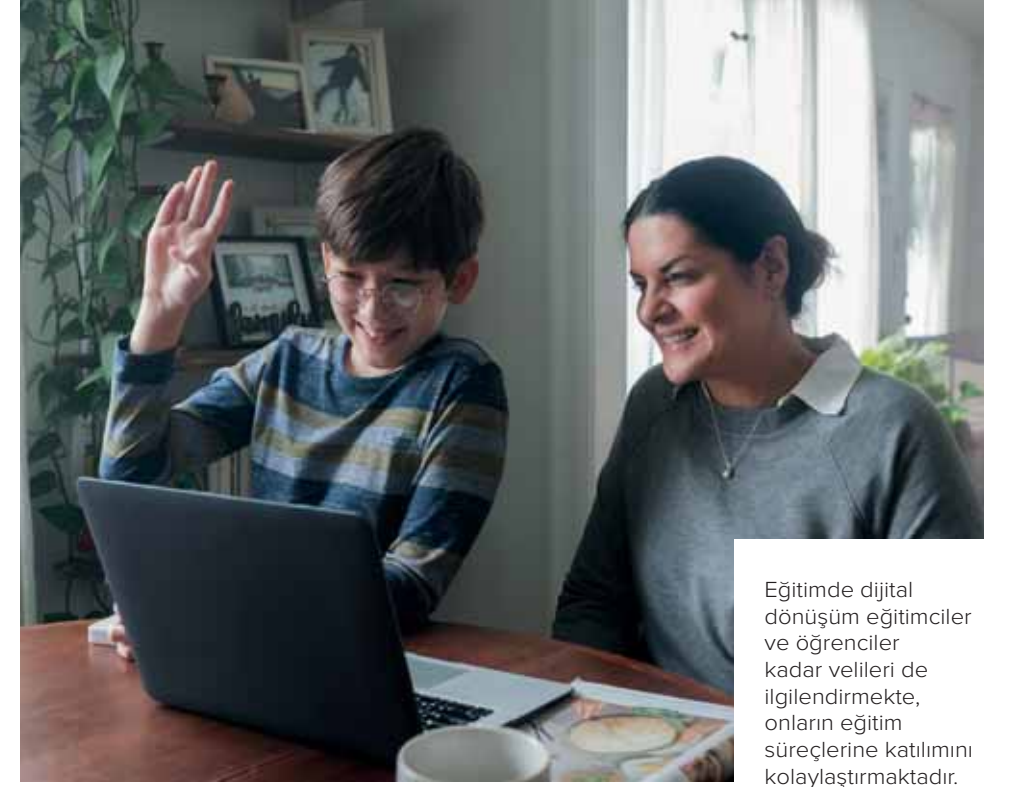
Eğitim kurumları bu bilinçle 21. yüzyılın ihtiyaç duyduğu öğrencileri yine bu yüzyılın bize sunduğu olanaklarla yetiştirmek ve dijital dönüşümü en hızlı, en etkili şekilde gerçekleştirmek için büyük çaba sarfetmektedir. Her alanda olduğu gibi eğitimde de yüzyıllardır kalıplaşan anlayışların, paydaşların doğal olarak gösterdiği dirence rağmen dijital teknolojilerin etkisiyle hızla kırılmasına şahitlik etmekteyiz. Çünkü teknoloji; öğrenme, ders, sınıf, okul yapısını değiştirmekle kalmayıp bu kavramların yeniden tanımlanmasına olan ihtiyacı da gözler önüne sermektedir.

Öğrenme ortamlarının bir şekilde teknoloji ile donatılmasını sağlamak, etkin kullanımını sağlayacak yeterlikleri öğrenci ve öğretmenlere kazandırmaktan çok daha kolaydır. Bu süreçte, hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin psikolojik, pedagojik ve bilişsel hazırlanmalarının gerçekleştirilmesi bu yeterliklerin hızla kazandırılmasıyla sağlanabilecektir. Üssel olarak artan bilgi kaynaklarına kolay erişim, herkese açık çevrimiçi kurslar, belli bir problemin farklı çözüm yollarını gösteren videolar, geçmiş gibi algılamayı, uygulamayı sağlayan sanal gerçeklik ortamları, sınırsız deneme imkânı veren simülasyonlar, tamamen ilgi ve ihtiyacımızı dikkate alarak üretilen akıllı dijital öğretim mater-

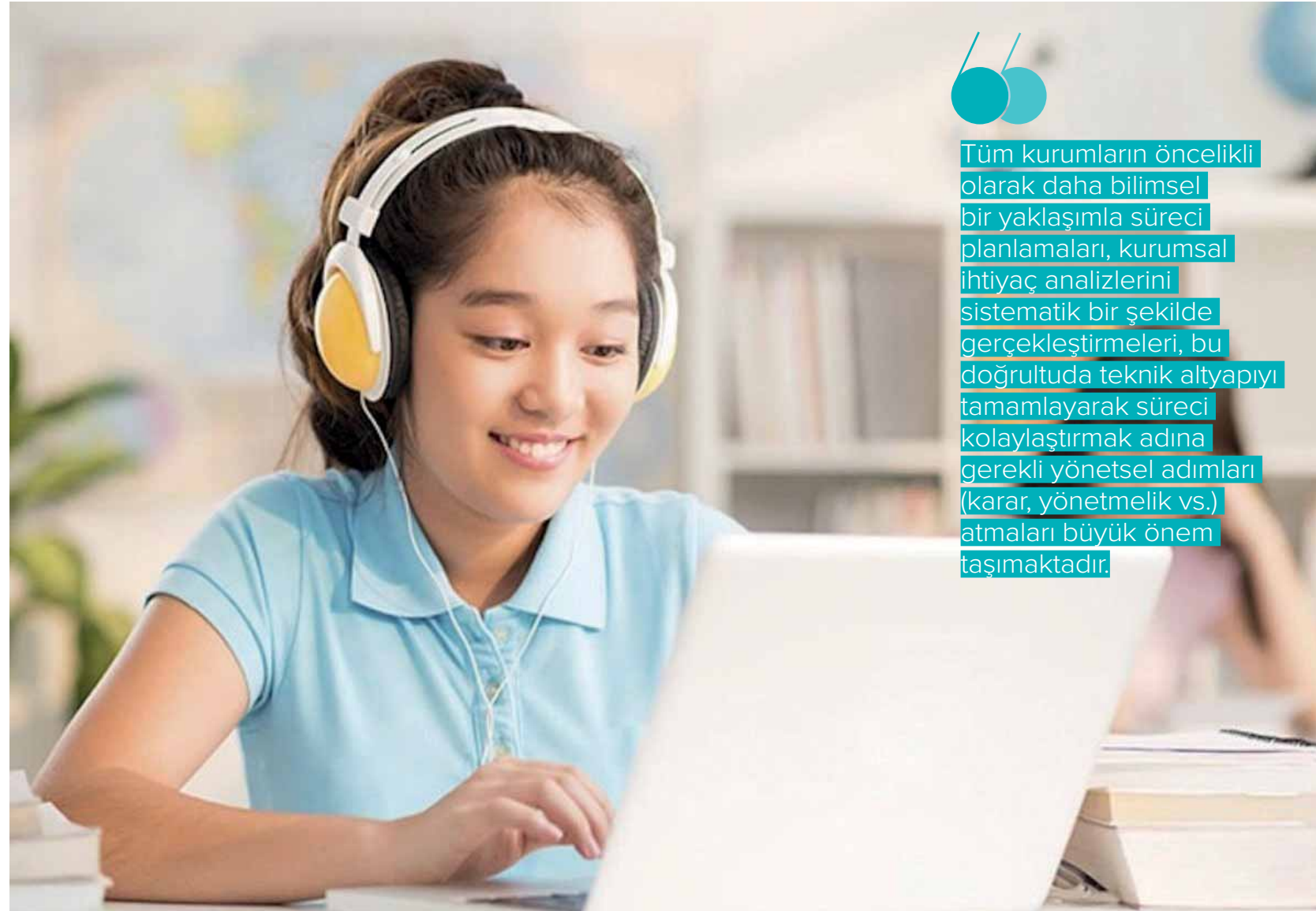
yalleri eğitim bilimlerindeki mevcut deneyim ve uygulamaların sorgulanmasını veya yeniden yapılandırılmasını zorunlu kılmıştır. Sadece etkili bir öğrenme sağlamaktan ya da öğrencilerin ihtiyaçlarına göre daha ilgi çekici, öğretici bir ortam sunmaktan öte, öğrencilerin kendilerini bekleyen gelecek dünyaya daha donanımlı bir şekilde hazırlanmasını sağlamak da eğitim kurumlarının sorumluluğundadır. Her ne kadar bu kurumlar, varlığını devam ettirmek için dijital dönüşümü tamamlamak ve bunun için gerekli girişimleri başlatmak noktasında belli bir yol katetmiş olsa da 2020

yılında başlayan Covid-19 pandemisi bir anda milyonlarca öğrencinin eğitimlerine çevrimiçi (online) devam etmelerini zorunlu kılmıştır. Virüsün yayılmasıyla birlikte dünyada 138 ülkede 1.5 milyara yakın öğrenci ve 60 milyon öğretmenin çevrimiçi uzaktan eğitime geçiş süreci, başta öncelikle dijital dönüşüm için gerekli altyapıya sahip olmayan eğitim kurumları için oldukça sancılı seyretmiştir. Bundan sonraki süreçte dijital dönüşüm için gerekli çabanın gösterileceği muhakkaktır. Ancak işin ciddiyetini bugün daha iyi anlayan tüm kurumların öncelikli olarak daha bilimsel bir yaklaşımla

süreci planlamaları, kurumsal ihtiyaç analizlerini sistematik bir şekilde gerçekleştirmeleri, bu doğrultuda teknik altyapıyı tamamlayarak süreci kolaylaştırmak adına gerekli yönetsel adımları (karar, yönetmelik vs.) atmaları büyük önem taşımaktadır. Hem mevcut sınıf ortamına teknolojinin başarıyla entegrasyonunun sağlanması hem de çevrimiçi dersleri etkili bir şekilde oluşturmak ve yürütmek için öğretmenlerin gerekli teknolojik, pedagojik, sosyal ve yönetsel rolleri benimsemesi, bu rollere ilişkin yeterlikleri kazanmasını sağlamak da ayrıca atılması gereken bir diğer adımdır.

Eğitimde dijital dönüşüm eğitimciler ve öğrenciler kadar velileri de ilgilendirmekte, onların eğitim süreçlerine katılımını kolaylaştırmaktadır.

Tüm kurumların öncelikli olarak daha bilimsel bir yaklaşımla süreci planlamaları, kurumsal ihtiyaç analizlerini sistematik bir şekilde gerçekleştirmeleri, bu doğrultuda teknik altyapıyı tamamlayarak süreci kolaylaştırmak adına gerekli yönetsel adımları (karar, yönetmelik vs.) atmaları büyük önem taşımaktadır.

Z VE ALFA KUŞAĞI ÖĞRENCİLER DİJİTAL DÖNEME ZATEN HAZIR

Bu sürecin belki en kolay ayağı öğrencilerin hazırlanmasıdır. Çünkü Z-kuşağı ve Alfa kuşağı olan öğrenciler zaten genel olarak teknolojiye hâkim oldukları ve öğretmenlerinden de bu yeterliği beledikleri için sürece uyum sağlamada zorluk çekmeyecektir. Yine de geleceğin dijitalleşmiş dünyasında varlığını devam ettirmek için bireylerin bugünden dijital yeterliklerin arama motoruna anahtar kelime girmek, aynı anda birkaç sosyal medya hesabını yönetmek ya da mevcut araçları başarıyla kullanmaktan ibaret olmadığını tasarımcı, geliştirici ve üretici rolleriyle ön plana çıkmaları gerektiğini bilmeleri beklenmektedir. Günümüz kuşağı ise çevrimiçi olma isteği, bireysel, bağımsızlığına düşkün, özgür, sabırsız, esnek bilişsel ve dağınık öğrenen yapısı, kısa ve net dönütlerle sadece ihtiyacı

olan bilgiyi alma isteği gibi genel özelliklerinin dikkate alınmasını ve kendileri için bu doğrultuda özel bir öğrenme ortamının tasarlanmasını istemektedir. Tüm bu bireysel ihtiyaçların; son yirmi yılda yoğun olarak tartışılan ve her toplumun kendi kültürü ve ihtiyaçlarına göre belirlediği 21. yy. becerileri ile uygun şekilde harmanlanması, uygulama sahasının ise büyük ölçüde çevrimiçi öğrenme ortamı olabileceği dikkate alınarak planlama yapılmalıdır. Okulların başarısı işte bu dönüşümü sadece içerik ve öğretim bağlamında değil öğretmenlerin ve yöneticilerin de sürekli kendini yenileyen bilişsel esnekliğe sahip bir yapıda dijital dönüşümü içselleştirerek çağdaş yaklaşımları incelemeleri ve etkili uygulamaları hızlı bir şekilde hayata geçirebilmeleri, kısacası bu dönüşümü ne kadar uygun şekilde yapılandırabildikleri ile doğrudan ilişkili olacaktır.

Doç. Dr.
Yusuf Alpaydın

Pandemi Sonrası Eğitimin Yeni Biçimi ve Uzaktan Eğitim

Covid-19 pandemisi nedeniyle tüm dünyada eğitimin online bir hal alması, bundan sonraki süreçte okulların geleceği ve uzaktan eğitim konusunda düşünmemizi gerektirmektedir.

İlk olarak Çin'in Wuhan bölgesinde, 2 Aralık 2019 tarihinde ortaya çıkmış olan Covid-19 isimli virüs, kısa sürede tüm dünyayı etkisi altına alarak 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından pandemik bir hastalık olarak ilan edildi. Fiziksel etkileşimin en yoğun olarak gerçekleşmekte olduğu eğitim kurumları bu düzenlemeden ilk etkilenen kurumlar arasında oldu. Birçok ülkede yüz yüze eğitime ara verildi ve okullar kapandı. Çoğu ülkede tüm okullarda, az sayıda ülkede ise de bazı bölgelerde yüz yüze eğitim durduruldu.

UNESCO verilerine göre 17 Nisan 2020 itibarıyla dünya genelinde 1.724.657.870 öğrenci bu salgın durumundan etkilenmiş

durumdadır. Uzaktan Eğitim Uygulamaları ülkeden ülkeye farklılık gösterse bile hemen her ülkenin bu konuda almış olduğu birtakım tedbirler bulunmaktadır. Örneğin; Finlandiya uzaktan eğitim kararını okulların kendi inisiyatiflerine bırakırken Çin, İspanya, Moğolistan ve Şili gibi ülkeler tıpkı Türkiye gibi eğitimlerini online eğitim programları üzerinden ya da TV kanalları aracılığıyla sürdürdü.

Türkiye örneğine bakıldığında, devlet okulları ve özel okulların farklı uygulamaları olduğu dikkat çekmektedir. Kimi okullar çeşitli dijital araçlar kullanarak

canlı dersler yaparken kimi okullar da müfredata uygun olan konu anlatımları, videolar ve ders içeriklerinin bulunduğu online platformları kullanarak öğretmenlerin ders anlattıkları videolar hazırlayarak bu süreci idare etme yoluna gitmiştir. Bu durumda dijital okuryazarlığı olan öğretmenler daha avantajlı bir konumda bulunmaktadır. Bazı özel okullar ders programının tamamını can-

Dijital okur-yazarlık önümüzdeki süreçte daha önemli hale gelecek, dijital teknolojileri kullanma yeterliliğine sahip öğretmenler yeni döneme uyum sağlamakta daha avantajlı bir konumda olacaklardır.

yaratmaktadır. Çocuğu ortaokulda bulunan veliler süreci yönlendirmekte zorluk yaşadıklarını belirtirken, ana okul ve ilkököl düzeyinde olan çocukların velilerinin çocuklarıyla ilgilenmesi kaçınılmaz ve oldukça zorlayıcı bir hal almaktadır. Dijital okuryazarlığa sahip olan öğretmenler online eğitim konusunda kendileri için yeni yöntem arayışlarını sürdürürken, bu konularda dijital platformlarda öğretmenler arasında tartışmalar başlamış ve bu sürecin daha iyi yönetilebilmesi için birtakım fikirler açığa çıkmıştır. Öğrencilerin rutininden kopmaması için öğretmenleriyle iletişime geçtikleri günlük ya da iki günde bir yapılan ve süreklilik arz eden zaman dilimleri olması gerektiği gibi düşünceler bu süreçte aktif rol oynamaktadır. Bu süreçte devam eden eğitim sürecinde ebeveynlerle işbirliği yapılması önemlidir. Ayrıca eğitimlerin sade bir şekilde ve ödev olarak verilen etkinliklerin de öğrenci merkezli olması gerektiği fikri cazip bir hal almaya başlamıştır.

Türkiye'de öğretmenlerin ellerinden geldiğince öğrencilerle iletişime geçmeye çalışması ve derslerini bu şekilde yürütme çabası her ne kadar bir kısım öğretmenler de bakanlığın resmi eğitim portalı üzerinden öğrencilere içerik ve ödevler göndermektedir.

EVDE EĞİTİM DENEYİMİ

Bu süreçte sadece öğretmenin inisiyatifiyle bırakılmış okullar da bulunmakta ve bu durum öğretmenlerde oldukça baskı

alınmış öğretmen yorumlarının bir kısmı süreç boyunca öğrencilere ulaşmakta zorluk çektikleri üzerinedir. Bundan dolayıdır ki, bu süreçte veli desteği oldukça önemlidir. Eğitim sürecinde rolleri artan veliler daha önce hiç karşılaşmamış oldukları bu durumu yönetirken kaygı problemleri yaşamaktadır. Bu kaygılar kontrol edilebildiği ve çocuklara yansıtılmadığı sürece oldukça normal kabul edilebilir. Bu süreçte uyku, oyun ve yemek gibi günlük rutinlerinin bozulmaması çocuklar için önemlidir. Gün içerisinde gerçekleştirilecek olan kitap okuma ve oyun oynama gibi aktiviteler kontrollü bir şekilde çocukla birlikte gerçekleştirilmelidir. Aynı zamanda sınıf arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle yaptığı online görüşmeler de çocuk açısından faydalı olacaktır. Bunlar dışında çocukların psikolojilerinin bu süreçte sağlıklı kalması amacıyla içinde bulunulan durumun çocuğa uygun bir dille anlatılması da önemlidir. Doğru bilgi doğru bir biçimde aktarılmalıdır. Bu durum aynı zamanda özel gereksinime ihtiyaç duyan çocuklar için de geçerlidir. Söz konusu süreçte ebeveynler, özel gereksinimli çocuklarına uzaktan eğitim derslerinin yanı sıra işlevsel beceriler öğretebilir ve bu becerileri tekrarlatırlar. Bu beceriler özel gereksinimli çocukların uygulamakta zorlandığı basit düzey el yıkamak, diş fırçalamak gibi günlük aktivitelerdir. Bu aktiviteler çocukların yaş ve engel düzeylerine göre farklılık gösterebilir.

Okullar, pandemi sürecine rağmen bazı revizyonlarla varlıklarını sürdürmeye devam edeceklerdir. Çünkü, büyük bir organizasyon ve sektör olan okul kurumları kendi varlıklarının devamlılığını sağlayacak yeni fonksiyonlar üreteceklerdir.

YÜZYÜZE EĞİTİM BİTİYOR MU?

Anlaşılabileceği üzere bu süreçte öğretmen, veli ve öğrencilere oldukça büyük sorumluluklar düşmektedir. Öğretmenler bu süreçte kendileri de öğrenerek öğretmekte ve öğrenciler kendi öğrenme yollarını velilerinin de yardımıyla belirleyerek özerklik kazanmaktadır. Hemen hemen tüm dünyada eğitimin online bir hal almasıyla birlikte bu sistemin yararlılığı üzerine yapılmaya başlanmış olan tartışmalar da bulunmaktadır. Bu sistemin yüz yüze eğitimi tamamen gereksiz hale getiremeyeceği söylenebilir. Çünkü online eğitim, pratik derslerin nasıl gerçekleştirilebileceği sorununu çözmemektedir. Tuğtan'a göre her ne kadar uzaktan eğitim araçları içerisinde bunu karşılayabilecek teknolojiler olsa bile kitlesel boyutta kullanılabilecek durumda değildir. İşe yarayıp yaramama konusunda da bir karara varılamayacağı yönünde birtakım düşünceler mevcuttur. Çünkü onu kullanan kişilerin bir kısmında işe yarıyor bir kısmında ise işe yaramıyor olabilir. Bu durum örgün eğitim de de rastlanılabilecek bir durumdur.

Bu durumlar tartışılırken covid-19 salgınıyla birlikte online eğitime geçen çoğu eğitim kurumunun yeni uygulamaları eğitim sisteminde bazı değişiklikler meydana getirebilir. Hala eksikler olsa bile online eğitim üzerinden, eğitim sistemi bir şekilde yürümektedir. Yani eğer ge-

rekli tedbirler alınıp her çocuğa ulaşılabilirse bu durum yüz yüze eğitimi gereksiz kılabilir mi, gibi sorular akla gelmektedir. İnsanlık var olduğundan beri bir şeyler öğrenmek isteyen kişilerin gittikleri yerlere okul adı verildiği söylenebilir. Mesela Antik Yunanda, Atina'da bulunan Platon'un Akademisi bir okul örneğidir. Bu okul, bugün bildiğimiz okullardan sistem olarak farklıydı. Bu farklılığın temelinde toplumun sürekli olarak yaşadığı değişimler bulunmaktadır. Toplum sürekli gelişen ve bazen de savaşımlar, salgınlar, ekonomik buhranlar gibi nedenlerle yeniden şekillenebilen dinamik bir yapıya sahiptir. Şu anda da dünyanın neredeyse tüm toplumları küresel bir pandemi ile yeniden şekillenmekte ve bu değişimler, yerleşik birer toplumsal kurum olan okulları da yeni bir form değişikliğine yöneltmektedir. Okullar pandemi sürecine rağmen bazı revizyonlarla varlıklarını sürdürmeye devam edeceklerdir. Çünkü büyük bir organizasyon ve sektör olan okul kurumları, kendi varlıklarının devamlılığını sağlayacak yeni fonksiyonlar üreteceklerdir. En basit şekliyle okulların sosyal, politik ve ekonomik fonksiyonlarından vazgeçilmesi devlet anlamında bile oldukça zordur. Çünkü okullar, ulus devlet varlığının güçlenmesi için ulusal kimlik inşası ve iyi vatandaş yetiştirme gibi fonksiyonları da üstlenir. Bu durum ise ancak okulun kültürü ve sembolik düzeni

Önümüzdeki süreçte, yüz yüze ve online karışımı karma eğitim modeli benimsenebilir. Bu eğitim modelinde öğretim metotları da dersin şekline, konusuna ve yerine göre değişebilir.

PANDEMİ SONRASI EĞİTİMDE YENİ FIRSATLAR

Covid-19 ile birlikte gelen sağlık endişesinin yanı sıra, çocukların okula gidemediğinde eğitim alamayacakları düşüncesi de büyük bir endişeye neden olmaktadır. Fakat yine de bazı aileler söz konusu geleneksel eğitim dışındaki öğretim modellerinin korkulacak bir şey değil, içerisinde bulunduğumuz çağa en uygun öğrenme metodu olabileceği fikrine inanmaktadır. Pandemi ile birlikte tüm eğitim paydaşlarının gündemine gelen online eğitim ve geleneksel eğitim paradigmasının ikisinden biri için sıkı savunucu olmak yerine her iki görüşün de topluma ve bireye sağlayacağı faydalar göz önünde bulundurulmalı ve eğitim sistemi yeniden şekillendirilmelidir.

Yeni dönemde geleneksel eğitim düzeni farklı şekillerde de desteklenerek öğrenme sürdürülebilir. Boston'daki bir "maker" atölyesinde bahar aylarında verilen gündüz dersleri bu tür bir öğrenim modeline örnek olarak gösterilebilir. Bu atölyede eğitimli mühendisler, bilim insanları ve sanatçılar, mimariden tasarıma, fen ve teknoloji eğitiminden sanata kadar uzanan geniş bir yelpazede haftanın dokuz saati eğitim sunuyor. Yani eğitim profesyoneli olmasalar bile farklı disiplinlerden insanlar kişilerin eğitim hayatlarına katkıda bulunabilirler. Bunlar, eğitimimizi geleneksel okul ortamı dı-

ile sağlanabilecek bir durumdur. Dijital ortamda bu amaçların gerçekleştirilmesi pek mümkün görünmemektedir. Ayrıca okulların ülkedeki kadınların işgücüne katılım konusundaki etkileri de yadsınamaz bir gerçektir. Yani mesai saatleri içerisinde kadınlar iş gücüne katılırken okullar çocuğun bakım görevini üstlenmektedir. Aksi durumda çocuk evdeyken özellikle kadınlar iş gücünde geri planda kalacaklardır. Ayrıca okulların çok önemli bir işlevi daha söz konusudur. İnsanlar için eğitim ortamı, sosyalleşme ve etkileşim kurma mekânlarıdır. Kişilerarası yüz yüze iletişimin yapıldığı ve gruplaşma etkinliklerinin gerçekleştiği yerlerdir. Kişiler, dayanışma ya da yardımlaşma gibi kavramları da buralarda yani topluluk içerisinde deneyimleyerek öğrenir. Bundan dolayıdır ki yapı olarak okulun varlığı oldukça önem arz etmektedir.

ZORUNLU EĞİTİM YENİDEN YAPILANDIRILMALI

Yeni doğan her çocuk zorunlu eğitim dönemine kadar kendi başına taklit yoluyla üstün bir öğrenme becerisi göstererek kısa bir sürede birçok şey öğrenmektedir. Bu durumu Peter Gray, Free to Learn adlı kitabında şu şekilde özetlemiştir:

"...Çocuklar öğrenme tutkusuyla dünyaya geliyor ve genetik olarak olağanüstü bir öğrenme kapasitesine sahipler. Onlar, küçük öğrenme makineleridir. Hayatlarının ilk dört yılında hiçbir talimat almadan akıl ermez miktarda bilgi ve beceri kazanırlar... Doğa, çocuklar beş veya altı yaşına geldiğinde bu büyük öğrenme arzusunu ve kapasitesini devre dışı bırakmaz..."

Bu noktadan hareketle çocuklar eğitim sistemine geçtiğinde de bu öğrenme tutkusu teşvik edilmeye devam edilmelidir. Bugünün şartlarında zorunlu eğitim

sisteminin bir yeniden yapılandırmaya ihtiyaç duyduğunu belirtmiştik. Bu yeniden yapılandırma, geleneksel okulun tamamen kaldırılıp yerine online eğitimin ikame edilmesi anlamına gelmemektedir. Yüz yüze ve online karışımı karma eğitim modeli benimsenebilir. Bu eğitim modelinde öğretim metotları da dersin şekline, konusuna ve yerine göre değişebilir. Okul saatleri daha kısa tutularak eğitimin bir kısmı doğal olarak artırılmış gerçekliğe sahip ortamlarda, yapay zekaya dayalı teknolojiler kullanılarak ve e-kitap vb. teknolojilerden yararlanılarak sanal bir biçimde gerçekleştirilebilir. Bu süreçte ters yüz edilmiş öğrenme modeli kullanılabilir ve derslerin aktarılmasında dijital platformlara uygun içerikler hazırlanarak öğrencilerin dikkati artırılabilir. Okul saatleri karma eğitim modeline geçildiğinde ancak % 10 ya da % 20 oranında azaltıla-

şında sürdürmeye ve tamamlamaya çalıştığımızda önümüze çıkan yüksek kaliteli eğitimcilere ve öğrenme deneyimlerine birer örnektir.

ONLINE EĞİTİM OKULU HER YERE TAŞIYACAK

Kentlerin nüfuslarının hızlı artması, küresel ölçekte hareketliliğin hızlanması ve dönüşen beslenme rejimlerinin de etkisiyle küresel salgınların farklı şekillerde her on yılda bir tekrarlanabileceği öngörülmektedir. Bu ise, evde eğitimin ve online eğitimin önümüzdeki yıllarda çok daha fazla yaygınlaşacağını göstermektedir. Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojilerinin hızlı bir biçimde yükselmesi diğer alanlarda olduğu gibi eğitim ve öğretimin dijitalleşmesini de hızlandırmaktadır. Yine dünyada bazı üniversiteler on yıllardır zaten bu alana yatırım yapmaktadır ve online sertifikalar vermektedir. Önümüzdeki dönemde de bu durumlar yaygınlaşacak ve eğitimde dijitalleşme artık bir zorunluluk haline gelecektir.

Bireysel anlamda bakıldığında bu konuda endişelenmeye pek de gerek yoktur. Çünkü bahsedildiği üzere insan doğuştan kendi kendine öğrenmeye meraklı bir canlıdır. Geleneksel sınıf ortamı söz konusu olmasa bile öğrenme devam edebilir. Türkiye’de çok meşhur olan bir eğitim filmi olan Hababam Sınıfı’nın unutulmaz karakteri Mahmut Hoca’nın da dediği gibi “...Okul sadece dört tarafı duvarla çevrili ve tepesinde dam olan bir yer değildir. Okul her yerdir...”

Bilginin herkes tarafından çok kolay elde edilebildiği bir dönemde kendi iç disiplinini sağlamış ve çalışma azmi olan kişilerin geleneksel okul sistemiyle eğitimlerinin sürdürülmesi durumu pandemi süresince tartışılmaya açık bir hale gelmiştir. Aslında online eğitimler çoğu özel üniversiteler tarafından bu süreçte faydalı bir biçimde kullanılmaya başlanmıştır. Bu durum öğrencilerin yolda ge-

çirdikleri zamandan tasarruf etmelerine ve günlerini daha verimli kullanmalarına olanak sağlamıştır. Yine bu süreç göstermiştir ki, öğrencilerin sınıfta bulunmalarındaki temel neden sosyalleşmek ve dersi tartışmaktır. Kendi öz disiplinine sahip öğrenciler tüm bu bilgilere okula gitmeden de sahip olabilirler. OECD eğitim müdürü Andreas Schleicher bu konuda “Öğrenmek için harika bir an” diyor. “Şeyleri uzak tutan tüm bürokrasi gitti ve insanlar geçmişte görmek istemedikleri çözümler arıyorlar” diye devam ediyor. Öğrenciler öğrenmeleri üzerinde sahiplene-

cek, nasıl öğrendikleri, neyi sevdikleri ve neye ihtiyaç duydukları hakkında daha fazla bilgi sahibi olacaklar. Etraflarındaki sistemler olmasa bile öğrenimlerini kişiselleştirecekler.

DİJİTALLEŞME VE DEĞİŞEN ROLLER

Okula gitmeden tüm bu durumların yönetilebilecek olması eğitim sisteminin gereksiz olduğunu göstermemektedir. Dijital dönüşüme adapte olabilen ve çağa ayak uydurabilen öğretmenlere ve öğretim görevlilerine her zaman ihtiyaç olacaktır. Bu dönemde eldeki veriler

Küresel ölçekte hareketliliğin hızlanması nedeniyle küresel salgınların her on yılda bir tekrarlanabileceği öngörülmektedir. Bu ise online eğitimin önümüzdeki yıllarda daha da yaygınlaşacağını göstermektedir.

göstermektedir ki, dijital okuryazarlığı olmayan öğretmenler ya da öğretim üyeleri öğrencileriyle iletişim kuramamaktadır. Çocuk eğitimi ya da yönlendirilmeye ihtiyaç duyan üniversite öğrencileri için her zaman bir yönlendirene ihtiyaç vardır. Bu durum da kendilerini bu konularda iyi yetiştirememiş olan öğretmenlerin bu süreçte işsiz kalmasına yol açabilir. Öğretmenler bir yol gösterici pozisyonda insanlığın ilk çağlarından beri vardılar. Önemli olan onların çağa ayak uydurarak dönüşebilmesidir. Yeni gelişen bu sistemle birlikte eğer ülkeler bazında gerekli altyapı sağlanırsa (Herkes internet-teknoloji erişimi) bu sistemin mevcut geleneksel eğitim sisteminden daha iyi işleyeceği söylenebilir. Bununla birlikte öğretmenin rolünün de birtakım değişikliklere uğrayacağı öngörülebilir. Eğitimin bir kısmı online platformlara taşınacağından dolayı öğretmenin otoritesi ciddi miktarda zayıflayacaktır. Birebir aynı fiziksel ortamda bulunmadıklarından dolayı öğretmen ve öğrenciler arasındaki iletişimsizlik öğretmenin herkese ulaşamamasına neden olacaktır. Ayrıca öğretmenler artık teorik eğitimden ziyade daha çok problem çözme ve uygulama gibi konularda yoğunlaşacaklardır. Öğretmenler bu süreçte geleneksel anlatıcı sıfatından kurtularak daha çok bir mentor ve yol gösterici olarak yeni bir role sahip olacaktır.

EĞİTİMİN ULUSLARARASILAŞMASI YENİ DÖNEMDE DAHA KOLAY

Salgın devam ederken kendi kabuklarına çekilen ülkelerden ziyade salgın sonrası eğitimde uluslararasılaşmanın olacağı bile öngörülebilir. Türkiye’de yaşayan bir öğrencinin Harvard’dan ders alması online olarak söz konusu olabilir. Bu süreç şu anda bu gibi durumların bize mümkün olduğunu göstermiş bulunmaktadır. Bu durumda da yükseköğretimde alınacak

olan uluslararası diplomaların sayısı artacaktır. Uygulamalı derslerin de online olarak işlenebileceği sistemlerin geliştirilmesi ya da belli bir süre için öğrencinin barınma yerinin karşılanması durumunda kısa süreli uygulamalı eğitimler de uygulanabilir. Ya da STK’lar, yayınevleri, müzeler ya da ticari eğitim kursları gibi kurumlar uygulama eğitimlerini teorik eğitimlere tamamlayıcı olarak verebilirler. Tüm bu uluslararasılaşma örneği ülke bazında da ele alınabilir. Bu durum eğitimde fırsat eşitliğini de beraberinde getirir. Eğer uygun koşullar sistem tarafından sağlanırsa (İrk, renk, bireysel farklılıklar, engelli ayrımı olmaksızın) ve daha önce bahsedildiği üzere internet ve teknoloji erişimi herkes için eşit hale getirilirse kırsaldaki bir öğrenci metropol bir şehirdeki üniversitede eğitimini devam ettirebilir. Üstelik bu öğrenci bu sayede kendi şehrindeki iş gücüne de katkıda bulunur. Ayrıca online sistem üzerinde eğitimin devam edebileceği durumlarda şehirlerarası göç hareketliliğinin de ortadan kalabileceği öngörülebilir. Bu sayede şehir bazlı kalkınmalar daha hızlı bir şekilde gerçekleşebilir.

KAYNAKÇA

- 1 Kübra Çelikkemir “Covid-19 Salgınında Öğrenmenin Sürdürülmesi”, tedmem: Covid-19, Nisan 2020 (erişim: 02.07.2020)
- 2 Kareem Farah, “4 Tips For Teachers Shifting to Teaching Online”, Edutopia, George Lucas Educational Foundation: Online Learning, March 2020 (erişim: 01.07.2020)
- 3 Bakınız; Umay Aktaş Salman, “Türkiye’de Koronavirüsün Eğitime Etkileri-III: Uzaktan Eğitimin İlk İki Haftası Nasıl Geçti?”, Eğitim Reformu Girişimi, Nisan 2020 (erişim: 02.07.2020)
- 4 Latife Özaydın, “5 Soru: Koronavirüs Sürecinde Özel Gereksinimli Çocukların Eğitimi ve Aileler”, setav.org, Nisan 2020 (erişim:02.07.2020)
- 5 “Koronavirüs Pandemisi Eğitimde Dijital Dönüşümü mü Tetikliyor?”, Bilginag, Mart 2020, (erişim:02.07.2020)
- 6 Yong Zhao, “Does it Work? The Most Meaningless Question to Ask about Online Education”, Creative, Entrepreneurial and Global: 21st Century Education, March 2020, (erişim:02.07.2020)
- 7 “Koronavirüs Sonrası Eğitim”, setav.org, 2020, (erişim.02.07.2020)
- 8 Jenny Anderson, “The Coronavirus Pandemic is Reshaping Education”, Quartz, March 2020. (erişim:02.07.2020)

Küresel çapta bir krize neden olan COVID-19 salgını nedeniyle, Mart 2020 itibarıyla dünya genelinde **191 ülkede okullar kapatıldı** ve **1.724.657.870 öğrenci** bu süreçten etkilendi.

Pandemi Döneminde Acil Uzaktan Eğitim

Acil uzaktan öğretim ile uzaktan eğitim gerçekleştiriliyor gibi dursa da bu daha çok geçici bir çözümdür. Çevrimiçi uzaktan eğitimle acil uzaktan öğretim birbirinden farklıdır.

Türkiye Maarif Vakfı olarak okullarımızın bulunduğu ülkelerde kurmuş olduğumuz sistem üzerinden öğretimi uzaktan eğitim aracılığıyla yürütmeye başladık. Öğrenmenin sürekliliğini sağlamak, öğrencilerin uzun süreli öğrenme kayıplarının oluşmasını önlemek amacıyla yüz yüze yaptığımız eğitimi geçici olarak teknoloji ortamına başarıyla aktarmış olduk. Bu süreci aslında Acil Uzaktan Öğretim (AUÖ) olarak tanımlamak daha doğru olacaktır.

AUÖ, eğitim-öğretimin yüz yüze devam edemediği kriz ya da acil durum süreçlerinde uzaktan öğretim çözümlerinin kullanılmasını içerir. Yüz yüze ortamlar için hazırlanmış öğretim programları, ders materyalleri çevrim içi ortama taşınır. Bu durum, acil durumlar için bir çözüm olarak ele alınır ve yaşam normale döndüğünde, sorun ortadan kalktığında tekrar yüz yüze eğitime geçilir.¹

Görünüşte, AUÖ'de de uzaktan eğitim gerçekleştiriliyor gibi dursa da bu daha çok geçici bir çözümdür. Çevrimiçi uzak-

tan eğitimle acil uzaktan öğretim birbirinden farklıdır. Bu bağlamda, çevrimiçi uzaktan eğitim basit araçları, materyalleri, yönergeleri paylaşmanın ötesine geçerek, öğrencilerin değişen gereksinimlerine, öğrenme bağlamına, uzaktan eğitim politikalarına, altyapı olanakları, erişim durumları, uzman insan kaynağı, destek hizmetler gibi birçok değişkene odaklanan bir yapıya sahiptir.

Pandemi, göç, doğal afetler gibi acil durumlarda kurumlar, öğretim elemanlarının çevrimiçi öğrenme deneyimlerini zenginleştirmelerine yardımcı olacak destek ekipleri oluşturması gerekir. Destek ekipleri, öğretimi elemanlarına ders tasarım ve içerik geliştirme yardımı, öğrenme yönetim duyulduğunda onlarla birlikte çoklu ortam materyalleri oluşturulmasına yardımcı olabilecek kişilerden oluşmalıdır. Eğitim kurumları bu süreci iyi gözlemlemeli, veri toplamalı ve destek birimlerinin çalışmalarını ve onların karşılaştıkları sorunları yeniden gözden geçirerek, anında çözümler üretebilmelidir.

Acil uzaktan öğretimi uygulamak için acele ederken, öğrenenlere ve onların öğrenmelerine yeterince odaklanıyor muyuz? Öğrenciler kameranın önünde otururken onları bilgi bombardımanına mı tutuyoruz? Öğretmenler öğretmeye devam ederken öğrencilere neler oluyor? Bu ve bunun gibi sorulara cevap aramalıyız. Bu süreçte öğretmenlerin eğitimi büyük

önem taşımaktadır. Öğretim elemanları ile çevrimiçi öğrenme toplulukları oluşturarak etkili öğrenme süreçleri tasarlanabilir, öğrenci katılımını sağlamak amacıyla sahip olunan bilgi ve deneyimler paylaşılabilir. Öğrenciler sadece bilişsel olarak değil duyuşsal olarak da desteklenmeli, kurumlar tarafından Psikolojik Danışma ve Rehberlik merkezleri aracılığıyla öğrencilere psikolojik destek sağlanmalıdır.

ÖĞRENME SÜRECİ ÖĞRENENİN SORUMLULUĞUNDA

Başarılı bir uzaktan öğrenme deneyimi için gerekli koşullardan biri öz-düzenleme becerilerine sahip bir öğrenen olmaktır. Çünkü, uzaktan eğitim, öğrenmenin yüz yüze yapıldığı öğrenme ortamlarına göre daha esnek, daha fazla öğrenen sorumluluğundadır ve daha fazla otonomi içerir.²

Uzaktan eğitim uygulamalarında yaşanabilecek en önemli sorunların başında öğrencilerin motivasyonu, zaman yönetimi ve sorumluluk alabilmeleri gelmektedir.

Acil uzaktan eğitim olarak tanımladığımız bu süreçte öğretmenler, çevrimiçi derslerinde öğrencilerin algılarına, güdülerine ve motivasyonlarına dikkat ederek öğretim etkinliklerini düzenlemelidirler.

Öğrenenlerin kendi öğrenme süreçlerindeki sorumluluklarına ve otonomiye vurgu yapan öz-düzenleme kavramı 80'li yıllarda gündeme gelmiştir.

Öz-düzenleme, bireyin belirli bir hedefe yönelik davranışını, motivasyonunu ve öğrenme birimine ilişkin bilişini kontrol etmesini içeren etkin bir süreç olarak tanımlanmıştır. Hedef belirleme, planlama yapma, izleme ve değerlendirme adımlarının öz-düzenleme sürecinin parçalarıdır.³ Öğrencilere öz-düzenleme becerilerinin kazandırılması, onların kendini tanıması, kendi davranış ve bilişsel süreçlerini ayarlayabilmesi, okula, arkadaşlarına ve bulunduğu çevreye uyum sağlayabilmesi açısından oldukça önemlidir.

Öz-düzenleme; dikkat düzenleme (dikkat sağlama ve bilgiyi akılda tutma, dikkatini temel öğelere verme) duygu düzenleme (duyguların tanımlanması ve nitelendirilmesi ve negatif uyarılmayı hafifletme ve öfkeye tahammül gösterme) ve davranış düzenleme (davranışsal dürtülerin kontrol ve motor kontrol) boyutlarını içeren çok önlü bir yapıyı içermektedir.⁴

Öz-düzenleme becerilerine sahip bir öğrenen olmak, hem yüz yüze eğitim ortamlarında hem de uzaktan eğitim ortamlarında nitelikli öğrenme deneyimleri için gerekli koşullardan biridir. Uzaktan eğitim ortamlarında öz-düzenleme becerisi yük-

sek olan öğrenciler, öğrenme stratejilerini ve bilgilerini etkin kullanırken, öz-düzenleme becerisi düşük olan öğrenciler büyük zorluk yaşamaktadırlar.

Bu süreçte öz-düzenleme becerilerini geliştiren öğrenme ortamlarının oluşturulmasında en büyük rol öğretmene düşmektedir. Acil uzaktan eğitim olarak tanımladığımız bu süreçte öğretmenler çevrimiçi derslerinde öğrencilerin algılarına, güdülerine ve motivasyonlarına dikkat ederek öğretim etkinliklerini düzenlemelidirler. Öğrencilere, öğrenme sürecinde aktif olabilecekleri, kendi hedeflerini belirleyebilecekleri ortamlar sağlanmalıdır.

Unutmamalı ki, dünya değişiyor ve eğitimde kesintilerin nedenleri sadece pandemi ile sınırlı değil; savaşlar, yerel

çatışmalar ve diğer doğal afetler eğitimdeki potansiyel kesintiler kaynağı olarak gelecekte gündemde tutulması gereken önemli ve öncelikli konular arasında yerini aldı. Bu nedenle, AUÖ'de yaşanan öğretime yönelik süreçler dikkatli analiz edilmeli, öğrencilerin öz-düzenleme becerilerine sahip olmaları için yeni planlamalar yapılmalı ve veriye dayalı çözüm önerileri oluşturulmalıdır.

KAYNAKÇA

- 1 Bozkurt, A. & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15, 1 (i-vi).
- 2 Kocdar, S., Karadeniz, A. Bozkurt, A. & Buyuk, K. (2018). Measuring self-regulation in self-paced open and distance learning environments. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 19 (1). <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/3255/4503>
- 3 Pintrich, P. R. (2004). A conceptual framework for assessing motivation and self-regulated learning in college students. *Educational Psychology Review*, 16(4), 385-407.
- 4 Zimmerman, B. J. (2008). Investigating self-regulation and motivation: Historical background methodological developments, and future prospects. *American Educational Research Journal*, 45(1), 166-183.

Başarılı bir uzaktan öğrenme deneyimi için gerekli koşullardan biri öz-düzenleme becerilerine sahip bir öğrenen olmaktır.

“E-Öğrenme”den “M-Öğrenme”ye...

Birçok insan hala “e-öğrenme” ile “m-öğrenme”nin birbirinden farklı olmadığını düşünüyor. Aradaki fark bilgisayar ve mobil cihaz kullanılan sınırsız alan kadardır aslında.

“Bilgisayar devrimi dünya tarihinde yaşanan en sesli devrimdir, komik olan onun etkilerini hala küçümsüyor olmamız.”

-Herman Kahl

Eski araçlardan en son dijital gelişmelere kadar, insan icatları ve teknolojileri medeniyetleri şekillendirdi ve dünyadaki yaşamı dönüştürdü. Beklentiler ve yetenekler geliştikçe, her yeni nesil kendi yenilikçi düşünürlerine sahip oldu. Tekerleğin icadından, Mars’a insansız araç göndermeye kadar birçok buluş devrim niteliğindedir. Büyük buluşların çoğunda bir mucit yok-

tur. Yıllar boyunca, birçok yenilikçi mucit, bir icadın hem yükselmesinde hem de evriminde elini tutmuştur. Öğrenen yapılar veri hafızalarını önce mağara ya da taş tabletlere, akabinde Mısır’daki Papi-rüs’lerden (M.Ö. 3000) Çin’de icat edilen kağıtların üzerine (M.Ö. 100), daha sonra 1440’ta Guttenberg’in matbaasında basılan kitapların çoklu sayfaları içinde saklamaya başlamıştır. Guttenberg’in matbaası 1600 yılına gelindiğinde 200 milyondan fazla yeni kitap basmıştı. İnternet bilgiyi yaymadan önce (1950-1980 arası ilk intranet, ekstranet ve internetin gelişimi), matbaa; bilginin dünyayı dolmasına yardımcı oldu. 1954’te Bell Laboratuvar-

larında geliştirilen silikon transistör üzerine bugünün bilgisayarları, intranetleri, ekstranetleri ve interneti kuruldu. “Silikon Vadisi” adı da buradan çıkmış oldu. Günümüz Boston Dynamics robotlarından, makine öğrenmeye, yapay zekadan, sanal gerçekliğe uzanan yeni yelpazede öğrenme önemli bir ayırt edicidir.

Öğrenme bir anlamda bilgi yönetimidir. Devasa veriye ulaşmak, toplamak, derlemek ve saklamak en sonunda da yaymak... Bugün belirli aralıklarda da olsa her küresel vatandaşın beklenen asgari yetenekler arasındadır. Öğrenme, yeni anlayış, bilgi, beceriler, davranışlar, değerler, tercihler edinme ve tutumlardan davranışa bir oluşum, gelişim ve değişim sürecidir.¹

E-ÖĞRENME VE M-ÖĞRENME NEDİR, ARASINDAKİ FARKLILIKLAR NELERDİR?

E-öğrenme, yani elektronik öğrenme, bilgisayar ya da laptop gibi bir elektronik cihaza, internet gibi bir kanal yoluyla verilen herhangi bir öğrenme biçimi olarak tanımlanmaktadır. E-öğrenme’nin bir şirketin intraneti veya ekstraneti yoluyla da dağıtıl-

abileceğini unutmayın. M-öğrenme’nin “m” sine gelince, bu mobil anlamına gelir. Bu nedenle, m-öğrenme, bir akıllı telefon veya tablet gibi taşınabilir bir cihaz aracılığıyla verilen tüm öğrenmeyi kapsar. “m-öğrenme”yi “e-öğrenme”nin bir alt kümesi yapan şey budur. İlişkili olmalarına rağmen, birçok seviyede de farklılıklar gösterirler ... ve son derece tamamlayıcıdır!

Farklılıklarını analiz etmek, iki biçimde öğrenme stratejinizi optimize etmenize yardımcı olabilir. Öğretim tasarımcıları için zorluk, hem e-öğrenme hem de mobil öğrenme platformları için kabul edilebilir olması gereken içeriklerin nasıl oluşturulacağını anlamaktır.

Birçok insan hala “e-öğrenme” ile “m-öğrenme”nin birbirinden farklı olmadığını düşünüyor. Aradaki fark bilgisayar ve mobil cihaz kullanılan sınırsız alan kadardır aslında. Ya da daha etkili dersler sunmanın iki ayrı modülü burada kavramsal bir ayrım yaşayabilirler.

İNFORMAL ÖĞRENMEDE SINIRSIZ İMKANLAR

Çeşitlilik, birliktelik, bağlanma ve öğrenmede fikirlerin kesiştiği yeni bir kavşak noktasındayız.

“e-öğrenme” ve “m-öğrenme” karşılaştırıldığında; hareket ve mobilize olma kabiliyeti ile her yerde her zaman erişim imkanı ve canlı içeriklerin takibi, entegrasyon ve etkileşim olanaklarındaki artışla da “m-öğrenme” yi çeşitli açılardan daha fazla desteklemektedir. Günlük yaşam becerileri arasında informal öğrenimin önemi de yaşanan ağ ve kanal yenilikleri ile giderek önem kazanmaktadır. Dünya’da ya da ülkemizde açıköğretim ya da uzaktan eğitim istatistiklerine baktığımızda; sınıf ya da fiziksel mekanlara sığmayan sadece yükseköğretim öğrenci sayısındaki artışı yansıtan bir formal öğrenci arzı ile de karşı karşıya kaldığımızı en bariz şekliyle açıklayan tablolara internette bolca rastlarız. OECD’ye göre günümüzde

NEDEN M-ÖĞRENME DAHA ÖNEMLİDİR?

www.webanywhere.co.uk son zamanlarda yaptığı bir araştırmada;

• “M-Öğrenme” platformunu kullananların, e-öğrenmeye göre kurs bitirme konusunda %100 daha istekli oldukları tesbit ediliyor.

• Öğrencilerin %99’u m-öğrenme amacıyla sunulan format ve sunumların öğrenim kalitelerini arttırdığını belirtmişlerdir.

• Katılımcıların %75’i yenilik ve zaman yönetiminde “m-öğrenmenin” daha nitelikli ve dinamik olduğunu savunmuşlardır.

• Katılımcıların %45’i “m-öğrenme”nin “e-öğrenme”ye oranla kapsam ve içerik kaybı korkusu olmadan konulara daha kısa zamanda erişebilme imkanı sağladığını ve beklendiklerinden daha fazlasını kavradıklarını belirtmişlerdir.²

170 milyon öğrenciyi temsil eden, sadece yükseköğretim kademesi öğrenci sayısı 2025’te neredeyse iki katına çıkacaktır. 280 milyon civarı... Ülkemizde ve ABD gibi gelişmiş ülkeler başta olmak üzere tüm dünyada yaygın eğitim öğrenci sayıları bilgi ve teknoloji altyapısında yaşanan yeniliklerle birlikte yadsınamaz bir artış içerisindedir ve öğrenmeye talep artmaktadır.

Belki de Steart Brand’ın dediği gibi artık; “Bilgi Özgür Olmak İstiyor”.

“M-ÖĞRENME”, ÖĞRENMEDE YENİ KAVŞAK...

Mobil nesil için artık bilgi; her an ve her yerde erişilmesi gereken bir meta haline dönüşüyor. Veriler artık Mobil kullanımın, internet kullanımının yarısını oluşturduğunu ortaya koyuyor. GlobalWebIn-

dex, cep telefonlarının artık çevrimiçi harcadığımız sürenin yarısından fazlasını oluşturduğunu ve mobilin internet payının yüzde 50,1’e yükseldiğini ortaya koymaktadır. App Annie (2020), raporlarına bakacak olursak; dünyanın akıllı telefon kullanıcıları son 12 ay içinde ABD uygulamalar ve app-ilişkili alımlarda toplam 120 milyar dolar, harcama yaptıklarını ve 2019 yılında 200 milyar mobil uygulama indirdiklerini belirtmişlerdir. Ericsson’un son verileriyle birlikte bu rakamlar, ortalama bir kullanıcının artık akıllı telefon başına yıllık olarak ortalama 21 ABD dolarından fazla harcama yaptığını göstermektedir. Bu devasa pazar paylarının m-öğrenmeyi son kullanıcı beklentilerini dikkate alarak, iş birliği ve beklenti ekonomisine model olan iş modeli yaklaşımıyla da ele aldığımızda yaratacağı yeni uygulamalar, yenilikçi ve çeşitli kavşaklarda kullanıcıların bireysel tercihlerini de gözetenek öğrenmedeki farkı giderek artıracakları öngörülebilir.³

İş Modeli yeniliklerinde yeni paradigma, yenilik sürecinde son kullanıcılardan ve adeta ters mühendislikle ürün/hizmet inovasyonlarını müşterileri ile hep birlikte yeniden tasarlamasıdır. Mega marka Lego’nun robotik kodlama atölyesi ve yazılımı bu şekilde müşteri fikirleriyle ortaya çıkarılmış ve yayılmıştır. Mobil uygulamaların son kullanıcılar tarafından yaygın bir şekilde kullanılması bu alanda yaşanacak; pazar, pazarlama, dağıtım, ürün/hizmet tasarımları (mobil uygulamalar kapsamında), beşerî sermaye ve teknolojik yatırımların önünü her geçen gün açarak; rekabeti, müşterek yapıları, ittifakları, çeşitliliği, yıkıcı yenilikleri ve önlemez değişimlerin getireceği artımlı yeniliklere de zemin hazırlayacaktır. Hali hazırda bu alanda tüketici eğilimleri tüm bu kanalları besleyen zengin içeriklerin hazırlanmasında, yayıncıları için de öğrenmenin opsiyonel (kişiyeye uygun hale getirilmesi) hale getirilmesinde, mobil

Mobil nesil için artık bilgi; her an ve her yerde erişilmesi gereken bir meta haline dönüşüyor.

DOSYA

EĞİTİMDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM

uygulamaların hem gelişiminde hem de sonuçlarında inanılmaz bir rekabeti, iş birliğini, çeşitliliği, niteliği kaliteyi tetikleyerek büyüyen bir “İş Modeli” olarak karşımıza dikilmektedir.

Hız, esneklik, çeviklik ve akışkanlık her alanda olduğu gibi informal ve formal öğrenme ortamlarında da kendini gösteriyor. O halde önemi giderek artan e-öğrenmenin aslında “m-öğrenme”nin bir sağlayıcısına dönüştüğü günümüz paradoksunda; “m-Öğrenme”ye, “e-öğrenme” karşısında; daha çok çevrimiçi olması, daha opsiyonel ve kişiye özgü olması, daha entegre ve etkileşim içerisinde canlı bir ekosisteme hitap ediyor olması, daha fazla yerde bulunması ve zamandan tasarruf sağlaması, çok sayıda insan tarafından tercih edilerek kullanılması ve yeni iş modellerine kapı aralaması gibi son derece makul bir şekilde hızını, etkisini ve öne geçmesindeki avantajlı noktaları ortaya koyuyor.

DAHİDEN KOLEKTİF DEHAYA...

İnternet, intranet, ekstranet hala bir kanal olma özelliğini sürdürürken, bu kanalın içini dolduran sosyal çağda sosyal değerler insanları daha çok birbirine bağlama ihtiyacını da ortaya çıkarıyor. Giderek daha kolektif oluyoruz. Hem zekâ hem de bilinç anlamında. Artık dehanın ve dahinin bir önemi yok. En azından eskisi kadar. Artık toplumları birbirine entegre eden bilginin ortak dehası söz sahibi. Öğrenme, bu durumun bir parçası, yani sadece bir etkinlik.

Eğitimin ve eğitimcinin rolleri değişiyor. Gelenekselleşmiş öğrenme modellerinde yer alan bilge adam yerini; daha hızlı, daha akışkan bir küresel beyne bırakıyor. Bu küresel atmosfer bizlere yepyeni bir paylaşım kültürünü, paylaşım ekonomisini ve bilgi paylaşımını vaat ediyor. Artık öğrenme dünyasında ürünlerden çok bilgi ve paylaşım öne çıkıyor. Daha kolektif kararların alındığı,

kolektif bilince ve zekâya hiç olmadığı kadar odaklanan bilgi tabanlı öğrenme arzusu, sınıfları aşarak küresel duvarları zorlamaktadır. Bu kolektif yapı içerisinde bireye ve beklentilerine verilen önem doğrultusunda sunulan yenilikler; yaratılan yeni uygulamalarla, hızla akan dünya gündeminde giderek daha özgür olmak, kişisel olmak ve hareket etmek istemektedirler. Kişiselleştirilmiş ya da kişiye özel öğrenme modellerinin tasarımı, mobil nesil entegrasyon ve etkileşimleri, büyük verinin yönetimi, bulut teknolojileri ve AI (Artificial Intelligent-Yapay Zekâ), otonom araçlar, robotlar, platformlar, 3B yazıcı teknolojileri, VR&AR “Sanal ve Arttırılmış Gerçeklik” deneyimleri, Endsütri 4.0 (çok yönlü mesleklere; multi disiplinler, inter disiplinler beceriler) ve nesnelerin interneti (IoT) alandaki safhalarını tutmuş durumdadır.

GELECEKTE DAHA MI MOBİLİZ?

Ağa her zamankinden daha fazla bağlıyız. Bilgisayarların, bilgisayarların dilinden anladığı web 1.0, insanların, tanımadığı diğer insanlarla tanıştığı ve sosyal içerik ürettikleri Web 2.0 ve bilgisayarların ürünlerle konuştuğu Web 3.0’a doğru giden yolda ilerlerken uzaktan öğrenmeyi “e-öğrenme”ye ve “m-öğrenme”ye taşıyan baş döndüren bu hızda, Moey Arman’ın deyimiyle, bir gün internetin her şey olduğu bu dünyada, mobil öğrenme araçları PC, tablet ve akıllı telefon pazarlarının önüne geçen “Nesnelerin İnterneti” olacak.

KAYNAKÇA

- 1 Richard Gross, Psikoloji: Zihin ve Davranış Bilimi, 6E, Hachette İngiltere, ISBN: 978-1-4441-6436-7
- 2 <https://www.webanywhere.co.uk>; erişim tarihi: 08/07/2020.
- 3 GlobalWebIndex.com; erişim tarihi: 08/07/2020

Selim Cerrah

Eğitime Değer

Türkiye Maarif Vakfı, Anadolu coğrafyasında biriken içselleştirici, kapsayıcı ve kuşatıcı anlayışı tarihin derinliklerinden süzerek yeni bir anlatıya dönüştürmeye çalışıyor.

Batı uygarlığına göre bilgi Tanrı’dan çalınmıştır. Promete bilgiyi temsil eden ateşi Tanrı’dan çalarak insanlığa ulaştırdığı için tanrılar tarafından cezalandırılmıştır. Oysa semâvî dinler; insanın doğruyu anlaması, inanması ve uygulaması için bilginin ona ikram edildiğini haber vermiştir.

Akıl; insanın dünyayı ve olayları anlamlandırmasını, doğru/güzel/adil/faydalı olanla hayatı arasında bağ kurmasını sağlar. Zekâ ise daha çok problem çözme, hızlı iş yapma aracıdır. Akılların karıştırıldığı günümüzde, zekâ kurnazlık olarak görülür. Bu karmaşada akıl ve zekânın bıraktığı boşluğu “yapay zekâ” dolduruyor.

Değişen şartlar ve gelişen teknoloji; insan, kaynak ve ülke yönetimlerini etkileyerek, düşünceyi kirletiyor, kötü ve zararlı olanı iyi ve faydalı gibi gösteriyor. Kendi çocuklarımızı iyi yetiştirmek için verdiğimiz mücadeleyi dünyanın tüm çocukları için verebilmek bizim insanlığa olan borcumuzdur.

Küreselleşen dünya, çocukları ağına düşürerek yerel ve insanî olanı azaltarak melez kişilikler oluşturuyor. Büyük güçler, kendi bayraklarıyla diğer ülkelerde yer almanın oluşturacağı tepkiyi azaltmak, yerel halkın kendilerine tepkisini engellemek veya azaltmak için taşeronlar

eliyle iş görmeyi çıkarlarına uygun bularak netice almışlar. Savaşarak veya esir olarak yapılacak işleri coğrafi zorluklar sebebiyle taşeron kullanarak yapmışlar.

Kabul edelim ki; dünyanın her yerinde, gücü ve çıkarı esas alan anlayışa nesilleri kurban etmek isteyen paradigma iflas etmiştir. Teknolojik gelişmeyle dijital dünya yaygınlaşmış, dijital yerliler ortaya çıkmıştır. Etkileşimli dünyanın gidişatını değiştirerek yok oluşa gidişi değiştirmek gerektiğini güçlü sözlerle söylemeliyiz.

İyi yetişmiş insanı dünyanın en efektif sermayesi olarak görmeliyiz. Doğal kaynaklar ve teknoloji işlevsiz hâle gelebilir, bu insanlığı tehdit etmez, ama insan kıymetsiz, işlevsiz kalırsa korkmak gerekir. Teknolojik devrim, başarı mitiyle birleştirilerek, “Çocuklar geleceğimiz, onları kaybetmeyelim” diyerek zeki çocukları kendi sistemine entegre ediyor. Kurulu düzen misyoner okulları mantığıyla para, şöhret ve benzeri yollarla köle olmaya hazır nesiller yetiştirebiliyor. Toplumların birbirinden nefret etmelerine sebep olacak yöntemler yerine, ülkeleri zor kullanmadan, fiziki ve beşeri sermayelerini ele geçirmek için uğraşılıyor. “Sizi geleceğin dünyasına hazırlıyoruz” ve/veya “Çocuklar hepimizin onlara iyi eğitim verelim” diyerek kalplere ve zihinlere tesir ediliyor. Ülkeleri kendi safına çekip kolay sömürmek için insanları aşama aşama

aynı paradigmayla birbirine benzetmeye, farklılıkları azaltmaya çalışılıyor.

Değerlerimizden beslenen bir bakış açısıyla ve ferasetle, başından beri küresel oyunları bilenler “oyunu bozmak için çalışarak” zararlarını azaltmaya çalışmalı. Ülkelerin fiziki ve beşeri sermayesini “küresel ağa”ların insafına terk etmemeye çalışalım. Çatışmacı bir anlayışa değil, temelinde merhamet ve dayanışma olan bir yaklaşımla ve nezâketle rekabet edebilecek nesiller yetiştiren bir eğitim anlayışına muhtacız.

Ülkelerin doğal kaynaklarını geliştirmemiz gerektiği gibi insanın özünde var olan kaynakları da geliştirmeliyiz. Sahip oldukları değerleri ülke yararına kullanmaları gerektiğini nesillere anlatacak bir perspektif geliştirmeliyiz.

Bilgi ve erdemin bir arada olabileceğini, “doğal kaynak”ları başka yerlere taşımadan geliştirmek gerektiğini elimizden geldiğince vurgulamalıyız. Başka dilleri öğrenmek önemli olduğu gibi, ana dili öğrenmek ve güzel kullanmak da az gelişmişlik görülmemeli. Ortak değerlerin inşa edilmediği yerlerde korkular ve şüpheler, birlik ve bütünlük fikrini zaafa uğratar.

YENİ BİR İNSAN

Mevlâna’nın bilgelikle bezenmiş hikâyelerini, Yunus’un ahlâkı esas alan şiirleriyle harmanlayalım. Hacı Bektaş-ı Veli’nin izinden yürüyelim. İnsan öğüten değil, insanlık için

“İyi yetişmiş insanı dünyanın en efektif sermayesi olarak gören bir anlayışla eğitim felsefemizi inşa etmeliyiz.”

hizmet üreten, Yesevî hikmetten beslenen nesiller yetiştirelim. Aliya İzzetbegoviç’in; “Yeryüzünün öğretmeni olmak için gökyüzünün öğrencisi olmak gerekir” sözünden hareketle, yaşanabilir bir dünya kurmak için çalışmalı, sistemin insan ve kaynak kıyımını aşarak yeni bir insana ulaşmalıyız.

Vicdanının sesini dinleyen, tek tip düşünmeyen, güce rağmen ve güce karşı fikir üreten, özgür düşünebilen, hatasından dönen ve hata yaptığı zaman özür dileyen, merhametli, sabırlı, farklı fikirler arasında sentez kurabilen, adalet duygusuna sahip, olayları doğru değerlendirebilen, şahsiyet ve meziyet sahibi nesiller yetiştirelim.

Maarif Vakfı; Türkiye’nin birikimini insanlığın hizmetine sunmak için kurulmuştur. Anadolunun dünyada tekabül ettiği yeri doğru idrak ederek “Türkiye’yi doğru tanıma ve taşıma kabiliyet ve kapasitesine” sahip nesiller yetiştirmek için çalışıyor.

Anadolu coğrafyasında biriken içselleştirici, kapsayıcı ve kuşatıcı anlayışı tarihin derinliklerinden süzerek yeni bir anlatıya dönüştürmeye çalışıyor. Küresel veya evrensel insan yetiştirmeyi değil erdemli nesil yetiştirmeyi esas alıyor.

Anadoluda biriken hikâyenin onarıcı, îmar ve inşa edici ruhunu başka iklimlerin insanlarına, yerel değerleri de işin içine katarak yaymaya çalışıyor. Tarihten tevarüs edilen hikmetleri ortak bir kültür ve merhametli bir bakış açısı inşa etme vasıtası olarak görüyor.

Türkiye’nin birikimini insanlığın hizmetine sunmak için olayları doğru değerlendirebilen, her yerde güzel ve erdemli insan yetiştirme gâyesini esas alan bir yaklaşımla çalışıyor.

Eğitimde Değişim Bağlamında Bir Katalizatör: COVID-19

COVID-19, eğitimin yeniden değerlendirilmesi açısından bir fırsat sunmuştur. Yeniden değerlendirme, eğitimin iyileştirilmesi yerine, öğrenmenin ne ile, nasıl ve nerede gerçekleştirilmesi gerektiğine odaklanmalıdır.

Yeni koronavirüs (COVID-19) salgını, dünya çapında birçok yaşamın trajik kaybı da dahil olmak üzere neredeyse tüm açılardan insan yaşamını altüst etmiştir. Düzenleri ve rutinleri bozmuş, kalıpları ve normları paramparça etmiş, insanlığın ve insan kurumlarının en iyi ve en kötü tarafını açığa çıkarmıştır. Bununla birlikte, bu devasa mücadele ve büyük zorluklar geleneksel norm ve rutinleri sorgulamamıza fırsat tanımıştır. Bunun sayesinde insan kurumlarını yeniden tasavvur edip oluşturabiliriz.

Bu kurumlar arasında okullar, eğitim amacına hizmet etmek için oluşturulmuştur. COVID-19 elbette ki milyonlarca okulun çalışmasını kesintiye uğratmış ve ardından kapanmalarına neden olmuştur. Bu kapanmalar, inovasyon ve kurumların iç değerlendirmelerini harekete geçirirken, büyük ölçekli, uzun vadeli değişiklik şansı genelde COVID-19'u eğitimde nasıl ele alacağımıza bağlıdır. Eğer COVID-19'u kısa vadeli bir kriz olarak değerlendirirsek, okullar kapalıyken öğretmeyi yaymak için ne yaparsak yapalım geçici olacaktır. Okullar tekrar açıldığında eski duruma geri dönelecektir. Dünyadaki birçok okulun düşünce yapısı ve davranışları bu şekilde görünmektedir.

Diğer bir yaklaşım ise, eğitimi yeniden hayal etmek için COVID-19'u bir fırsat olarak değerlendirmektir. Okullar eğitim kurumlarıdır, ancak bu kurumlar insanların öğrenme anlayışları ile öğrenenlerin, bil-

gi ve tecrübelerin, ve ayrıca öğretme kavramının ve öğretmenlerin bugünden çok farklı olduğu bir zamanda kurulmuştur. O zamanlar, toplumdan ve ekonomiden bahsetmek şöyle dursun, uzmanlara ve uzmanlığa erişim son derece farklıydı.

Son yüz yıllarda okullarda eğitim sıkça eleştirilmiştir. Bu eleştiri son yıllarda daha da arttı (Barber, Donnelly ve Rizvi 2012; Wagner 2008; Wagner ve Dintersmith 2016). Görünüşe bakılırsa okullar, yarına hazırlanmak bir yana dursun, bugünün dünyasında dahi kendilerinden bekleneni yerine getirememektedirler. Bununla birlikte, yıllar içinde teşvik edilen reformlar bile "okullarda eğitimin gramerine" (Tyack ve Cuban 1995; Tyack ve Tobin 1994) veya okulların ana faaliyetlerine neredeyse hiç temas etmemiştir.

Okulları değiştirme çağrısı hiç dinmedi. Okullara değişiklik getirme çabaları da hiç durmadı. Ancak, eğitimi tamamen yeniden hayal etmek için şimdi eşi görülmemiş bir fırsat doğdu. Okulda eğitimin gramerini tekrarlamaktan kaçınmak için, bu yeniden hayal etme süreci, okulların durumunu düzeltmek yerine, bütün çocuklar için en iyi eğitim fırsatlarını yaratmakla ilgili olmalıdır.

BİR FIRSAT: OKULLARDA EĞİTİME ARA

Global konuşmak gerekirse, neredeyse tüm okullarda eğitim duraklatıldı. Bazıları geçici süreyle birkaç hafta, bazıları daha uzun süreyle eğitimlerine ara verdi. Münferit okullar, okullarda eğitimin devam etme-

sini sağlamak için çeşitli yollar denediler. Bazıları çevrimiçi araçları kullanarak eğitimi tekrarladı; bazıları öğrencilere içerik yayımlamaya çalıştı; bazıları tüm öğrencilerin çevrimiçi kayıt yapmasına gerek kalmayan okul ödevleri dağıttı; bazıları öğrencilerin ne yapmak istediklerine karar vermelerini sağlamak için onları kendi haline bırakmaya çalıştı ve bazıları da öğretmenlerin öğrenci öğrenmesini yeniden düzenlemelerine olanak tanıdı.

Okulların sorumluluğunu devam ettirmek için kullanılan geleneksel mekanizmaların bir çoğu da duraklatılmıştır. Bu yıl, devlet kurumları tarafından yapılan okul denetimleri gibi, devlet tarafından yürütülen değerlendirme testlerinin çoğu kaldırılmıştır. Benzer şekilde, IB, Kolej Kurulu ve GCSE gibi dünya çapındaki eğitim kuruluşları testleri askıya almıştır. Bu arada birçok okulun, öğrencilerini hazırlamaya çalıştığı yükseköğretim de, kolejlere kabul için test puanları belirleyen birçok benzer kurum gibi duraklatılmıştır.

Bu duraklamalar hükümetlere ve eğitimcilere eğitimi yeniden düşünmek için çok nadir bir fırsat sunmaktadır. En azından hükümetler, öğrencilerin aşırı test edildiği ve testin kendisinin eğitimde bir pandemi haline geldiğini göz önüne alarak, değerlendirme testine devam etmek isteyip istemediklerini yeniden düşünebilirler (Emler, Zhao, Deng, Yin ve Wang 2019; Koretz 2017; Nichols ve Berliner 2007). IB ve Kolej Kurulu gibi test sağlayıcıları da, aynı değerlendirme metodlarını

kullanmaya devam edip etmeyeceklerini yeniden gözden geçirebilirler. Okula kabul için test puanları istememeye karar veren kolejler için de bu, COVID-19'dan sonra test puanlarına gerek olup olmadığını düşünmeleri için kaçırılmayacak bir fırsattır.

Daha da önemlisi, bu duraklamalar okullara eğitim kurumlarını yeniden canlandırmak için çok nadir ve muhtemelen çok kısa bir fırsat penceresi sunmaktadır. COVID-19 tehdidi kademeli olarak ortadan kalkıp okullar hızla eski durumuna geri döneceği için bu fırsat çok uzun soluklu olmayabilir. Eğilim, onların bu işi önceden olduğu gibi sürdürmelerine yönelik olacaktır.

MUHEMEL YENİDEN DEĞERLENDİRME ALANLARI

Eğitim kurumlarındaki birçok eğitim alanı yeniden düşünülebilir ve düşünülmelidir. Kabaca söylemek gerekirse, bütün eğitimler üç öğrenme alanı ile ilgilidir: Ne, nasıl ve nerede. Öğrenmenin kimden ve ne zaman elde edildiğinin yer alması da önemlidir, ancak diğer üç alanla tartışılabilir.

NE?

Öğrenmenin "ne" kısmı her zaman devlet kurumları veya yetkili organlar tarafından belirlenen müfredat olmuştur. Okullar, umumiyetle, mevcut bir müfredatı uygulayan, bu müfredatın öğrenciler üzerinde uygulanmasını ve öğrencilerin bu müfredatı hakim olmalarını sağlayan ve öğrencilerin bu müfredatı tamamladıklarını onların ebeveynlerine, kolejlere, halka ve bilmek isteyenlere bildiren kuruluşlardır. Okula devam etmek, önceden belirlenmiş olanları deneyimlemektir. Öğrencilerin okullarda öğretilenler hakkında konuşacak çok az söz hakkı vardır.

Bütün öğrencilere aynı içeriği öğretme uygulaması iki ana nedenden ötürü uzun bir süredir sorgulanmaktadır. Birincisi, aynı içerik tüm öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamamaktadır. Öğrenciler genellikle yaşlarına göre sınıflandırılıp hepsine aynı

içerik verilir, oysa yaşları onların yeteneklerini belirlemez. Dolayısıyla da, içerik bazıları için tam uyumlu olabilirken bazılarına çok zor veya çok kolay gelebilir. İkincisi, tüm öğrenciler müfredatla ihtiyaç duymaz veya müfredatla ilgilenmez. Bu neden birinci nedenden daha karmaşıktır, çünkü herkes öğrencilerin farklılaştırılmış bir müfredatı öğrenmesi ya da onunla eğitilmesi gerekliliği üzerinde hemfikir değildir. Bununla birlikte, öğrencilere kendi ilgi alanları ve ihtiyaçlarını takip etme fırsatları sağlama hususunda baskın bir görüş vardır (Zhao 2012, 2018a, 2018b).

Okullar, tüm öğrencileri aynı içeriği öğrenmeye zorlamak yerine, öğretmenleri yeni sorular sorma konusunda teşvik edebilir. Eskiden öğrettiğimiz şeyleri aynen öğretmemiz gerekiyor mu? Öğrencilerin ve öğretmenlerin, öğrencilerin ne öğrenmek istedikleri üzerinde tartışmalarına ve müzakere etmelerine izin vermek uygun mudur? Öğrencilerin bazı dersleri almakta vazgeçip yenilerini eklemelerine izin verilebilir mi? En önemlisi, öğrencilerin kendi öğrenmelerini tasarlamalarına izin verilebilir mi?

NASIL?

Daha ileri düşünceli ve yenilikçi okullar haricinde, öğrenmenin nasıl icra edileceği genellikle öğretmen tarafından belirlenmektedir. Standart yaklaşımın içinde, bir öğretmenin bir grup öğrenciye atanması ve öğrencilerin içeriğe hakim olmasını sağlamaktan sorumlu olması vardır. Öğrenciler, öğretmenin kendilerine öğrettiklerini hafızalarına alan kişilerdir ve hem okul içinde hem de okul dışında öğretmenin onlardan yapmalarını istediği şeyleri yaparlar.

Bu geleneksel öğrenme yöntemi sorgulanmakta ve eleştirilmektedir. Baskın eleştirilerden biri amaç eksikliğidir. Öğrencilerden, bilgiyi hayatları ile ilişkilendirmelerine müsaade etmeden, anlamsız bilgiyi ezberlemeleri, tekrarlamaları ve hatırlamaları istenmektedir. Bilgi sıkıcı, soğuk ve alakasızdır.

Proje Tabanlı Öğrenme (PBL) ve onun çeşitli varyasyonlarındaki son yükselme trendi, geleneksel öğrenme yöntemlerinin değişmesi gerektiğinin açık bir işaretidir.

COVID-19, tüm okullara öğrenmenin "nasıl"ının değiştirilmesi hususunda doğru fırsatı sunmaktadır. Öğretmenler ve okullar birkaç soru ile başlayabilir: çok sayıda çevrimiçi öğretim kaynaklarının mevcudiyeti göz önüne alındığında, sürekli bir öğretim gerekli mi? Öğrencilerden çözmek istedikleri bir sorunu belirlemelerini isteyerek ve soruna çözüm bulmalarına yardımcı olarak öğrenmeye başlayabilir miyiz? Biz öğretmenler öğretmeden öğrencilerin öğrenmeleri mümkün mü?

NEREDE?

Öğrenmenin yeri, okul içerisindeki bir sınıf olarak tanımlanmıştır. Genellikle, öğrenme bir sınıfta ve/veya evde özel bir alanda ne yaşandığıyla tanımlanır. Okullar, öğrenmenin nerede gerçekleşebileceğini ve gerçekleşmesi gerektiğini tanımlamıştır. Öğrenciler genelde, okul olarak tanımlanan yerlerde yapılanın öğrenmek olduğunu kabul ederken, diğer yerlerde yapılanın oyun veya başka bir şey olduğunu belirtmektedirler. Bununla birlikte, öğrenmenin herhangi bir yerde yapılabilirdiğini ve yapıldığını biliyoruz.

COVID-19 bu durumu değiştirdi. Okullar kapalıyken ve öğrenciler evdeyken de öğrenme gerçekleşti. Öğrenciler çevrimiçi dersler aldı ve çevrimiçi olarak başkalarıyla etkileşime geçti. Birçok yönden, öğrenciler okullardaki öğrenciler gibi yükümlülüklerini yerine getirdiler. Bu durum, okulları şu soruları sormaya yöneltmelidir: öğrenme sadece sınıfta mı gerçekleşir? Değilse, çevrimiçi eğitimin öğrencilerin herhangi bir kişiden herhangi bir yerde eğitim alabileceği anlamına geldiği düşünülürse, öğrenciler başka yerlerde de öğrenebilirler mi? Öğrenciler başka kaynaklardan öğrenirlerse, diğer okulların veya kurumların sunduğu programlara da katılabilirler mi?

ÖZET

Burada tartışılan konular olan öğrenmenin “ne”si, “nasıl”ı ve “nerede”sine yönelik değişikliklerin yeni olmadığına hatırlatılması önemlidir. Bununla birlikte, bunlar COVID-19 nedeniyle değil, tamamen yeni bir dünya -4. Sanayi Devrimi- yaratmak için gereklidirler. Bunlara ihtiyaç var çünkü, biz öğrencilerimizi anlıyoruz ve onlar daha iyi öğreniyorlar. Bunlara ihtiyaç var çünkü, bilgiye ve uzmanlara erişmek için farklı yöntemlerimiz var.

Şu anda dünyadaki birçok okul öğrenciler tarafından yönlendirilen, daha çok amaca ve manaya yönelik ve daha küresel bir eğitim vermenin yenilikçi yollarını düşünmektedir (örneğin, Wehmeyer ve Zhao 2020; Zhao, Emler, Snethen ve Yin 2019). COVID-19’un, eğitimde neden olduğu aşamalar sayesinde, çevrimiçi eğitimi yüz yüze eğitimin daha düşük bir versiyonu olarak değil, eğitimi organize etmenin farklı bir yolu olarak değerlendirmesi konusunda daha fazla okula ilham verebileceğini umuyorum. Ayrıca, bu aşamaların okul idarecilerine eğitimi bugünün bağlamı ve yarının ihtiyaçları olarak değerlendirip yeniden tasarlama konusunda ilham verebileceğini umuyorum. En önemlisi, eğitimi müfredat açısından değil de çocukların bakış açısından yeniden düşünebileceğimizi umuyorum.

KAYNAKÇA

- Barber, M., Donnelly, K., & Rizvi, S. (2012). Oceans of innovation: The Atlantic, the Pacific, global leadership and the future of education. <https://www.ippr.org/publications/oceans-of-innovation-the-atlantic-the-pacific-global-leadership-and-the-future-of-education>.
- Emler, T. E., Zhao, Y., Deng, J., Yin, D., & Wang, Y. (2019). Side effects of large-scale assessments in education. *ECNU Review of Education*, 2(3), 279-296.

- Koretz, D. (2017). *The testing charade: Pretending to make schools better*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Nichols, S. L., & Berliner, D. C. (2007). *Collateral damage: how high-stakes testing corrupts America's schools*. Cambridge, MA: Harvard Education Press.
- Tyack, D., & Cuban, L. (1995). *Tinkering toward utopia: A century of public school reform*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Tyack, D., & Tobin, W. (1994). The “grammar” of schooling: Why has it been so hard to change? *American Educational Research Journal*, 31(3), 453-479.
- Wagner, T. (2008). *The global achievement gap: Why even our best schools don't teach the new survival skills our children need—And what we can do about it*. New York, NY: Basic Books.
- Wagner, T., & Dintersmith, T. (2016). *Most likely to succeed: Preparing our kids for the innovation era*. New York, NY: Scribner.
- Wehmeyer, M., & Zhao, Y. (2020). *Teaching students to become self-determined learners*. Alexandria, VA: ASCD.
- Zhao, Y. (2012). *World class learners: Educating creative and entrepreneurial students*. Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Zhao, Y. (2018a). *Personalizable education for greatness*. *Kappa Delta Pi Record*, 54(3), 109-115.
- Zhao, Y. (2018b). *Reach for greatness: Personalizable education for all children*. Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Zhao, Y., Emler, T. E., Snethen, A., & Yin, D. (2019). *An education crisis is a terrible thing to waste: H radical changes can spark student excitement and success*. New York, NY: Teachers College Press.
- * Yong Zhao, Kansas Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde Ordinaryüs Profesör. Dr. Zhao 100’den fazla makale ve 30’dan fazla kitap yayımlamıştır. Amerikan Eğitim Araştırmaları Derneği’nden Erken Kariyer Ödülü, ABD Horace Mann Ligi’nden Üstün Toplum Eğitimcisi ve Eğitim Yayımcıları Derneği’nden Mesleki Gelişimde Üstün Başarı Ödülü gibi sayısız ödül almıştır. Uluslararası Eğitim Akademisi’nin seçkin bir üyesi ve en etkili eğitim bilginlerinden biri olarak kabul edilmektedir.
- Kaynak:** <https://link.springer.com/article/10.1007/s1125-020-09477-y>

Dr. Rukiye El-Mâhî *

Çad Türkiye İlişkilerinde Maarif Vakfının Rolü

Türkiye-Çad ilişkileri, siyasi ve kültürel anlamda Türk devletinin Afrika’ya açılması için izlediği çok boyutlu dış politikanın önemli bir parçasıdır.

Türk hükümeti, Türkiye ile Çad arasında eğitim ve kültürel işbirliğini geliştirmek amacıyla, Türkiye Maarif Vakfı aracılığıyla, Çad’da 2016’da faaliyetlerine başlamış; eğitim ve teknoloji alanında Çad’a büyük katkılarda bulunmuştur. Maarif Vakfı, Çad’daki okulların yetersiz kaldığı modern eğitim yöntemlerini kullanarak, akademik anlamda öğrencilere yeni imkanlar sunmuştur. Halen 600 öğrenci Maarif Vakfının sağladığı nitelikli eğitim imkanından yararlanmaktadır.

Türkiye Maarif Vakfı, eğitimcilerin mesleki yeteneklerini artırmak için mesleki eğitim kursları vermenin yanı sıra bölgede eksikliği hissedilen teknolojik imkanları da nitelikli eğitim için öğrencilerin istifadesine sunmaktadır. Akıllı tahta, elektronik cihazlar ve öğrencilerin yeteneklerini, bireysel ve grup becerilerini güçlendirmek ve geliştirmek için kullanılan çeşitli eğitim yöntemleri Türkiye Maarif Vakfının çabalarıyla eğitim hayatımıza girmiştir.

Maarif Vakfının Çad’daki öğrencilerine sunduğu benzersiz eğitim ve deneyim, öğrencilerin hazırbulunuşluklarını dikkate alan, onların beden ve ruh sağlığına önem veren bir anlayışı yansıtır. Bir yandan sınıfı, öğrencileri ve onların akademik seviyelerini takip etmeyi, öte yandan öğrencilerin karşı karşıya oldukları sorunların üstesinden gelmek için, psikolojik ve sosyal destek vermeyi içine alan bir süreçtir bu. Kurum, sadece bir eğitim kurumu değil, aynı zamanda öğrencinin akademik başarısını artıran, ahlaki gelişimine katkı sunan ve hatta eğlence ihtiyaçlarını karşılayan bir sosyalleşme ve aile ortamıdır. Öğrenciler burada daha iyi bir gelecek için geniş bir ufuk, liderlik becerileri ve mutedil bir karakter edinirler.

TMV okulları sadece bir eğitim kurumu değil, aynı zamanda öğrencinin akademik başarısını artıran, ahlaki gelişimine katkı sunan ve hatta eğlence ihtiyaçlarını karşılayan bir sosyalleşme ve aile ortamıdır.

Maarif Vakfı, bünyesinde bulunan modern laboratuvarları devlet okulu öğrencilerinin de kullanımına açmıştır. Buradaki imkanlardan yararlanmak için başvuran devlet okullarının taleplerini kabul ederek büyük bir açığı kapatmıştır. Bu yardımlaşma, eğitim kurumları aracılığıyla iki ülke arasındaki verimli işbirliği çerçevesinde yararlı bir adım olarak kabul edilmektedir.

Maarif Vakfının Çad’da bulunması, iki ülke arasındaki kültürel ilişkiler için yeni bir başlangıcın kapılarını aralamıştır. Vakıf, eğitim alanındaki ikili ilişkilerin güçlenmesi için Çad’lı öğrencilere farklı bilimsel disiplinlerde lisansüstü çalışmalar, lise mezunlarına üniversiteye hazırlanma ve eğitimlerini tamamlayabilmeleri için burs desteği sağlama gibi imkanlar da sunmaktadır. Önceki akademik yılda, Türkiye’de Karabük Üniversitesi’nde ve çeşitli devlet üniversitelerinde 500 öğrenciye eğitim bursu sağlanmıştır. Bütün bunlar, gelecek neslin vizyonunun şekillenmesine, Çad’ın sürdürülebilir kalkınma sürecine girebilmesi için son derece önemlidir. Türkiye’de

eğitim gören Çad’lı öğrenciler, ülkelerine döndüklerinde bu amaca hizmet edeceklerdir. Türkiye bu öğrenciler aracılığıyla kendi akademik ve bilimsel deneyimlerini Çad’a aktarmış olmaktadır.

Maarif Vakfı, Çadlı öğrencileri Türkiye’deki farklı üniversitelere yönlendirerek; onlara bölüm seçme konusunda rehberlik hizmeti sağlayarak, öğrencilerin ihtiyaca göre nitelik kazanmalarını da sağlamaktadır.

Türkiye’nin, Maarif Vakfı eğitim kurumları aracılığıyla Çad’da sürdürdüğü eğitim faaliyetleri, sosyal ve kültürel ilişkilerin düzeyine somut bir örnek teşkil etmektedir. Covid-19 salgını esnasında eğitim sürecinin devam etmesi için kurumun sağladığı imkanlar bu kabildendir. Vakıf, hazırlık eğitimi ve ortaöğretim öğrencileri için müfredatı uzaktan eğitim yoluyla tamamlamak için var gücüyle çalışmıştır. Zaten Maarif Vakfı eğitim kurumları uzaktan eğitimi ilk olarak hayata geçiren okullardan biridir. Bu kapsamda Eğitim Bakanlığı, mevcut koşullar altında, zorlukların üstesinden gelmek için kurumun oynadığı etkin rolden övgüyle bahsetmiştir.

Maarif Vakfının, Corona virüs salgını patlak verdiğinde, geçen dönemin son ayından bu yana hayata geçirdiği sağlık tedbirlerinin de burada belirtilmesi gerekir. Sterilizasyon sıvıları, maske, eldiven gibi koruyucu malzemeler hemen temin edilmiş, sağlık kontrolü düzenli olarak okul doktoru tarafından yapılmıştır.

Türkiye Maarif Vakfı eğitim kurumlarının Çad’da bulunmasıyla biz kendimizi gerçekten özel hissediyoruz. Benzersiz bir uluslararası eğitim modelini ve deneyimini ülkemize kazandırdıkları için çok şanslıyız. Maarif Vakfı tarafından sağlanan uluslararası nitelikte eğitim imkanı, modern eğitimin bütün boyutlarını içermektedir.

* Çad Ulusal Sınav ve Yarışmalar Merkezi, İnsan Kaynakları ve Ekipman Müdürü, Türkiye Maarif Vakfı Çad Okulları Eğitim Müsteşarı

Toplum 5.0

Toplum 5.0, bir bilim politikası ve bir yatırım projesi felsefesi temelinde ilerlemektedir. **Endüstri 4.0 bir üretim modeli olarak Toplum 5.0'ın aslında bir yol haritasıdır.** Biri diğerinin karşısı değildir. Bu yönüyle Endüstri 4.0 Toplum 5.0'in gurusu olarak da değerlendirilmiştir.

Doç. Dr.
Cahit Bağcı

Toplum 5.0 Üzerine: Süper Akıllı Toplum'da Kurumlar, İlişkiler ve Roller

Toplum 5.0, dijital ekonomi ve ileri otomasyon sistemleri ile örülü üretim ilişkilerinin ortaya çıkaracağı insanın bir problem çözücü olarak teknolojinin merkezine oturtulduğu, teknoloji tabanlı insan merkezli bir yeni toplumsal yaşamın adı olarak da tanımlanmaktadır.

Teknolojinin toplumu, insan hayatını, insan ilişkilerini, kurumları ve yaşamı nasıl etkilediğini ve etkileyeceğini anlamak ve açıklamak, mevcut bilgilerle geleceğe ilişkin öngörülerde bulunmak, sosyal bilimlerin temel bilgi üretimlerinden birisidir. Bu durumu bir fütürizm ya da komplo teorisi oluşumu olarak görmek mümkün olduğu gibi öngörü, çıkarım ve basiret olarak da tanımlamak pek ala mümkündür. Pek çok bilim kurgu romanı ya da görsel yapımlara yaklaşımlar daha kabulcü iken sosyal bilimin öngörüsüne yaklaşım genel olarak daha kuşkucu olmaktadır. Buna rağmen bu yazıda toplumsal evreler içerisinde 'endüstri toplumu' sınıflamasının beşinci evresi olarak, geleceğin toplumsal düzenini ifade eden 'Toplum 5.0'a ilişkin analizden hareketle bazı öngörüler ortaya konulacaktır.

Toplum 5.0, bir bilim politikası ve bir yatırım projesi felsefesi temelinde ilerlemektedir. Endüstri 4.0, bir üretim modeli olarak Toplum 5.0'in aslında bir yol haritasıdır.

İnsanlığın ekonomik ve sosyal dönüşümlerini açıklamaya yönelik yaklaşımlar, genellikle 1784'den 2011'e üç evreden geçtiğine yöneliktir. Bu sınıflayıcı bakış ayrı bir tartışma ve itiraz konusudur. Bu yaklaşım temelinde 21. yüzyılın başında endüstri ilişkilerini yakından etkileyen yeni bir durum, endüstri 4.0 kavramı ile ilk kez 2011 yılında Almanya Hannover Fuarı'nda tanışıldı. Ekim 2012 yılında ise Robert Bosch GmbH ve Henning Kagermann çalışma grubu oluşturarak hazırladıkları 4.Sanayi Devrimi isimli öneri dosyasını Alman Federal Hükümeti'ne sundular. Endüstri 4.0 daha çok bilişim teknolojileri ile endüstri faaliyetlerinin bir araya geldiği bir üretim modeli, yapay zekâ ile destekli ileri otomasyon sistemli bir üretim ilişkileri biçimi olarak ön plana çıkmış, üretimde bilginin rol oynaması amaçlanmıştır. Yeni nesil yazılımlar, donanımlar, cihaz tabanlı internet ve siber fiziksel sistemler Endüstri 4.0'ın temel altyapısını oluşturmaktadır. Bilgisayar ve internet bu değişimin sadece 'teknolojik tetiği'dir.

Çok geçmeden endüstri ilişkilerinin bir sonucu fakat yeni bir kültür ve yaşam biçimi olarak Toplum 5.0 kavramı ile tanışıldı. 7 Kasım 2016 tarihinde Japonya hükümeti tarafından 'teknoloji temelli ve insan merkezli bir toplum' hedefi ve 'insanın yaşamının daha iyi olması için' mottosuyla bir kalkınma projesi olarak bizzat Başbakan Abe tarafından ilan edildi. Toplum 5.0, Japonya Bilim ve Teknoloji Ajansı AR-GE Birimi tarafından organize edilen bir zirvede, Japonya 5. Bilim ve Teknoloji Ana Planı (2016-2020)'nın

bir hedefi olarak kamuoyunun bilgisine sunuldu. Japonya hükümeti bunu bir Yatırım olarak takdim etti. Hedefleri, Toplum 5.0 Zirve Raporu olarak yayımlandı. Rapor ismi "Future Services & Societal Systems in Society 5.0" dır. 7 bölümden ve 254 sayfadan oluşmaktadır. Farklı alanlarda, çok sayıda oturumda kırktan fazla uzman ve bilim insanının sunumu enine boyuna tartışılmıştır.

Her iki durumda, yani Endüstri 4.0 ve Toplum 5.0, endüstrileşmede köklü altyapı ve know how'a sahip ikinci dünya savaşının iki mağlubu Almanya ve Japonya tarafından ortaya konulmuştur. Hiç kuşkusuz bu özellik bile 21. yüzyılın küresel güç mücadelesindeki aktörleri, potansiyelleri ve güçlerini anlamada ayrı bir analiz konusudur.

Endüstri 4.0'dan farklı olarak Toplum 5.0'in temel özelliği bir misyonu da içinde barındırıyor olmasıdır. Burada ana misyon 'teknoloji ile insan yaşamını kolaylaştırmak, ona hizmet etmek, konforlu bir yaşam sürmek ve uzun yaşamasına katkı sunmak' olarak açıklandı. İleri teknoloji ve yapay zekâ destekli bir endüstriyel ve sosyal yaşam, 'süper akıllı bir toplum' öngörülmektedir. Bu ileri toplum projesi hiç kuşkusuz 2011 yılında Almanya Hannover'de bilişim teknolojileri ve tüm yaşamsal mekanizmaları bir araya getirmek ve bütünleştirmek isteyen Endüstri 4.0 projesinden ayrı ve bağımsız ele almak mümkün değildir. Konuya ontolojik ve epistemolojik bağlamda yaklaşan pek çok sosyal bilimci, Toplum 5.0'ı, Endüstri 4.0'ın gurusu olarak değerlendirmiş

ve karşı çıkmış, Endüstri 4.0 ile Toplum 5.0 arasındaki organik bağ, toplum 5.0'ın hedefleri, bu çerçevede birey ve toplumu etkileyen yönleri, değişen ve dönüşenler, yeni ilişki ağları ve yok olan kültürel öğeler ve de değerler ele alınmıştır. Panoptikon'dan bugüne kamusal ve sosyal düzenin kontrolü, denetimi ve gözetimi anlayışı ile iktidar-birey ilişkisi bağlamında kültürel, romantik ve muhafazakâr bir teknoloji eleştirisi olarak ortaya konulmuştur. Toplum 5.0'ı postmodern yeni bir kültür inşası ve yeni bir küreselleşme şekli olarak gören yaklaşımlar olduğu gibi, bu toplum tasavvuru 21. yüzyıla ilişkin 'yeni bir durum' olarak da tanımlanmıştır.

Toplum 5.0, kullanıma girdiği günden bugüne, yaklaşık 3.5 yılda Google arama

Toplum 5.0, bilgi toplumundan akıllı topluma geçilen, dijitalleşmenin ve mobilleşmenin arttığı, endüstri ve sosyal yaşamın yapay zekâ tarafından kontrol edildiği bir düzendir.

yıl yapılan Davos zirvelerinde katılanlar kadar olmasa da davetli konuşmacılar ve ele alınan konular her zaman dikkat çekmiştir. Bu yönüyle Toplum 5.0, Ocak 2017'de yapılan Davos Zirvesinde Dünya Ekonomik Forum'unun bir gündemi olarak ele alınarak tartışılmıştır.

Toplum 5.0, dijital ekonomi ve ileri otomasyon sistemleri ile örülü üretim ilişkilerinin ortaya çıkaracağı insanın; bir problem çözücü olarak teknolojinin merkezine oturtulduğu, teknoloji tabanlı, insan merkezli bir yeni toplumsal yaşamın adı olarak da tanımlanmaktadır. Bilgi toplumundan akıllı topluma geçilen, dijitalleşmenin ve mobilleşmenin arttığı, endüstri ve sosyal yaşamın yapay zekâ tarafından kontrol edildiği bir düzendir. Bu düzenin ihtiyaç duyacağı nesil, hiç tartışmasız biçimde Z Kuşağıdır. Zira bu kuşak, dijital okuryazarlığı ve yeni olana adaptasyonu en yüksek nesildir. Toplum 5.0'ın hedeflerine ulaşma hızını artırmak için dijital teknolojiye uyum sürecinin hızlandırılması gerekmektedir. Onun için de oyunlar, sosyal medya araçları, akıllı cihazlar, bulut teknolojisi, navigasyon, online sistemler, e-ticaret, e-devlet, e-fatura vb. tüm dijital uygulamalar ve altyapı ile insan kaynağı hazır hale getirilmektedir.

Toplum 5.0 ile kurulmak istenen sosyal düzen

Toplum 5.0 ile tümüyle yapay zekâ ve algoritmaların kararlarının daha etkin ve belirleyici olduğu bir ekonomik ve sosyal düzen kurulması hedeflenmektedir.

Önümüzdeki, 20-30 yılda işgücü piyasasında kalacak kişiler dijital okuryazarlıklarının artırılması gereken birinci hedef kitle olarak görülmektedir.

Toplum 5.0'ın hedeflediği toplumda yakın gelecekte, en geç 2050 yılına kadar nelerin olacağına yönelik öngörüler ve tahminler büyük ölçüde şu şekilde sınıflandırılmaktadır. Bunların bir kısmının halihazırda ön denemeleri de yapılmıştır:

- Dünya nüfusunun %10'u internete bağlı kıyafetler giyecek.
- İnsanların 1/3'ü vücuduna gömülü mobil iletişim aracı (cep telefonu ve internet) kullanacak.
- Dünya Nüfusunun %90'ı bulut teknolojilerinden ücretsiz yararlanarak sanal hafıza (kasa) sahibi olacak.
- Başta sağlık olmak üzere hayatın her alanında robotlar olacak.
- Bir insanın en az 10 dijital işçisi olacak
- Okul ve eğitim sistemi kökten değişerek, eğitim ve öğretim birbirinden ayrılacak, okul daha çok kişilik gelişimi ve davranış eğitimi alanında; öğrenme ise dijital, online ve uzaktan eğitim yoluyla elde edilerek sertifikalandırılacak.
- Pek çok ülkede trafik lambasının olmadığı akıllı şehirler inşa edilecek.
- Trafikteki araçların en az %20'si sürücüsüz olacak.
- Uçan arabalar kullanıma girecek.
- Üç boyutlu organ üretilecek.
- Şirketlerin en az 1/3'ü Yapay Zekâ tarafından denetlenecek ve yapay zekâ şirketlerin yönetim kurulu üyesi olacak.
- Para kullanımdan çıkacak, bireysel bankacılık tamamen internet ortamına kayacak, bankalar, finans ve kredi kuruluşları ile birleşecek.
- Yapay Zekâ konusunda bağlayıcı kanunlara ve uluslararası sözleşmeler ve anlaşmalar uygulamaya konulacak.
- 2050 yılına kadar 400 üyeli bir dünya sistemi kurulacak, devlet hizmet sunumunu kolaylaştıracak düzenleyici ve denetleyici bir aygıtla dönüşecek.

Dört Büyük Dijital Dev (GAFA) tarafından yönetilen bir dünya, hızlı dijitalleşme, bilgiye dayalı bir eğitim sistemi yerine, analitik ve yaratıcı düşünen, büyük veriyi analiz eden ve ticari değere dönüştüren bir nesle gereksinim duymaktadır.

- Sınırlar ve kimlikler gevşeyecek, 'küresel vatandaşlık' yaygınlaşacak.
- Meslekler hızla işlevsizleşerek yok olacak; dijitale katkı sunamayan insan ve emek değersizleşerek kitlesel işsizlik sorunu baş gösterecek.
- Engellilerin ve yaşlıların büyük bir sosyal yük olarak görüleceği ayrımcı bir zihniyet oluşacak.
- Tümüyle yapay zekâ ve algoritmaların kararlarının daha etkin ve belirleyici olduğu bir ekonomik ve sosyal düzen kurulacak.
- Bilişim ve biyoteknoloji devrimlerinin birleşimi ile yapay zekâ eşi benzeri görülmemiş bir veri işleme gücü ile büyük veri algoritmaları ortaya koyarak tüm otoriteleri (insan-kurum-devlet) sarsacak.
- Dört Büyük Dijital Dev (GAFA) tarafından yönetilen bir dünya kurulacak.

Hızlı dijitalleşmenin bilgiye dayalı bir eğitim sistemi yerine, analitik ve yaratıcı düşünen, büyük veriyi analiz eden ve ticari değere dönüştüren bir nesle gereksinim duyması nedeniyle; okulun eğiten, teknolojinin ise öğretene olduğu bir eğitim sistemi ve küresel bir müfredatla hızla gelişmesi muhtemeldir.

Dijitalleşme ve gözetim başta mahremiyet, kişisel veri, duygular, anlam ve değerler ile anlam ve değer taşıyıcıları, kadim kültür ve insanlık değerleri, aile, arkadaşlık, akrabalık, komşuluk, hemşerilik, etnik, dinsel ve sosyal birliktelikleri erozyona uğratarak değişip dönüştürecek, zayıflatarak değersizleştirilecek ve yok edecektir. Bireycilik, hazcılık, faydacılık, tek bencilik, çözümcülük gibi güncel durumlar ve olgular insan ve toplum gerçeği ve karakteri olarak daha çok tartışılan konular olacaktır. Felsefeler, ideolojiler,

İnsanı adeta 'kendi ördüğü anlam ağları içinde asılı bir hayvana' indirgeyerek, insanların robotlaşarak robotların insanlaşması, bir anlamda insanın nesneleşmesi ontolojik gerçeği ile karşı karşıyayız.

gerçeği ile karşı karşıyayız. Aileye, eğlenceye, sanata, spora, ibadete, arkadaşlık ve akrabalık ilişkilerine çok fazla yer bırakmayan bu sosyal ve ekonomik düzende, gerçeği hiç kuşkusuz sorgusuz ve itirazsız kabullenilmişliğe rağmen, insani olmayan bu karanlık ve korkunç tablodan insan; fitratının, ferasetinin ve iradesinin gücü ile çıkacaktır. Bu iyimserliğin kaynağı hiç kuşkusuz özgürlük özlemimiz, kendimizden başkalarına duyduğumuz sorumluluğumuz, hakikati söyleme cesaretimiz, yaşayan umutlarımız ve en önemlisi hikmet anlayışımız ve yaratılış fitratımızdır.

KAYNAKÇA

- Balta, Evren (2019). Tedirginlik Çağı: Şiddet Aidiyet ve Siyaset Üzerine, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bauman, Zygmunt (2007). Liquid Times: Living in an Age of Uncertainty, Cambridge: Polity Press,
- Bentham, Jeremy ve diğerleri (2019). Panoptikon: Gözün İktidarı, 3.Baskı, İstanbul: Su Yayınları.
- Harari, Yuval Noah (2018). 21. Yüzyıl için 21 Ders, İstanbul: Kolektif Kitap.
- Orwell, George (2011). Bin dokuz yüz Seksen Dört (Çev. Celal Üster), 31.Baskı, İstanbul: Can Yayınları.
- Salgues, Bruno (2018). Society 5.0, Industry of Future, Technologies, Methods and Tools, Volume 1, London: ISTE Ltd. & Wiley.
- Onday, Özgür (2019). Japan's Society 5.0: Going Beyond Industry 4.0, Business and economic journal, Bus Eco J 2019, 10:2 DOI: 10.4172/2151-6219.1000389
- Öztuna, Barış (2019). Toplum 5.0, Süper Akıllı Toplum, İstanbul: Ekin Basın Yayın Dağıtım
- Keidanren (2016). Towards Realization of the new economy and society, Reform of the economy and society by the deepening of "society 5.0", 19 April 2016, Keidanren, Japan Erişim tarihi 21 Mayıs 2020, <https://www.i-scoop.eu/industry-4-0/society-5-0/>
- Society 5.0, (2020) A People Centric Super Smart Society, eBook ISBN 978-981-15-2989-4, Springer, Singapore, Erişim Tarihi 21 Mayıs 2020, <https://www.springer.com/gp/book/9789811529887#aboutAuthors>
- Society 5.0 (2020). AP eople-centric Super-smart Society, (e-book), Editör Hitachi and The University of Tokyo Joint Research Laboratory, Singapore: Springer Open.

kurumlar ve ilişkilerin başat kültürle birlikte ona uygun olarak değişmekte olduğu gerçeğinden hareketle Toplum 5.0'ın ilişkileri, kurumları, rolleri ve bütünüyle dünya sistemini değiştireceği genel bir kabul olarak ele alınmış ve 'geleceğin toplumu' olarak görülmüştür. Tarihsel olarak bakıldığında da bunalım ve devrim dönemlerinin çoğunlukla 'belirsizlikler çağı' olarak tanımlandığı görülmektedir. Wallerstein küreselleşmeyi bir 'belirsizlik çağı' olarak tanımlarken Bauman, 'belirsizlik çağında yaşamak' olarak kavramsallaştırmakta, Boudrillard ise 'uygar kayıtsızlık çağı' olarak tanımlamaktadır. Morozov ise yeni küresel dönemin süper akıllı toplumunu bir 'belirsizlik çağı' olarak tanımlamaktadır. Toplum 5.0, postmodernliğin de ötesinde yeni bir modernlik patlamasında insanın sınırsız özgürleşme arzusu olarak ifade edilen 'orji' durumu, hiç kuşkusuz bir Kızılderili hikayesinde ifade edildiği şekliyle 'ruhları geride bırakan' bir olgu olarak düşündürücü ve kaygı verici bir gerçeklik olarak karşımızdadır.

SONUÇ

21. yüzyılda insanlığın karşı karşıya kaldığı yapay zekâ ve internet ile örülü dijital çağ ve süper akıllı toplum olarak tarif edilen ekonomik ve sosyal yaşamdaki değişim ve dönüşüm hiç kuşkusuz başta felsefe ve sosyoloji olmak üzere bütün disiplinlerce eni-

ne ve boyuna çokça tartışılacaktır. 'Teknoloji, hangi amaçla kullanırsanız odur' tarzı klişe anlayışların yaşanan köklü değişim ve dönüşümleri izah edemeyeceği açıktır. İnsanın her hareketinin görüleceği ve söylediklerinin her an işitileceği varsayımı içgüdüsel bir alışkanlığa dönüşerek bununla yaşamak zorunda kalma gerçekliği dikkate değer bir olgudur. Tıpkı *Panoptikon*'da ve *Bin Dokuz Yüz Seksen Dört* romanında olduğu gibi. Yaklaşmakta olan, endüstriyel sistem ve üretim ilişkilerinde, ekonomik, politik ve sosyal sistemde 'güce teslimiyet' ile makineleşen insan gerçeğidir. Corona Virüsü ve pandemi sürecinde devletler, kurumlar ve bireyler on yılda yaşayacakları değişim, uyum ve kabullenmeyi üç ayda yaşamıştır. İnsanlığın hızla dijitalleşmeye sürüklenmesi ve gerçekliği sorgusuz kabullenmiş biçimi ayrı bir soru olarak zihinlerimizi kurcalayacaktır. Sanayi devrimi ile birlikte batıda oluşan kültür ve medeniyet biçimi iki yüz yılda tüm yerküreyi içinde yaşayanlarla birlikte teslim alarak, yerel olan ne yarsa yiyip bitirmiş, değerleri aşındırarak değersizleştirmiştir. Toplum 5.0'ın sadece Japonya'nın bir toplumsal gelişim projesi olmadığı ve küresel yeni bir kültür inşa süreci olduğu bir gerçektir. İnsanı adeta 'kendi ördüğü anlam ağları içinde asılı bir hayvana' indirgeyerek insanların robotlaşarak robotların insanlaşması, bir anlamda insanın nesneleşmesi ontolojik

Doç. Dr.
İbrahim Gültekin

Türkçe Öğretiminde Maarif Modeli

Türkiye Maarif Vakfı, alan uzmanları ve uygulayıcıların kapsamlı katılımıyla iki yıllık bir çalışmanın sonucunda Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'nı hazırlamıştır.

Türkiye'nin eğitim alanında dünyaya açılan kapısı konumundaki Türkiye Maarif Vakfı'nın temel amacı, ilmini ve irfanını insanlığın barış ve huzuru için kullanan erdemli insanlar yetiştirmektir. Çok boyutlu ve kuşatıcı bir eğitim anlayışını benimseyen Türkiye Maarif Vakfı, sözü edilen insanın yetişmesini eş zamanlı, bütüncül ve dengeli bir biçimde; bilgi, beceri ve ahlak temelinde inşa eder.

Maarif eğitim kurumlarında öğrenciler; çağın gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve değerler çerçevesinde akademik gelişimlerini tamamlarlar. Öğrenciler; fen bilimleri, matematik, sosyal bilimler, dijital ve teknoloji okuryazarlığı, ana dili ve yabancı dil eğitiminin yanı sıra kendi kültürel değerlerinin idrakinde yetkin bireyler olarak yüksek öğrenime hazır hâle gelirler.

Türkiye Maarif Vakfı, sözü edilen yeterliklerle birlikte öğrencilerin Türkçe'yi bilme becerisine de ayrıca önem vermektedir. Bu çerçevede öğrencilerin uluslararası dil öğretimi standartlarına uygun biçimde

B2 seviyesinde Türkçe yeterliğine sahip kişiler olarak ortaöğretimden mezun olmaları hedeflenmektedir.

Günümüzde dil öğrenimi/öğretimi sadece bilginin paylaşımı ve yayılması, medya ve iletişim, ekonomi, kişiler ve toplumlar/ülkeler arasında diplomatik ilişkiler kurmak bağlamında değil aynı zamanda kültürlerin birbirini tanıması ve bilmesi, kültürler arası bilincin oluşması ve nihayetinde farklı kültürlerden kişilerin uzlaşa içinde bir arada yaşama duyarlılığına sahip olması bakımından da anlamlı bir yere sahiptir. Konuyu desteklemesi açısından insanlığın ortak birikimi ile Anadolu'nun kadim irfan geleneğini esas alan misyonu dikkate alındığında Türkçe öğretiminin Maarif Vakfı için anlamı ve önemi daha belirgin hâle gelmektedir. Türkçe öğretimi ile öğrencilerin; Türkçe anlama ve anlatma becerilerini geliştirerek iki dil ve kültür arasında iletişim kurmaları, kültürel değerlere duyarlı kişiler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı, dil öğretimi standartlarını belli çerçevede yapılandıran bir perspektifle hazırlanmıştır.

Ortaöğretim kademesinde Maarif okullarından mezun olan öğrencilerin B2 seviyesinde Türkçe yeterliliğe sahip olmaları hedefiyle hareket eden Türkiye Maarif Vakfı, Türkçenin modern dil öğretimi standartlarında sistemli bir biçimde öğretilmesini sağlamaktadır. Türkçe öğretimi sistemi, şekilde görüldüğü üzere döngüsel olarak birbiriyle ilişkili ve birbirini tamamlayıcı alt bileşenlerden oluşmaktadır.

1. TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ PROGRAMI

Türkiye Maarif Vakfı, alan uzmanları ve uygulayıcıların kapsamlı katılımıyla iki yıllık bir çalışmanın sonucunda Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'nı hazırlamıştır. "Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni" esas alınarak geliştirilen Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı; her yaş ve seviyede Türkçe öğrenenler, Türkçe öğreten kurumlar ve öğreticiler, öğretim materyali hazırlayıcıları ve sınav uygulayıcıları için temel dayanak ve yaklaşımları, amaçları, seviyelere ve becerilere göre kazanımları, ölçme ve değerlendirme sürecini, dil öğretimi içeriklerini düzenleyen ve dil öğretimi standartlarını belli çerçevede yapılandıran bir öğretim programı olarak hazırlanmıştır. (Türkiye Maarif Vakfı, 2020: 11).

Tablo-1 de görüldüğü üzere programda okul öncesi dönemi, çocukların Türkçe ile ilk kez karşılaşacakları ve Türkçeye aşinalık kazanacakları "Başlangıç Dönemi" olarak ele alınmıştır. Program, çocukların gelişimsel özellikleri dikkate alınarak 36-48, 49-60 ve 61-72 aylık dönemlere göre yapılandırılmıştır.

Tablo-1 Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'nın yurt dışı örgün eğitim uygulamaları kapsamında yapılandırılması

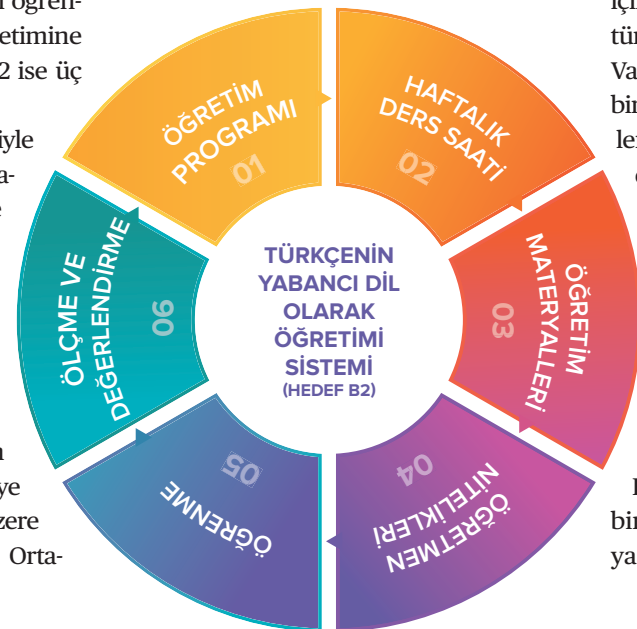
1	Okul Öncesi Dönemi	36-48 Ay	Başlangıç I		72 Saat
		49-60 Ay	Başlangıç II		
		36-48 Ay	Başlangıç III		72 Saat
2	İlköğretim I. Kademe (İlkokul)	7 Yaş	A1	A1.1	72+72 Saat
		8 Yaş		A1.2	72+72 Saat
		9 Yaş		A1.3	72+72 Saat
		10 Yaş		A1.4	72+72 Saat
3	İlköğretim II. Kademe (Ortaokul)	11 Yaş	A1		144 Saat
		12 Yaş	A2	A2.1	144 Saat
		13 Yaş		A2.2	144 Saat
		14 Yaş		A2.3	144 Saat
4	Ortaöğretim (Lise)	15 Yaş	A1		144 Saat
		-	A2		144 Saat
		-	B1	B1	144 Saat
		-		B1+	144 Saat
		-	B2		144 Saat
-	C1		144 Saat		

Örgün eğitim süreci, haftalık ders saati ve çocukların yaş seviyeleri dikkate alınarak ilköğretim seviyesinde A1 düzeyi dört aşamada yapılandırılmıştır.

Ortaokul kademesinde öğrencilerin A2 düzeyine ulaşmaları hedeflenir. Bununla birlikte eğitim sürecine yeni katılan öğrenciler için bu kademe Türkçe öğretimine A1 düzeyinin tekrarı ile başlanır. A2 ise üç aşamada sunulur.

Programın önceki kademeleriyle uyumlu biçimde yapılandırılan orta-öğretim kademesinde B2 düzeyine ulaşılması hedeflenmektedir. Bu kademe ilk iki yaş/sınıf düzeyine uygun A1, A2 tekrarıyla başlayıp ilerleyen yaş/sınıf düzeylerinde B1, B1+, B2 şeklinde aşamalı olarak yapılandırılmıştır. Eşik düzey olarak adlandırılan B1 düzeyi, öğrencilerin üretimsel becerilerini daha üst düzeye taşıyabilmeleri için B1, B1+ olmak üzere iki aşamalı olarak düzenlenmiştir. Orta-

öğretim kademesinin sonunda B2 düzeyine ulaşılması hedeflenmiş olmakla birlikte bazı özel durumlarda (ülke eğitim sistemleri, ders saatleri, öğrenci nitelik ve ihtiyaçları vb.) kullanılmak üzere C1 seviyesinde on temadan oluşan bir izlençe Programa dâhil edilmiştir.

2. TÜRKÇENİN HAFTALIK DERS SAATI

Örgün eğitim kurumlarında bir yabancı dilin öğretim sürecinin yapılandırılması, sistematik ve düzenli biçimde uzun süreli bir planlamayı gerektirir. Türkiye Maarif Vakfı, hazırlanan öğretim programının ortaya koyduğu sarmallık ve aşamalılık temelinde bu planlamayı gerçekleştirir ve okul öncesinden ortaöğretim son sınıfına kadar haftalık Türkçe ders saatini ve ders dışı etkinlikleri öğretim programına göre düzenler. Türkçe dersinin haftalık ders çizelgesindeki ağırlığı Tablo-2 de gösterildiği gibidir.

Tablo-2 Türkçe'nin haftalık ders saati

Kademe	Haftalık Ders Saati Sayısı	Kulüp/ Ders Dışı Etkinlik
Okul Öncesi	2/4 Saat	
İlkokul	4 Saat	2/4 Saat
Ortaokul	4 Saat	2/4 Saat
Ortaöğretim	4 Saat	2/4 Saat

3. ÖĞRETİM MATERYALLERİ (DERS ARAÇ VE GEREÇLERİ)

Müfredattan hareketle kademelere göre hazırlanan öğretim materyalleri, dil öğretimi sürecini hem öğreticiler hem öğrenciler için sistematize eden ve yapılandıran her türlü araç-gereci ihtiva eder. Türkiye Maarif Vakfı, ihtisas komisyonları vasıtasıyla her bir kademe için öğretim programında belirlenen ilkeler ve kademelere göre izlençeler doğrultusunda ders kitap setleri hazırlanmaktadır. 21. yüzyılın dil öğretimi yaklaşımlarıyla hazırlanan bu kitap setleri öğretmen kılavuz kitapları, ders kitapları ve öğrenci çalışma kitaplarından oluşur.

Dil öğretimi sürecinin yapılandırılmasında temelde sınıf içi öğrenci-öğretmen iletişimine önem verilir. Bu çerçevede öğretmen; daha çok aktif bir rehber, öğrenmeyi kolaylaştıran bir yardımcı olarak değerlendirilir ve öğre-

tim süreci buna göre yapılandırılır. Öğretmen, öğrencilerin yaş seviyelerine göre drama temelli oyunlar ile hayatı sınıfa taşır. Bu anlayış aynı zamanda 21. yüzyıl becerileri ve eylem odaklı dil öğretimi yaklaşımıyla da uygunluk gösterir. Şarkılar ve kültürümüze ait türküler ders kitap setlerinde sistematik olarak kullanılır.

Bunların dışında bütün kitap setleri içerikleri, yaş seviyelerine göre karakterlerin yer aldığı kurgusal bir bağlamda ilerler. Tematik metinlerin önemli bir kısmı bu kurgu içinde şekillenir. Farklı kültürleri temsil eden karakterler aynı zamanda kültürel duyarlılığı ve kültürler arası bilinci tahkim eder.

Beceri temelli hazırlanan ders kitap setleri, dinleme/okuma ile başlar, konuşma ve yazma ile devam eder. Her bir beceri alanı müstakil olarak işlenmekle birlikte bütün beceriler bütünlük dil öğretimine uygun olarak sistematize edilir. Dil bilgisi, öğrencinin dili anlamlandırması ve kullanma becerisini geliştirmesi için bağlamdan hareketle işlenir. Böylece dil bilgisi, dil öğretiminin odağında yer almaz, dili anlama ve kullanma becerisini kolaylaştırıcı bir rol üstlenir.

Her ünitenin sonunda proje görevi verilir ve bu görev salt dil öğretimi işlevi değil aynı zamanda öğrencinin 21. yüzyıl becerilerine uygun olarak çok boyutlu gelişimine katkı sağlayıcı nitelikleri haizdir.

4. ÖĞRETİM NİTELİKLERİ

Öğretmen donanımı ve kalitesi dil öğretiminin en önemli sac ayaklarından birini oluşturur. Öğretmenlerin genel çerçevede aşağıdaki alan yeterliklerine sahip olması beklenir:

- Alan bilgisi,
- Pedagojik bilgi,
- Teknoloji bilgisi,
- Pedagojik alan bilgisi,
- Teknolojik alan bilgisi,
- Teknolojik pedagojik bilgi,
- Teknolojik pedagojik alan bilgisi (Mishra, P. ve Koehler, M.J., 2006).

Dil bilgisi, öğrencinin dili anlamlandırması ve kullanma becerisini geliştirmesi için bağlamdan hareketle işlenir. Böylece dil bilgisi, dil öğretiminin odağında yer almaz, dili anlama ve kullanma becerisini kolaylaştırıcı bir rol üstlenir.

Günümüz eğitim-öğretim süreçleri için yukarıda ifade edilen birbiriyle ilişkili ve birbirini tamamlayıcı öğretmen genel yeterliklerine ve bunların burada sözü edilmeyen alt göstergelerine her bir branşta görev yapan öğretmenin sahip olması ve bu bilgileri beceriye dönüştürebilmesi beklenir.

Üniversitelerimizde doğrudan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimine yönelik bir ana bilim dalı bulunmamaktadır. İlgili diğer kurumlarda olduğu gibi Türkiye Maarif Vakfı da Türkçe öğretmenlerini, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı başta olmak üzere Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü ile muadil bölümlerden mezun adaylar arasından seçmektedir. Bununla birlikte alandaki bu eksikliği gidermek üzere üniversitelerin Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi sertifika programı düzenledikleri bilinmektedir.

Türkiye Maarif Vakfı, bu alanda model olabilecek. Öğretmen Uyum ve Geliştirme Sertifika Programı adı verilen 17 haftalık Türkçe öğretmenleri eğitim ve istihdam programını hayata geçirmiştir. Gerçek-

leştirilen eğitim ve istihdam programı kapsamında; kurumsal oryantasyon, alan uzmanlığı, uluslararası öğretmenlik becerileri, uluslararası eğitim sistemleri, kişisel gelişim ve pedagojik formasyon konu gruplarının yer aldığı ve adayların gelişimlerine katkı sağlayacak modüler eğitimler uygulanmaktadır. Program, uygulamalı eğitim aşaması ve saha stajı olmak üzere iki kademe yürütülür. Katılımcılar eğitim sürecinde ve bitiminde değerlendirmeye tabi tutulur. Bu aşamada başarılı olanlar, programın 8 hafta sürecek yurt dışı saha stajına katılmaya hak kazanırlar. Her iki aşamada da devamlılık şartını sağlayan ve programa dair yükümlülükleri yerine getiren katılımcılara "Başarı Sertifikası" verilir. Maarif Vakfı, Türkçe öğretmenlerini bu süreci başarılı olarak tamamlayan adaylardan seçer ve bu öğretmenler, yukarıdaki alanları ikmal etmiş olarak sahada göreve başlarlar. Türkçe öğretmenleri yüz yüze veya uzaktan eğitim araçları ile müfredat, ölçme ve değerlendirme ve kitap setleri temelli hizmet içi eğitimleri alarak kendilerini geliştirmeye devam ederler.

Türkiye Maarif Vakfı aynı zamanda mahallinde veya Türkiye'de yüz yüze ya da uzaktan eğitim yoluyla hizmet içi eğitimler yapar ve öğretmenlerin sürekli gelişimlerine katkı sağlar.

5. ÖĞRENME ORTAMLARI TASARIMI

Günümüzde dil öğretimi ortamı için klasik sınıf düzenini kullanmak dil öğretiminin anlamı ve amacını karşılamamaktadır. Dil öğreniminde eylem odaklı yaklaşımı benimseyen bir anlayışla öğrenme ortamları da hayatın sınıfa taşındığı, öğrencinin kendisini güven içinde ifade edebileceği ve verilen görevleri yerine getirebileceği doğal tasarımlara ihtiyaç vardır. Türkiye Maarif Vakfı Eğitim Kurumlarında Türkçenin iletişim dili olması arzu edilmektedir ve Türkçe öğretimi için uluslararası dil öğretimi standartlarına uygun öğrenme ortamları tasarlanmaktadır.

6. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme yaklaşımı, sadece öğrencinin başarısı ile sınırlı görülmemiş Türkçe öğretiminin tüm yönleriyle bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmesidir. Bu çerçevede; öğrenci başarısı ile ilgili değerlendirmeler aynı zamanda sistemin eksiklerinin ve aksayan taraflarının belirlenmesi için de kullanılır. Türkçenin öğretimini oldukça önemseyen Maarif Vakfı, adına Türkçe Durum Tespit Sınavı denilen yıl sonunda merkezî bir sınav yapar. Bu sınavla aşağıdaki hususların belirlenmesi sağlanır..

- Öğrencinin Türkçe beceri durumu
- Müfredatın aksayan tarafları
- Ders kitap setlerinin eksikleri
- Öğretmen yeterlikleri

Türkçe Durum Tespit Sınavı'yla öğrencinin sadece Türkçe seviyesi değil aynı zamanda sistemin bütününe değerlendirilmesi söz konusudur. Bu sayede sistemin aksayan taraflarıyla ilgili gerekli düzenlemeler yapılır, tedbirler alınır. Çıkan sonuçlara göre öğretmenler için hizmet içi eğitim programları planlanır. Müfredat gözden geçirilir, öğretim materyalleri düzenlenir ve zenginleştirilir. Ülkelere göre stratejiler belirlenir ve uygulanır.

Sonuç olarak Maarif Vakfı, Türkçe öğretimini bütüncül bir yaklaşımla ele alır ve Türkçe öğretimini bir sistem içinde icra eder. Bu sistemde asıl amaç öğrencinin çok boyutlu yetişmesine katkı sağlamaktır.

KAYNAKÇA

* Tablo ve bilgiler Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programından alınmıştır.

Türkiye Maarif Vakfı (2020). "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı", Türkiye Maarif Vakfı Yayınları, İstanbul.

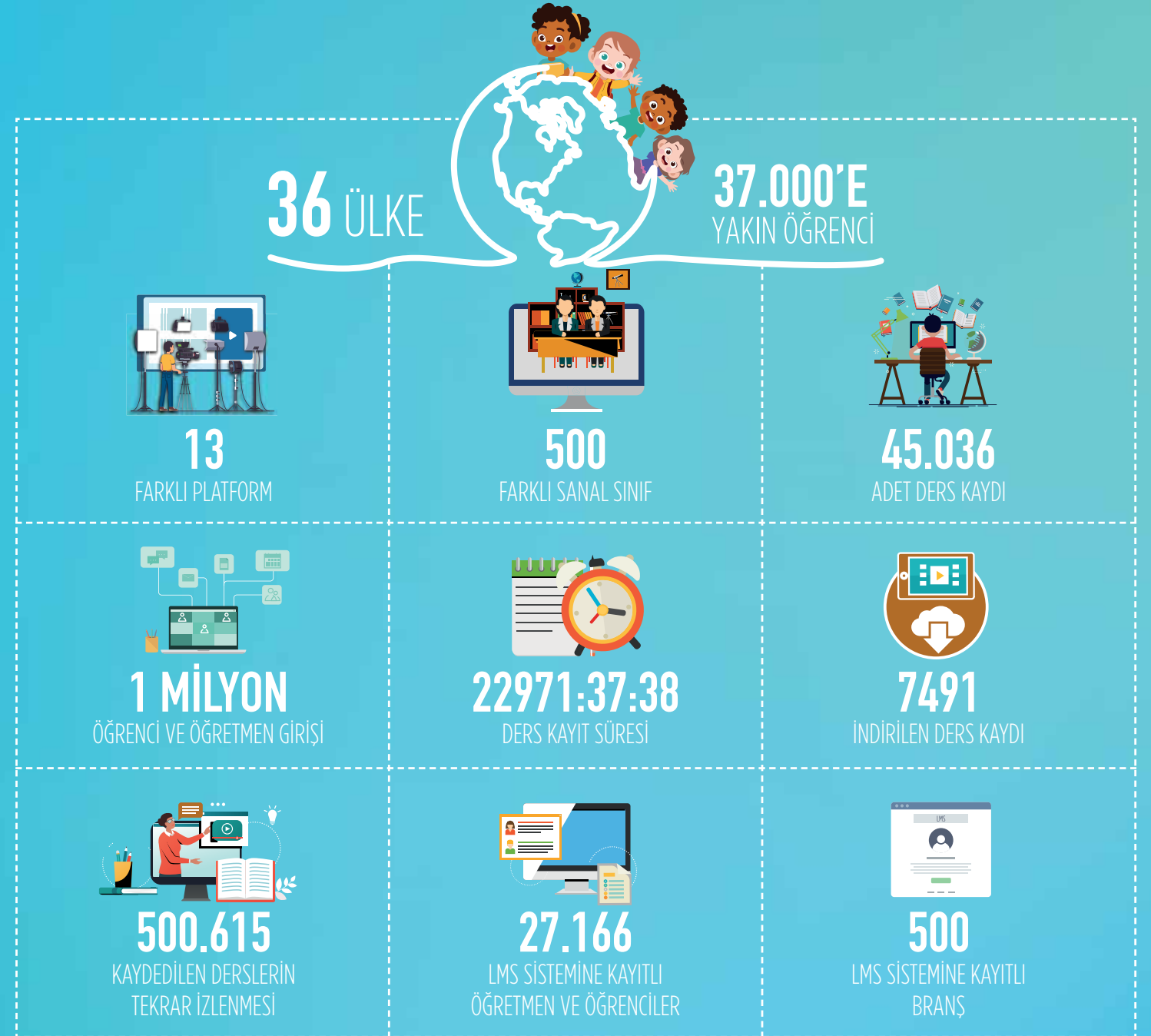
Mishra, P. ve Koehler, M.J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. Teacher College Record, 108 (6) (1017-1054).

Türkiye Maarif Vakfı eğitim kurumlarında Türkçe'nin iletişim dili olması arzu edilmekte ve öğretimi için uluslararası dil öğretimi standartlarına uygun öğrenme ortamları tasarlanmaktadır.

TÜRKİYE MAARİF VAKFI
UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİ

6 MART-11 HAZİRAN 2020

Dr. Yunus Emre Gedikli

Ulusal ve Uluslararası Eğitim Kurumları Karşılaştırması ve Öğrenen Profilleri

Evrensel bir öğrenen profili oluşturmak için yapılan çalışmalarla; bir dünya vatandaşı yetiştirmek, coğrafi farklılıkların etkisini minimize edebilecek eğitim sistemlerinin oluşturulması, eğitimde uluslararası standardizasyonun elde edilmesi hedeflenmektedir.

İnsanlık tarihi kadar eski olan eğitim, insanın doğumundan başlayıp ölümüne kadar uzanan bir yolculuktur. Buradan hareketle eğitim üzerinde birçok tanım geliştirilmiştir.

- Eğitim, bedene ve ruha, yetenekli olduğu (yetkinliği) mükemmelliği vermektir (Platon).
- Eğitim, çocuğu insan haline getirme sanatıdır (Çiçeron).
- Eğitim, doğaya göre insan yetiştirilmektir (J.J. Rousseau).
- Eğitim, yetileri, hep birden ve uyumlu olarak geliştirmektir (Stein).
- Bireylerin doğumu ile başlayıp tüm hayatlarını kapsayan, sürekli devam eden bir süreçtir (Kalm, 2016).

Buradaki tanımlarda da görüleceği üzere çağlar boyunca geleneksel eğitim yaklaşımları eğitimin yaşama hazırlık olduğunu dile getirmiştir. Oysaki günümüzde eğitim, yaşama hazırlıktan öte yaşamın ta kendisidir. (J.Dewey)

Eğitim felsefesi eğitimin doğası, süreci, amaçları ve idealleri ile ilgilenen bir felsefi alandır. Eğitim, toplumsal kurumlar bağlamında veya varoluşsal gelişme süreci içinde ele alınabilir. Eğitim felsefesi ise toplumsal yönünden ziyade insanlık açısından eğitime yaklaşır (Akyüz).

Birey özelinden çıkıp toplumsal boyutta eğitimi ele aldığımızda, farklı etkenlere paralel olarak hedeflenen amaçlarda değişiklikler olduğu söylenebilir. İçinde bulunulan toplum, yaşanan zaman, sahip olunan toplumsal değerler, kültürel coğrafya, yönetim biçimi ve hatta yöneticiler vb. birçok unsur, eğitimde hedeflenen amaçların belirlenmesinde büyük rol oynamaktadır. Örneğin, Antik Yunan döneminde eğitim, asil kesime hitap eden, kişilerin asilliklerinin ve erdemliliğinin göstergesi olan bir olgudur ve Rönesans dönemine kadar bu olgu devam etmiştir. Rönesans döneminde yaşanan bilim ve sanat alanındaki gelişmeler hayatın her

alanında etkisini gösterdiği gibi, eğitim üzerinde de değişikliklere yol açmıştır. Eğitim artık sadece belirli kesimlerin değil tüm vatandaşların faydalandığı bir olgu hâline dönüşmüştür (Güven, 2014).

OECD 2030 Öğrenme Çerçevesi incelendiğinde, her öğrencinin bir bütün olarak gelişmesine, potansiyelini yerine getirmesine ve bireylerin, toplumların ve gezegenin refahı üzerine kurulu ortak bir geleceği şekillendirmeye yardımcı olmaya yönelik bir hedef benimsediği görülmektedir. Dahası, öğrencilere “ortak refah”, “sürdürülebilirlik”, “kaynakların sınırlılığı” gibi alanlara yönelik farkındalık kazandırılması söz konusudur.

Her toplumun kendine ait eğitim sistemleri ve bu sistemlerin temelini oluşturan eğitim felsefeleri bulunduğu söylenebilir. İnsanların birbirleriyle olan etkileşimleri, uluslararası ilişkiler, ihtiyaçlara yönelik farklı sektörlere nitelikli eleman yetiştirme gibi konular da eğitimin etki alanına girse

de her eğitim sisteminde en temel amacın “insan yetiştirmek” olduğu söylenebilir. Eğitim felsefeleriyle bağlantılı olarak yetiştirilmesi hedeflenen bir “insan tipi” ve geneli düşündüğümüzde hedeflenen bir “toplum modeli” eğitimin amaçları içerisinde yer almaktadır.

Eğitimin amacı ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar olarak incelendiğinde felsefi farklılıklar olduğu görülmektedir. Ulusal eğitim uygulayan kurumlarda, arzu edilen davranışların öğrenciye aktarılması için devlet politikaları ile entegre ideolojilerin eğitimde baskınlığı görülmektedir. Eğitime uluslararası bakan kurumların ise farklı dil, din, ırk ve mezheplere sahip öğrencileri olduğu için baskın bir ideolojiden bahsedilemez. Fakat arzu edilen davranışlar, örtük veya açık bir şekilde öğrenen profilleri üzerinden öğrencilere aktarıldığı müfredatlarından, öğrenci davranışlarından, öğretmen eğitimlerinden vb. gözlemlenmektedir.

EVRENSEL ÖĞRENEN PROFİLİ

Öğrenen profili; eğitimdeki öğrenme ve öğretme sürecini oluşturan tüm unsurların; arzu edilen davranışlar doğrultusunda birbirleriyle anlamlı ilişkiler kurması ve öğrencilerin süreç sonunda kazanmaları beklenen tüm davranışların, sistematik bir şekilde öğrenciye aktarılması için oluşturulan kavramsal tanımları ve bunların öğrenme öğretme süreci olarak tanımlanabilir. Din, dil, ırk, mezhep, etnik köken ve kültürel değerler gibi unsurlar istedik öğrenen profilini farklı açılardan şekillendirebilir. Dolayısıyla evrensel bir öğrenen profili oluşturmak ve bir dünya vatandaşı yetiştirmek için, coğrafi farklılıkların oluşturacağı etkiyi minimize edebilecek eğitim sistemlerinin oluşturulması, eğitimde uluslararası standardizasyonun elde edilmesi hedeflenmektedir.

Uluslararası geçerliliğe sahip eğitim sistemleriyle; okulların misyon, vizyon

ve programlarının bir öğrenen profili etrafında tüm ülkelerde uygulanabilecek şekilde standartlaştırılması, çok kültürlüğe uyum sağlayacak şekilde eğitim birliği sağlanması, eğitimin standart hale getirilmesi, öğretmen ve idareciler için öğrenen profiline, kültüre uyum sağlayacak şekilde formasyon programlarının geliştirilmesi, okulların ölçme ve değerlendirme araçlarında standardizasyonun sağlanması gibi konularda önemli gelişmeler kaydedilebilir.

Bu alanda yapılan çalışmalar incelendiğinde, eğitimde uluslararası ölçekte çalışmalar yapan akreditasyon kurumlarının iki farklı kategori altında toplandığı gözlemlenebilir:

1) Müfredat akreditasyonu en yaygın olanları; IB (International Baccalaureate), Cambridge programlarıdır.

2) Eğitim sistemi akreditasyonu en yaygın olanları; CIS (Council of International Schools), ZfA (Central Agency for Scho-

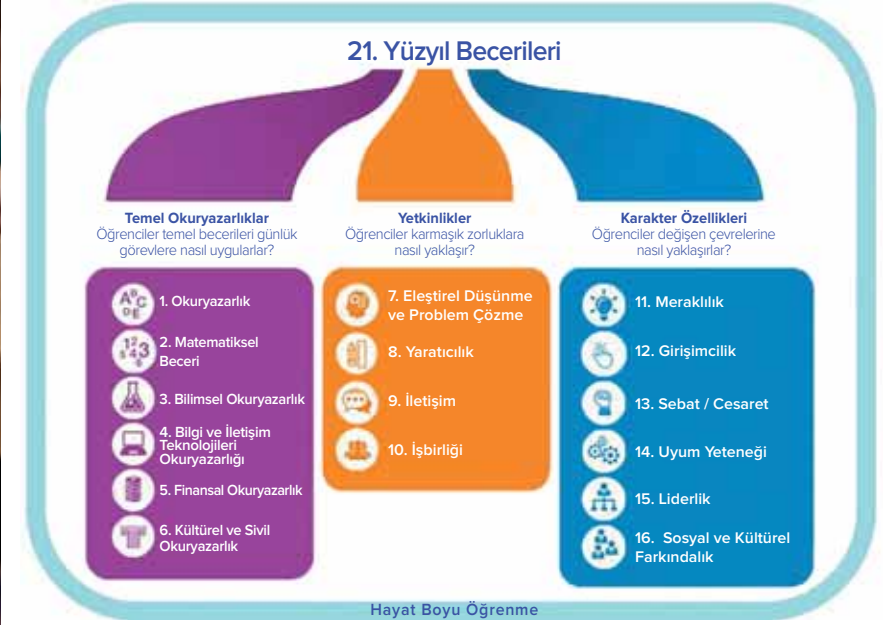
ols Abroad), AEFÉ (The Agency for French Education Abroad), COBIS (Council of British International Schools).

IB akreditasyon sisteminde evrensel değerlere sahip, daha iyi bir dünya oluşturmak için çaba gösterecek bir öğrenen profili hedeflenmiştir. Bireylerin sahip olması beklenen özellikler şu şekilde sıralanabilir. Başkalarının haklarına ve kişiliklerine saygılı, işinde dürüst ve adaletli davranan, prensip sahibi; yeni şeyler keşfetme konusunda bireysel yahut grup olarak çalışabilen, kararlı, risk alan; farklı disiplinler üzerinde yeni fikirler keşfeden, bilgili; zihinsel, duygusal ve fiziksel açıdan kendisi ve etrafındakilerle dengeyi sağlayabilen, dengeli; başkalarını dinleyebilen, kendi fikirlerini yaratıcı ve özgüvenli bir şekilde ifade edebilen, iletişimci; gelişimini ve öğrenmesini desteklemek amacıyla güçlü ve

OECD 2030 Öğrenme Çerçevesi'nin Hedefi

OECD 2030 Öğrenme Çerçevesi incelendiğinde, her öğrencinin bir bütün olarak gelişmesine, potansiyelini yerine getirmesine ve bireylerin, toplumların ve gezegenin refahı üzerine kurulu ortak bir geleceği şekillendirmeye yardımcı olmaya yönelik bir hedef benimsediği görülmektedir.

Kaynak: ICT stands for information and communications technology.

zayıf yönlerinin farkında olan, yansıtıcı; saygılı ve şefkatli, empati yapabilen, ilgili; karmaşık sorunlar karşısında yaratıcı ve analitik çözümler sunabilen, düşünen; yalnızca kendi fikir ve deneyimlerine değil başkalarınınkine de değer veren açık görüşlü; meraklı, araştırma becerilerini geliştiren, tek başına ve grup halinde nasıl öğrenebileceğini bilen, sorgulayıcı.

- IB programlarının ülkelerin çekirdek müfredatlarını gözetken, yerelde kullanılan dilin verilmesini önemseyen ve yerel müfredatlar ile IB müfredatının uyum sağlaması için öğretmen eğitimlerini önceleyen bir yapısı vardır.
- IB Programları PYP, MYP ve DP olarak 3-18 yaş grubunu kapsayacak şekilde 3 bölüme ayrılmıştır. Bölümler birbirinden bağımsız olarak uygulanabileceği gibi bütünsellik arz edecek şekilde tamamı da uygulanabilmektedir. Öğrenen profili 3 yaştan itibaren verilmeye başlanır.

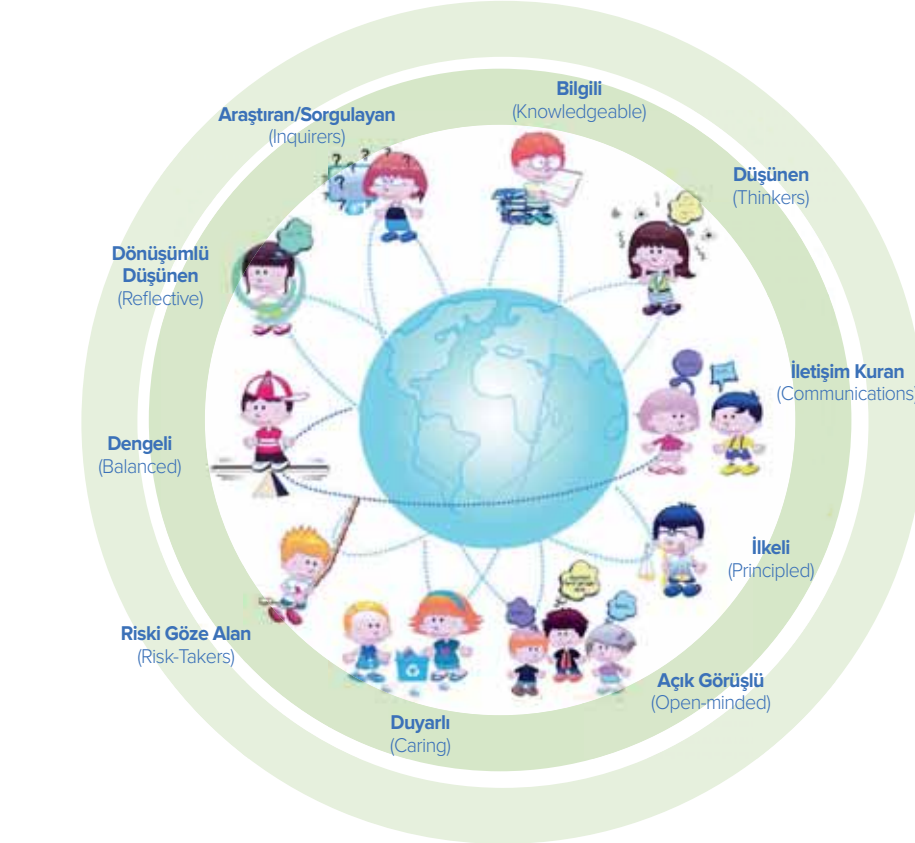
CIS

Cambridge akreditasyon sisteminde hedeflenen öğrenen profilinde sahip olunması beklenen 5 temel özellik bulunmaktadır. Kendinden sorumlu, başkalarına karşı saygılı ve duyarlı; öğrenme yeteneğini geliştiren ve bunu yansıtan; yeni durumlara ve olası zorluklara karşı hazırlıklı, yenilikçi; entelektüel ve sosyal olarak donanımlı, fark yaratmaya hazır; enformasyonla, kendi ve başkalarının fikirleriyle çalışma konusunda kendine güvenen.

- Cambridge programları Primary, Secondary 1, Secondary 2 ve Advanced şeklinde 5-19 yaş grubunu kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Müfredat sıkı ve birbirini tamamlayacak şekilde disiplinler arası olarak kurgulanmıştır. Öğrenen profili müfredat öğelerinin her birinin içerisine sistematik bir şekilde eklenmiştir.

Müfredat akreditasyonu ile ilgili çalış-

IB akreditasyon sisteminde evrensel değerlere sahip, daha iyi bir dünya oluşturmak için çaba gösterecek bir öğrenen profili hedeflenmiştir.

malar yapan kurumların öğrenen profilleri karşılaştırıldığında temel olarak bireyi odak noktasına aldıkları görülmektedir. Onların çok yönlü gelişimlerine katkı sağlama ve sahip olması beklenen donanımları elde etme yolunda onları destekleme konularına yoğunlaşarak, evrensel değerlere sahip, dünya vatandaşı yetiştirme hedefi doğrultusunda faaliyetlerini sürdürmektedirler. Bu doğrultuda müfredat, ölçme araçları, okul kültürü ve öğretmen eğitimleri standartlar çerçevesinde zorunlu kalmıştır.

CIS Uluslararası Okullar Birliği, dünyanın farklı bölgelerindeki okullara akreditasyon hizmeti sunan bir kuruluştur. Temel amacı dünya vatandaşı yetiştirmekle birlikte, okullar için öğretmen profillerinin belirlenmesi, öğretmenlere yönelik eğitim programlarının düzenlenmesi, müfredat ağının tüm birimler için eşgüdüllü olmasının sağlanması, ölçme değerlendirme araçlarının şeffaflığı, okulun fiziksel bütünlüğü, okul amaç, vizyon ve misyonlarının yerindeliği, çalışanlarla yapılan sözleşmelerin şeffaflığı gibi konularda hazırlanan kılavuzlarla eğitim kurumlarına birçok farklı alanda rehberlik edilmesi hedeflenmektedir.

ZfA Yurt Dışındaki Alman Okulları Merkezi, farklı coğrafyalardaki Alman okullarına akreditasyon hizmeti sağlayan bir kuruluştur. Yurt dışında yaşayan Alman çocuklarına ve talep eden ülke vatandaşlarına eğitim hizmeti sunma, bulunulan ülkenin toplumu ve kültürü ile etkileşim halinde olma, Almanca dilini yaygınlaştırma ve Almanya'yı iş ve eğitim merkezi olma yolunda destekleme gibi konularda çalışmalarını sürdürmektedir.

AEFE Yurt Dışında Fransızca Öğretim Ajansı, farklı ülkelerdeki Fransız okulları-

Eğitimin amaçları

Eğitim felsefeleriyle bağlantılı olarak yetiştirilmesi hedeflenen bir "insan tipi" ve geneli düşündüğümüzde hedeflenen bir "toplum modeli" eğitimin amaçları içerisinde yer almaktadır.

ni takip eden ve onlara çeşitli alanlarda rehberlik hizmeti sunan bir akreditasyon kuruluşudur. Fransız eğitim müfredatının yurt dışındaki okullarda da uygulanmasını sağlayarak kendi dillerinin ve kültürlerinin yaygınlaşmasını sağlamak, yurt dışındaki Fransız vatandaşlarına ve talep eden ülke vatandaşlarına eğitim hizmeti sunmak, bulunulan ülkelerle eğitim, dil ve kültür alanlarında iş birliği yaparak eğitim sistemlerini geliştirmek gibi amaçlarla faaliyet göstermektedir.

COBIS Uluslararası İngiliz Okulları Birliği, dünya genelindeki İngiliz okullarının ve eğitim kurumlarının faaliyetlerini takip etmek, ihtiyaçlarına yönelik kaynaklar sunmak ve gelişimlerini desteklemek amacıyla kurulan bir akreditasyon kuruluşudur. Yalnızca öğrenciler değil veliler, öğretmenler ve yöneticiler için de profesyonel eğitim çalışmaları yapmaktadır. Bu yönüyle diğer akreditasyon kuruluşlarından farklılaşmaktadır.

Eğitim sistemi akreditasyonu ile ilgili çalışmalar yapan kurumların ise sadece birey yetiştirme değil, hedeflenen eğitim felsefesinin bulunulan ülkelere yaygınlaştırılması ve kendi ülkelerinin tanıtımının yapılması, bu yönde standartlar belirlenmesi gibi faaliyetlerinin olduğunu söyleyebiliriz. Eğitim sistemi akreditasyonu yapan uluslararası kurumların öğrenen profilleri ve öğrenme-öğretme süreçleri müfredat akreditasyonu yapan kurumlara nazaran daha örtük olduğu da görülmektedir.

SONUÇ

Eğitim, bireylerin ve toplumların değişmesi ve gelişmesi gibi konularda önemli bir etken olduğu gibi; içinde bulunulan toplumun şartlarına ve özelliklerine bağlı olarak değişim gösterebilmektedir. Dolasıyla farklı eğitim sistemlerinde yetişen bireylerde de farklılıklar gözlemlenebil-

mektedir. Değerlerine bağlı, bulunduğu coğrafyaya ve dünyaya başarılı ve erdemli insanlar yetiştirmek gibi hedefleri bulunan kuruluşların, din, dil, ırk, etnik köken, toplumsal değerler, kültürel coğrafya gibi toplumlara göre farklılık gösteren unsurların oluşturacağı etkilerin minimize edildiği, uluslararası alanda standardı yakalamış eğitim sistemleri oluşturmaları gerekmektedir. Bu kapsamda, öğrenci davranışlarını tanımlayan eğitim felsefeleri ve bunun öğrencilere bütüncül bir şekilde aktarılmasını sağlayan öğrenen profili sistemine benzer bir yaklaşım oluşturulmasının, öğrenme ve öğretme süreçlerinin verimliliğini arttıracığı söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Allen Independent School District (2014). <https://www.allenisd.org/cms/lib10/TX01001197/Centricity/Domain/1524/AP%20-%20IB%20-%20DC%20Comparison.pdf> adresinden alınmıştır.
- Bundesverwaltungsamt - Zentralstelle Für Das Auslandsschulwesen (2019, Ocak). https://www.auslandsschulwesen.de/SharedDocs/Downloads/Webs/ZfA/DE/Publikationen/ZfAkurzgefasst_englisch.pdf?__blob=publicationFile&v=7 adresinden alınmıştır.
- Cambridge Assessment International Education (t.y.). <https://www.cambridgeinternational.org/why-choose-us/parents-and-students/in-class/the-cambridge-learner-attributes/> adresinden alınmıştır.
- Council of British International Schools (t.y.). <https://www.cobis.org.uk/> adresinden alınmıştır.
- Council of International Schools (t.y.). <https://www.aefe.fr/> adresinden alınmıştır.
- International Baccalaureate Organization (2013). <https://www.ibo.org/benefits/learner-profile/sitesinden alınmıştır>.
- The Agency for French Education Abroad (t.y.). <https://www.aefe.fr/> adresinden alınmıştır.
- The Central Agency for Schools Abroad (ZfA) (t.y.). <https://www.auswaertiges-amt.de/en/aussenpolitik/themen/kulturdialog/04-schulen/-/227670> adresinden alınmıştır.
- Ulu Kalın, Ö. (2016). Eğitim Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Öğretim Teknolojilerine Bakışlarının Karşılaştırılması. SOBİDER, 3(9), 201-212.
- Ulu Kalın, Ö. (2017). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Değer Hiyerarşisi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(38), 29-44.

KRİZLER ULUSLARARASI ÖRGÜTLERİ SINIYOR

Küresel Yönetişim Krizinde belirsizliklerin arttığı, uluslararası işbirliği iradesinin ve alanının daraldığı, devletler arasında çok taraflı diplomasi dönemine giriyoruz.

Covid-19 pandemisi dünyada benzeri görülmemiş bir krize yol açtı. Başta sağlık, eğitim gibi konular olmak üzere Uluslararası kurumların geleceğinin de köklü bir biçimde sorgulandığı bir dönemin kapılarını araladı. Pandemi sonrası bizi nasıl bir dünyanın beklediğini Türkiye Maarif Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr. Birol Akgün'le konuştuk.

Covid-19 pandemisi tüm dünyada pek çok alanda radikal sorgulamaları da beraberinde getirdi. Genel bir soruyla başlamak gerekirse, pandemi sonrasında bizi nasıl bir dünya bekliyor?

Covid-19 pandemisi, uluslararası ilişkiler başta olmak üzere birçok disiplin için günümüzün en popüler araştırma ve tartışma konusudur. Konunun popülerliği sadece bir akademik merak ya da trendden kaynaklan-

mayıp, bir kriz durumu hasıl olduğu için, gündelik hayatın devamlılığı, sağlık alt yapısının sorgulanması, devletler arası ilişkilerin doğası, devletlerin güvenliği, yaşamsal ürünlerin ve sağlık ekipmanlarının tedariki, uluslararası taşımacılık ve ticaret gibi hayatın her alanına sirayet ettiği için Covid-19 pandemisi her alanda ciddi tartışmaları beraberinde getirmiştir. Bu bakımdan zengin-yoksul, güçlü-zayıf, kuzey-güney, doğu-batı, siyah-beyaz herkesi hazırlıksız yakalayan sağlık krizi, ülkelerin iç siyasetinde iş başındaki hükümetler; uluslararası politikada ve küresel ilişkilerde ise ilgili uluslararası kurumlar için adeta bir yeterlilik testine dönüşmüştür.

Bugünlerde siyasiler, uluslararası ilişkiler çalışan akademisyenler ve medya tarafından Covid-19 pandemisi sonrasında küresel siyasetin radikal biçimde değişeceği ve uluslararası sistemin işleyişinde önem-

Türkiye uluslararası alanda Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Dünya beşten büyüktür" söylemiyle çoktandır dile getirdiği, daha adil bir dünyanın yaratılması vizyonunu somut reform önerisine dönüştürebilir. Zaman, inisiyatif alma zamanıdır ve Türkiye bu inisiyatifi almış görünüyor.

li rolleri olan küresel örgütlerin de yeniden yapılanacağına ilişkin argümanlar sıklıkla dile getirilmektedir. Aslında bu beklentileri ihtiyatla karşılamak ve daha geniş bir perspektiften değerlendirmek gerekmektedir. Gerçek şu ki, “Liberal Uluslararası Düzen” veya “BM Sistemi” günümüze değin nükleer felaket, iki kutuplu sistemin çökmesi, 11 Eylül olayları dahil birçok kırılma anı yaşamış olmasına rağmen, yetmiş yıldır mevcut kurumlar özü itibarıyla temel yapılarını ve işlevlerini büyük ölçüde korumayı başarmıştır. Ancak her kırılma anı sistemde önemli tartışmalara yol açmış, bazı değişikliklere sebep olmuş, sistemin işleyişinde ve kurumlarında bir takım reform izleri de bırakmıştır. Covid-19 pandemisi de mevcut uluslararası sistemde önemli etkileri olacak küresel bir krizdir. Peki Covid-19 pandemisi mevcut uluslararası sistemi topyekûn değiştirecek bir etkiye yol açabilir mi? Zannetmiyorum. Ancak, 1945 sonrası liberal değerlere, uluslararası işbirliğine ve küresel ortak çıkarlara dayalı bir sistem yerine, pandemi döneminde daha da belirginleşen ABD-Çin arasındaki rekabetin daha da keskinleştiği bir sisteme girildiğini söyleyebiliriz. Ayrıca, 2010’lu yıllardan itibaren baş gösteren ve pandemi ile daha da ciddi bir şekilde yaşanan küresel yönetim krizinde belirsizliklerin arttığı, uluslararası işbirliği iradesinin ve alanının daraldığı, devletler arasında çok taraflı diplomasi yerine eski düzen ikili diplomatik ilişkilerin öncelendiği bir uluslararası ilişkiler dönemine girdiğimizi söyleyebiliriz.

BM, DSÖ, AB VE NATO’NUN PANDEMİ SINAVI

Zaten bir süredir uluslararası kuruluşların etkinliği ve amacına uygun faaliyetler gerçekleştirip gerçekleştirmedikleri tartışma konusuydu. Pandemi sürecinde BM, Avrupa Birliği, Dünya Sağlık Örgütü gibi uluslararası ve uluslararası yapılar sizce nasıl bir sınav verdi?

Pandemi döneminde yaşanan küresel yönetim krizinin merkezinde tam da bu uluslararası kuruluşlar yer almaktadır. Pandemi,

Covid-19 pandemisiyle mücadelede “küresel lider” rolü üstlenen öncü bir uluslararası örgüt veya devlet olmayınca diğer bölgesel uluslararası örgütler de etkisiz kalmıştır.

liberal uluslararası düzenin alameti farikası olan “uluslararası işbirliğinin” ve temel argümanı olan “uluslararası örgütlerin” sınırdığı çok ciddi bir krize sebep olmuştur. Birleşmiş Milletler başta olmak üzere, BM’nin bir uzmanlık kuruluşu olan Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), uluslararası bir yapı olarak sui generis bir özelliği olan Avrupa Birliği ve hatta NATO bu süreçte başarılı bir performans sergileyememiştir.

Mevcut uluslararası sistemin temel aktörü konumundaki BM de kendisinden beklenen etkinliği gösterememiştir. BM Genel Sekreteri Guterres’in bir çağrısı ve BM Genel Kurulu’nun devletleri bu süreçte koordineli davranmaya davet eden iki tavsiye kararı dışında BM’den ciddi bir adım gelmemiştir. Çünkü BM’nin uluslararası krizlerde devletler üzerinde bağlayıcı kararlar alabilen orga-

nı BM Güvenlik Konseyi bu süreçte Covid-19 pandemisi gündemiyle toplanamamıştır. Böylece Covid-19 pandemisiyle mücadelede “küresel lider” rolü üstlenen öncü bir uluslararası örgüt veya devlet olmayınca diğer bölgesel uluslararası örgütler de etkisiz kalmıştır.

Bir sağlık sorunu olan ve küresel bir tehdide dönüşen pandemide, özellikle DSÖ kendisinden beklenen kriz yönetimini sergileyememiştir. Geçmiş on dokuzuncu yüzyılda salgın hastalıklara karşı geliştirilen devletlerarası işbirliğine dayanan ve devamında küresel sağlık rejiminin günümüzdeki ana otoritesi olan DSÖ de yükümlülüklerini yerine getirememiş, küresel ölçekli koordinasyonu sağlayamamıştır.

Birçok uluslararası örgütün hazırlıksız yakalandığı, kriz yönetim mekanizmalarını devreye sokmadığı ya da çok geç tepki verebildiği pandemi süreci, uluslararası örgütlere yönelik devletlerin sadakatlerinde ve beklentilerinde önemli kırılmalara yol açmış görünüyor. Devletler uluslararası işbirliğini bu kurumsal platformlarda gerçekleştirmeye son vermeyecektir, ancak uluslararası örgütlere atfedilen bazı işbirliği alanlarını ikili ilişkilerle kendi aralarında çözüme seçeneğine daha ağırlık verecektir. Ayrıca BM başta olmak üzere birçok uluslararası ve uluslararası örgütün yapılarında reform çalışmalarına hız verilmesi de kaçınılmaz görünüyor.

Bazı uzmanlar, uluslararası kuruluşlardan ziyade bölgesel iş birliklerinin ve devletler arası ilişkilerin önem kazanacağı bir sürecin yaşanacağını iddia ediyor. Önümüzdeki sürece ilişkin sizin öngörüleriniz nelerdir?

Bir önceki soruda da değindiğim gibi, BM sisteminde köklü bir değişim görünmüyor olsa da bu sistemin en önemli argümanı olan uluslararası örgütlere ilişkin devletlerin yaklaşımlarında kısmi değişimler kaçınılmaz görünmektedir. Liberal uluslararası düzende küresel yönetişimin temel unsuru olan uluslararası örgütler, Covid-19 küresel salgınında

başta BM olmak üzere iyi bir sınav verememiştir. Covid-19’un ilk ortaya çıkması, epidemik ve ardından pandemiye dönüşmesi, yani küresel bir tehdit haline gelmesi süreçlerinde küresel yönetim etkili olamamıştır. Uluslararası örgütlerin pandemi krizinde etkisiz kalması devletleri kendi kaynakları ve imkanları dahilinde davranmaya zorlamış (self-help) ve ulusal çıkarlarını öncelemek durumunda bırakmıştır. Bu da, liberal uluslararası sistemin en önemli sac ayaklarından birisi olan ortak çıkarlar ve değerler üzerine inşa edilen “uluslararası toplum” ve işbirliğine dayalı sorun çözüme fikrine yönelik büyük bir darbe vurmuştur.

TÜRKİYE İTİBARLI BİR KONUMA YÜKSELDİ

Türkiye Covid-19’un yol açtığı krizi en iyi yöneten ülkelerin başında gösteriliyor. Türkiye, ülke içinde krizle etkin bir şekilde mücadele ederken, 130’u aşkın ülkeye de yardım ulaştırdı. Bu durum uluslararası ilişkiler bağlamında ülkemizi nasıl etkiler? Türkiye’nin Covid-19’la mücadelede “sorun küresel, mücadele ulusal” söylemi, hem pandemi döneminde yaşanan küresel

yönetişim krizinde uluslararası işbirliği ve koordinasyonun sağlanamamasına yönelik bir eleştiri, hem de Covid-19 tehdidiyle mücadelede bir çözüm önerisi sunması bakımından oldukça önemlidir. Türkiye etkili tedbir ve mücadele yöntemleri uygulayan, uluslararası dayanışma ve işbirliğini de ısrarla uygulayan önemli bir aktör olarak Covid-19 pandemi döneminde uluslararası kamuoyunun takdirini kazanmıştır. Pandemi döneminde kurumsallaşmış çok taraflı ve iki taraflı işbirliği platformlarını aktif olarak kullanan Türkiye, uygulamış olduğu insani ve girişimci dış politika ile mevcut işbirliği düzeyini siyasi anlaşmazlıkların etkisinden korumak için özellikle kriz anlarının fırsata çevrilebileceğini de göstermiştir. Pandemi döneminde 130’u aşkın ülkeye sağlık malzemesi ve ekipman desteği sunduğu gibi, diğer ülke vatandaşlarının kendi ülkelerine transferlerine de ciddi yardımlar sunan Türkiye, ayrıca kendi vatandaşlarını dünyanın dört bir tarafından yurda getiren, ambulans uçaklarıyla yurtdışındaki hasta vatandaşlarını Türkiye’deki hastanelere taşıyabilen güçlü bir ülke profili sergilemiştir. Tüm bunlar esasen Türkiye’nin hem siyasi

Türkiye, uygulamış olduğu insani ve girişimci dış politika ile, mevcut işbirliği düzeyini siyasi anlaşmazlıkların etkisinden korumak için kriz anlarının fırsata çevrilebileceğini göstermiştir.

olarak hem de kapasite itibarıyla krizleri yönetmeye hazır olmasının bir sonucudur. Bu çerçevede, Covid-19 krizinde kapasitesini başarıyla kullanarak ve ihtiyaç sahibi her ülkeye yardımcı olarak dayanışmacı bir politika uygulayan Türkiye, dünyada krizle mücadelede örnek ülkelerden biri haline gelmiştir. Türkiye uluslararası alanda edindiği bu konumunu da kullanarak, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın “dünya beşten büyüktür” söylemiyle çoktandır dile getirdiği, daha adil bir dünyanın yaratılması vizyonunu somut reform önerisine dönüştürebilir. Zaman inisiyatif alma zamanıdır ve Türkiye bu inisiyatifi almış görünüyor.

Küresel bir eğitim hareketi olarak Türkiye Maarif Vakfı da elbette bu süreçten etkilendi. Zira UNESCO verilerine göre dünyadaki öğrencilerin %75’i okullarına devam edemediler. Türkiye Maarif Vakfı bu süreci nasıl yönetti?

Covid-19 pandemisinin sebep olduğu krizden en çok etkilenen sektörlerden birisi eğitim olmuştur. Ulusal ve uluslararası düzeyde uygulanan seyahat kısıtlamaları, karantinalar, salgınla mücadele için alınan sıkı tedbirler

örgün eğitimin uygulanabilirliğini doğrudan etkilemiş, devletler yüzyüze eğitim yerine alt yapılarının elverdiği ölçüde uzaktan eğitim yöntemleri uygulamaya başlamıştır.

Haziran 2020 itibarıyla faaliyetlerinde 4 yılı geride bırakan vakfımız, 67 ülkede faaliyet göstermekte olup, bunların 43'ünde mevcut 333 eğitim kurumu ile 40 bine yakın öğrencisine eğitim-öğretim hizmeti vermektedir. Covid-19 pandemisi sebebiyle vakfımız okullarının bulunduğu ülkelerin tamamında, dünya genelinde olduğu gibi, eğitim kurumları tatil edilmiştir. Ancak vakfımız Covid-19 pandemi krizini birçok uluslararası kurumdan daha hazırlıklı bir şekilde yönetmiştir. Vakfımız kuruluşundan itibaren teknoloji temelli eğitim-öğretim sistemlerine önemli yatırımlar yapmış, uzaktan eğitim programlarını faaliyetlerine dahil etmiştir. Faaliyet gösterilen ülkelerin alt yapısına uygun olacak şekilde Vakfımız bu süreçte 12 farklı uygulama ile bütün eğitim kurumlarında senkron, asenkron ve hibrit yöntemlerle öğrencilerine uzaktan eğitim hizmeti vermiştir. Eğitim-öğretime ara verilen ülkelerde sadece öğrencilerimizin değil, ailelerinin de sürece katılımını teşvik ve temin ettik. Bu amaçla vakfımızca hazırlanan "Aile Rehberi, Evde Öğrenme Aktiviteleri" faaliyetini öğrencilerimize ve velilerimize uyguladık.

Maarif Vakfı bazı ülkelerde, o ülkelerin eğitim bakanlıklarına da uzaktan eğitim desteği sağlamıştır. Örneğin Afganistan'da hem kendi 45 okulumuzda uzaktan eğitim uyguladık, hem de Afganistan Eğitim Bakanlığı'na senkron ve asenkron uzaktan eğitim alt yapıyla destek verdik. Afganistan Eğitim Bakanlığı ile gerçekleştirdiğimiz protokol çerçevesinde, ilk ve orta öğretim müfredatının tamamını kapsayacak şekilde Farsça ve Peştunca 3000 video çekimi gerçekleştirilmiş ve Eğitim Bakanlığı'na teslim edilmiştir. Böylece Afganistan'da sadece kendi öğrencilerimize değil, Afganistan'ın tamamındaki ilk, orta ve lise seviyesindeki öğrencilerin uzaktan eğitim taleplerini karşılamış olduk.

Eğitim sektörünün önümüzdeki dönemde radikal paradigma değişikliklerine sahne olacağı konunun uzmanları tarafından dile getirilmektedir. Sizin bu konudaki düşünceleriniz nelerdir?

Eğitim-öğretim bireylerin öğrenme ve gelişme süreçlerini içerdiği gibi, nesillerin de yetiştirilmesini sağlayan en önemli süreçtir. Çocukların küçük yaşlarda dahil olduğu bu süreç, onların gelişimini, birey haline gelmesini, topluma kazanılmalarını, bir rol üstlenmelerini, ailelerine, topluma, devlete ve insanlığa katkı sunmalarını da içerdiğinden mesleki boyutuyla da önemlidir. Bu sebeple pandemi sonrası dönemde eğitim hem uygulanma biçimi hem de geleceğin meslekleri boyutuyla değerlendirilmelidir.

Vakfımız bu süreçte 12 farklı uygulama ile bütün eğitim kurumlarında senkron, asenkron ve hibrit yöntemlerle öğrencilerine uzaktan eğitim hizmeti vermiştir.

Covid-19 pandemisi öncesinde eğitimin geleceğine ilişkin önemli tartışmalar zaten yaşanıyordu ki, pandemi bu tartışmaları biraz daha hızlandırmış görünüyor. Sanayi devriminin oluşturduğu toplumsal ihtiyaçlara uygun olarak tasarlanan eğitim sistemi, bugün ortaya çıkan ve "Endüstri 4.0" olarak nitelenen yeni bir teknolojik devrime uyum için ciddi bir dönüşüm süreci içerisinde değerlendirilmeye başlanmıştır. Yapay zeka ve nesnelerin interneti özelinde, teknolojiye yaşanan değişim uyumu sağlayacak yeni eğitim süreçlerini tartışırken "Eğitim 4.0" ve "Toplum 5.0" gibi yaklaşımlarla karşılaşmaktayız.

Covid-19 pandemisi bu alanda radikal bazı değişim ve dönüşüm tartışmalarına yol açmıştır. Eğitimin geleceğine ilişkin bu kapsamlı değişim-dönüşüm tartışmalarını unutmadan, ancak özellikle Covid-19'un etkilerine odaklanarak kısa zamanda eğitimde yaşanması muhtemel değişikliklere odaklandığımızda, eğitimin yüz-yüze uygulanma modelinde, bilgiye erişim ve bilginin hedeften kaynağa aktarımında önemli değişiklikler yaşanmaktadır. Pandemi döneminde dört duvardan müteşekkil sınıflar sanal sınıflara, öğretmen-öğrenci arasındaki yüz yüze eğitim online eğitime, canlı bilgi aktarımı sanal ortamda depolanan ve kaydedilen ders videolarına dönüştü. Zaten pandemi öncesinde de online eğitim veya uzaktan eğitim alanında hem ülkemizde hem de dünyada ciddi bir ilerleme sağlanmış ve ciddi bir alt yapı oluşmuştu. Ancak şimdiye kadar daha ziyade destekleyici ya da istisnai bir uygulama alanı iken pandemiyle birlikte online eğitim daha fazla gündeme geldi. Peki geleceğimiz online eğitim mi olmalı? Bu konuda önemli çekincelerim var. Yakın gelecekte, online eğitimin bireylerin ihtiyaç duyduğu hem eğitim hem öğretimi özellikle genç bireylere aktarmakta tek başına yeterli olmayacağını düşünmekteyim. Yüzyüze eğitim ve online eğitimin hibrit bir şekilde kullanımıyla doğru eğitim formülünün yakalanacağını düşünmekteyim.

EĞİTİMİN GELECEĞİNİ KONUŞMALIYIZ

Küresel bir eğitim markası olarak TMV eğitimde dijitalleşmenin, teknoloji kullanımının kaçınılmaz hale geldiği yeni döneme ne kadar hazırlıklı? Bu alana yönelik çalışmalarınızdan bahseder misiniz?

Vakfımız, kuruluş dönemini şekillendiren ve hazırlamış olduğu ilk stratejik planında (2017-2019 Stratejik Planı) eğitim teknolojilerinin kritik önemine vurgu yaparak eğitimde dijitalleşme çalışmalarına yönelik politikalar belirlemiş, çok kısa sürede uzaktan eğitim için gerekli teknik altyapıyı tesis etmiştir. Bu sene uygulamaya başladığımız 2020-2023 Stratejik Planımızda ise, "eğitimde dijital dönüşüm" stratejik hedef olarak belirlenmiştir. Küresel eğitim trendleri de göz önünde bulundurularak belirlenen politikaları ve uygulamalarıyla Türkiye Maarif Vakfı, Covid-19 küresel salgınında zorunluluk haline gelen "dijital eğitimde" diğer uluslararası eğitim kurumlarına nazaran en hazırlıklı eğitim kurumlarından birisi olmuştur. Eğitimde aslolanın yüz yüze eğitim olduğunun farkındayız. Aralık 2019 itibarıyla bütün dünyada etkisini gösteren Covid-19 küresel salgınında vakfımız gerekli tedbirleri almış, dünyanın dört bir tarafındaki eğitim kurumlarında senkron ve asenkron olmak üzere öğrencilerine uzaktan eğitim teknolojilerini kullanarak kesintisiz eğitim vermeye başlamıştır. Uyguladığımız uzaktan

Türkiye Maarif Vakfı olarak, gelişen teknolojik ve toplumsal dinamikleri de göz önünde bulundurarak; özgün müfredat üretmek, eğitim modelleri geliştirmek, karşılaştırmalı eğitim alanında Ar-Ge faaliyetleri gerçekleştirmek şeklinde sürekli bir üretim ve gelişim çabası içindeyiz.

eğitim öğrencilerimizin motivasyonlarını artırıcı, dil becerisini geliştirici, anlama ve anlatma kabiliyetlerini güçlendirici birçok dijital materyalle de desteklenmektedir. Vakfımızda bir yandan birbiriyle bütünleştirilmiş kurumsal süreç yönetimi ile eğitimde dijital dönüşüm dinamikleri çok kültürlü yapıya uygun biçimde geliştirilirken, diğer yandan öğretim süreçlerine yönelik harmanlanmış öğrenme ortamları da teknopedagojik alansal yaklaşımla bireysel ve anlamlı öğrenme için tasarlanmaktadır. Bununla birlikte faaliyet gösterilen ülkelere alt yapılarının izin verdiği ölçüde dün-

yadaki en iyi çözümler Vakfın uygulamalarına dahil edilmektedir.

Öğrencilerimizin akademik, psikolojik ve fizyolojik gelişimlerini etkin bir şekilde dijital platformda takip etmek amacıyla "e-Maarif" dijital eğitim yönetim sistemini de hayata geçirdik. Ayrıca çeşitli akademik ve psikolojik tanılama süreçleri doğrultusunda, öğrencilerimizin okullarımıza kaydı ile başlayıp, mezuniyetine kadar geçen tüm faaliyetlerinin dijital olarak takip edilmesi, planlanması, değerlendirilmesi, geliştirilmesi amacıyla bizzat Vakfımız tarafından geliştirilmiş birçok modülle eğitim faaliyetlerimize devam etmekteyiz.

TÜRKİYE MAARİF VAKFI GELECEĞE HAZIR

Son olarak Süreç sonunda Türkiye Maarif Vakfı'nı nasıl bir gelecek bekliyor?

Türkiye Maarif Vakfı pandemi sürecine hazırlıksız yakalanmadı. Dünyanın dört bir tarafındaki 333 eğitim kurumunda vermiş olduğu eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmadan devam ettirebilmek için zaten eğitimde dijital dönüşüm sürecini uygulayan bir kurumdu. Ayrıca, Maarif Vakfı olarak gelişen teknolojik ve toplumsal dinamikleri de göz önünde bulundurularak özgün müfredat üretmek, eğitim modelleri geliştirmek, karşılaştırmalı eğitim alanında Ar-Ge faaliyetleri gerçekleştirmek şeklinde sürekli bir üretim ve gelişim halindeyiz. Bu sebeplerle geleceğe ilişkin herhangi bir endişe taşımıyoruz. Geleceğe hazırız. Çok dinamik bir kurum olarak eğitim alanında uluslararası tartışmaları ve çalışmalarını yakından takip ediyor, düzenlediğimiz çalıştaylar, akademik faaliyetler, raporlarla karşılaştırmalı eğitim alanına katkı sunuyor, faaliyet gösterdiğimiz her ülkenin özel ihtiyaçlarına uyum sağlıyoruz. Bu dinamik ve aktif yapıyla kısa vadede, 2023'te Birleşmiş Milletlere üye ülkelerin en az yarısında, uzun vadede ise tamamında eğitim kurumlarımızla yer alma hedefimiz doğrultusunda çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Afrika'nın geleceğe dönük yüzü: TANZANYA

*Coğrafi konumu, doğal zenginlikleri,
çok kültürlü etnik yapısıyla; barış
içerisinde, geleceğe yürüyen, Afrika'nın
potansiyeli en güçlü ülkelerinden biri...*

✎ Bekir Batuhan - Halil Server Şahin

Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti, Afrika'nın orta ve doğu bölgesinde yer alan, kuzeyinde Kenya, Uganda; batısında Ruanda, Burundi, Kongo; güneyinde Zambiya, Malavi, Mozambik'in yer aldığı; doğusunda Hint okyanusu ile çevrili bir ülkedir.

1961'de özgürlüğünü kazanan Tanganika, 1963'te İngilizlerden bağımsızlığını elde eden Zanzibar ile bir yıl sonra birleşerek Tanzanya adını aldı. Tanzanya, çok farklı din, dil ve etnik gruba sahip olmasına rağmen, kurulduğu tarihten bu yana iç savaş, soykırım ve askeri darbeye maruz kalmayan ender Afrika ülkelerinden biridir.

Tanzanya bir üniter cumhuriyet olup, yirmi altı adet **Mikoa** adı verilen bölgeden oluşmaktadır. 2015 yılında devlet başkanlığına John Magufuli seçilmiştir. 1996 yılına kadar ülkenin başkenti doğudaki kıyı metropolü Darüsselam'dı. 1996 yılından sonra ülkenin yeni başkenti Dodoma oldu.

Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti

Yönetim Şekli: Demokratik Cumhuriyet

Başkent: Dodoma (Darüsselam, ticari başkent)

Nüfus: 54.611.347

Yüzölçümü: 945.087 km²

Konuşulan Diller: Svahili, İngilizce

Para Birimi: Tanzanya Şilini

TANZANYA, 58 milyon nüfusu ve 947,303 km kare yüzölçümü ile Doğu Afrika'nın en önemli ülkeleri arasındadır. Siyasi ve ekonomik istikrar ülkenin geleceğe dair umutlarını pekiştirmektedir.

SÖMÜRGE DÖNEMİNİN ACILARIYLA DOLU BİR GEÇMİŞ

Tanzanya, 1500'lü yılların başından itibaren önce Portekizlilerin, sonrasında Ummanlı Arapların egemenliğine girdi.

Arap egemenliği sonrasında 1880'lerden 1919'a kadar Alman sömürgesi olan topraklar, Milletler Cemiyeti'nin kurulmasıyla bu kez İngilizlerin hakimiyetine geçti. 1961 yılına dek İngiliz sömürgesinde kaldı.

Zanzibar'da 1964 yılında yaşanan devrim sonrasında yüzyıllardır adada varlığını sürdüren Araplar ülkeyi terk etmek zorunda kaldı.

Tanzanya Afrika'nın en güvenli ve en istikrarlı ülkesi olarak biliniyor. Kabileler arası savaşlar hemen hemen hiç yaşanmıyor. Nüfusunun yarısı Müslüman yarısı Hıristiyan olmasına rağmen dini ve etnisite temelli gerginlik hiç hissedilmiyor ve insanlar huzur içinde hayatlarına devam ediyor. Tanzanya'da 100'den fazla farklı dil konuşuluyor, ancak resmi ve ulusal dilde de en çok konuşulan dil Svahilice'dir. Bağımsızlığını kazandığı 1964 yılından 2015 yılına kadar dört devlet başkanı tarafından yönetilen ülkede, bu devlet başkanlarının ikisi Müslüman, ikisi Hristiyanlardan seçilmiş.

Tanzanya bölgesi yüzyıllarca Almanya'nın Afrika'daki tek sömürgesi durumunda kalmıştır. Başlıca ihraç ürünleri alıtın, pamuk, kahve, çay ve kaju olan ülke, dışarıdan en çok petrol ve petrol ürünleri, ulaşım araçları ve makine ithal ediyor.

MUTLAKA GÖRÜLMELİ

Zanzibar

Bembeyaz kumsalları, turkuaz renginde deniziyle eşsiz doğal güzelliklere sahip olmasının yanı sıra kadim bir medeniyetin izlerini Zanzibar'ın her köşesinde görmek mümkün. Zanzibar ayrıca dalış tutkunlarının ve rüzgâr sörfü meraklılarının değişmez adresidir.

Stone Town

2000 yılında Unesco Dünya Mirası listesine alınan Stone Town Zanzibar'ın merkezidir. Mozaik mimarisi ve zengin kültürü ile ön planda olup Afrika, Arap, Hint ve Avrupa medeniyetlerinin izlerini taşır.

Zanzibar'ı dünyadaki diğer şehirlerden ayıran en önemli özellik mozaik mimarisidir. Zanzibar'ın kadim tarihinde bugün bile Afrika, Arap, Hint ve Avrupa medeniyetlerinin izleri görülmektedir.

Zanzibar'a özgü bir oyun olan "Bao" halkın günün her saatinde oynadığı bir oyundur. Zanzibar'ın sokaklarında, köşe-

Zanzibar'da "Zanzibar kapısı" olarak ün salmış işlemeli kapılarda Hint kültürünün izleri görülür.

Aşağıda "Bao" oyunu oynayan Zanzibarlılar.

başlarında bu oyunu oynayan insanlarla her zaman karşılaşabilirsiniz.

"Zanzibar kapısı" olarak ün salmış işlemeli kapılarında Hint kültürünün izleri görülür. Saplamalı yuvarlak çivilerin işlendiği bu kapılardan bazılarının üzerinde Kur'an-ı Kerim'den ayetler bulunur.

SAHRA ALTI AFRIKA'DA EN ESKİ TARİHİ ESER ZANZIBAR'DA

Tarihi kaynaklara göre Abbasi Halifesi Harun Reşit döneminde Zanzibar ve Pemba adaları dahil bölge adalarında çok sayıda şehir kuruldu.

Zanzibar'da 8. ve 9. yüzyıllara ait biri taş, diğeri ahşap iki cami kalıntısı bulunmaktadır. 10. yüzyılda inşa edilmiş ve 20. yüzyıldaki arkeolojik kazılarla ortaya çıkarılan 70 kişilik caminin, Sahra altı Afrika'da inşa edilen en eski eser olduğu tahmin edilmektedir.

TÜRKİYE'DEN BAKINCA TANZANYA

Tanzanya, 58 milyon nüfusu ve 947,303 km kare yüzölçümü ile Doğu Afrika'nın en önemli ülkelerinden biridir. Tanzanya çok farklı din, dil ve etnik gruba sahip olmasına rağmen, kurulduğu tarihten bu yana komşu ülkelere nazaran siyasi ve ekonomik yönden istikrarlı bir ülkedir.

Tanzanya'nın başkenti Dodoma'dır. Hükümet binaları 2015 Ekim ayında seçilen Cumhurbaşkanı John Magufuli döneminde Darüsselam'dan başkent Dodoma'ya taşınmıştır.

Diplomatik temsilcilikler halen Darüsselam'dadır. Darüsselam en önemli ticaret merkezidir.

Tanzanya'da başkanlık sistemi uygulanmaktadır. Tanzanya'da siyasi partiler herhangi bir etnik veya dini aidiyet temelinde kurulmamıştır. 1992 yılında çok partili sisteme geçildiğinden bu yana CCM partisi tek başına iktidardadır.

Tanzanya'daki siyasi ve ekonomik istikrar yabancı yatırımcılar için güvence teşkil etmiştir. Tanzanya % 6 büyüme oranıyla Afrika'nın en hızlı büyüyen ekonomileri arasında yer almaktadır. Tanzanya, 180 milyonluk bir nüfus barındıran ve aralarında gümrük birliği anlaşması olan Doğu Afrika Topluluğunun (East African Community-EAC) üyesidir.

Türkiye-Tanzanya ilişkileri

Darüsselam'da 1979-1985 yılları arasında faaliyet gösteren Büyükelçiliğimiz 2009 tarihinde ikinci defa açılmıştır. Cumhurbaşkanı'nın 2017 Ocak ayında Tanzanya ziyareti, Cumhurbaşkanı düzeyinde ikinci ziyarettir. Bu ziyaretlerde imzalanan anlaşmalar her alandaki ikili ilişkilerin geliştirilmesi için gerekli hukuki çerçeveyi oluşturmuştur.

Sayın Cumhurbaşkanımızın 2017 Ocak ayında Tanzanya'yı ziyareti ikili ilişkilere önemli ivme kazandırmıştır. Aynı yıl Tanzanya'nın Ankara'da Büyükelçiliği açılmıştır. İki ülke arasındaki ticaret hacmi bir misli artmıştır. Tanzanya'nın en büyük yatırım projesi olan

5 aşamalı Standart Aralıklı Demiryolu hattının 3.1 milyar ABD Dolarına mal olacak 2. aşamasının ihalesini Türk şirket Yapı Merkezi kazanmıştır. Demiryolunun yapımı, öngörülen plan çerçevesinde başarıyla yürütülmektedir. Birinci aşamanın 2020 yılında tamamlanması öngörülmektedir. Standart Aralıklı Demiryolu ileride yapılacak bağlantılarıyla birlikte denize kapalı Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Uganda, Ruanda ve Burundi'yi Darüsselam limanı ile Hint Okyanusuna bağlayacaktır.

Türkiye-Tanzanya ticaret hacmi 2019'da 255.8 milyon ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında Tanzanya'ya bir yıllık ihracatımız 226,1 milyon, Tanzanya'dan ithalatımız 29,7 milyon ABD Dolarına yükselmiştir. THY, Darüsselam, Klimanjaro ve Zanzibar'a seferler düzenlemektedir.

ALİ DAVUTOĞLU
Emekli Tanzanya Büyükelçisi

Eşim Yeşim Meço Davutoğlu'nun himayesinde kurulan Aşure Vakfına ait 70 çocuğun barındığı bir yetimhane bulunmaktadır. Yetimhane Darüsselam'ın en bakımlı yetimhanelerinden biridir. Tanzanya resmi yetkilileri ve halkı tarafından takdirle karşılanmaktadır.

Türkiye Bursları

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığına yapılan başvurular çerçevesinde, 2019-2020 akademik yılında 33 öğrenciye burs tahsis edilmiştir. 1992 yılından bu yana burs sağlanan öğrenci sayısı 280'dir

Tanzanya'daki vatandaşlarımız

Tanzanya'da yaklaşık olarak 2900 vatandaşımız yaşamaktadır. 2450 civarındaki vatandaşımız Yapı Merkezi firmasının üstlendiği Standart Aralıklı Demiryolu projesinde çalışmak üzere geçici olarak Tanzanya'da bulunmaktadır. Tanzanya'daki küçük ve orta ölçekli şirketlerimiz genellikle inşaat sektöründe faaliyetlerine devam etmektedir.

1865'te Uguja Ukuu bölgesindeki kazılarda 797 yılına ait bir dinar bulunmuştur.

Ada'da kölelik dönemine ait izlere sıklıkla rastlanır. Sokaklarda görülen bazı ihtişamlı evlerin ya da bir türbenin eski bir köle tüccarına ait olduğu anlaşılabilir.

Bugün üzerinde büyük bir kilisenin olduğu eski "Köle Pazarı" ve "Köle Hapishanesi" Zanzibar'da yer almaktadır.

Kölelerin en pahalıları kadınlar ve çocuklardı. 19. yüzyılın ikinci yarısında köle pazarlarında büyük bir artış yaşandı. Burada satılan köleler ağırlıklı olarak Güney Amerika ve Hindistan'a gönderiliyordu.

DÜNYANIN EN ZENGİN DOĞAL YAŞAM ALANLARI

Kilimanjaro Dağı Milli Parkı

Dünya Mirası sit alanı olan ve Tanzanya'nın en çok ziyaret edilen turistik mekânları arasında yer alan Kilimanjaro Dağı Milli Parkı, doğa tutkunlarının yanı sıra filmlere konu olmuş meşhur Kilimanjaro'ya tırmanmayı arzulayan dağcılarının da gözdesi durumunda.

Serengeti Milli Parkı

Tanzanya'nın en büyük milli parkı olan

Serengeti Milli Parkı, vahşi yaşamı yerinde görmek isteyen pek çok turisti kendine çekiyor. Afrika beşlisi olarak adlandırılan aslan, fil, leopar, gergedan ve bufalo ile birlikte binlerce farklı hayvan türünün yaşadığı park alanı, dünya üzerinde binlerce belgesele konu olan Büyük Göç'ün izlenebileceği nadir yerlerdendir.

Ngorongoro Koruma Alanı

Kuş gözlemcileri ve vahşi yaşam turlarının gözde rotası olan Ngorongoro Koru-

ma Alanı, Serengeti Milli Parkı ile Manyara Gölü arasında konumlanıyor.

Manyara Gölü Milli Parkı

Binlerce flamingonun yaşam alanı olan Manyara Gölü Milli Parkı, fil ve hipopotam gibi türlere de ev sahipliği yapıyor.

Mafia Adası

Sualtı yaşamının en zengin olduğu bölgelerden biri olan Mafia Adası, özellikle mayıs ve ekim ayları arasında dalış sporuyla uğraşanların akınına uğruyor.

Mafia Adası

Tanzanya'da, nüfusun yarısı Müslüman yarısı Hıristiyan olmasına rağmen dini ve etnisite temelli gerginlik hiç hissedilmiyor ve insanlar huzur içinde hayatlarına devam ediyor. Tanzanya'da 100'den fazla farklı dil konuşuluyor ancak halk arasında en çok konuşulan dil, resmi dil olan Swahilice'dir.

Serengeti Milli Parkı

MASAİLER

Tanzanya'nın en büyük kabilesi kuşkusuz Masailer'dir. Türkiye Maarif Vakfının Arusha okulu öğrencilerinden Anita Emanuel Mollel de bu kabileye mensup ve kabilesiyle gurur duyuyor.

Anita kabilesinin geleneklerine ve kültürüne büyük saygı duyuyor, onlardan bahsederken yüzündeki gurur ifadesini görebiliyorsunuz. Kabilesinin akıllı ve alçakgönüllü oluşuna dikkat çekiyor.

Masailerin temel beslenme kaynağı et ve süt. Ayrıca, mısır, muz ve süt karıştırılarak yapılan Oloshoro da çok seviliyor.

Masailer doğanın kendilerine sunduğu imkanlarla yetinmeyi bilen bir tevazuyla yaşamlarını sürdürüyorlar. Yaşlı kadınlar tarafından içice kurutulmuş yapılan inek derisinden yataklarda uyuyorlar.

Afrika kültürünü en iyi yansıtan kabilelerden biri olan Masailer yüzyıllardır geleneklerine bağlı bir hayat sürdürüyorlar.

Türkiye Maarif Vakfı Arusha öğrencileri arasında yer alan Anita Emanuel Mollel de Masai kabilesine mensup ve kabilesiyle gurur duyuyor.

BUNLARI BİLİYOR MUYDUNUZ?

Safari Svahilice'de seyahat, **Serengeti** ise uçsuz bucaksız anlamına gelmektedir.

Serengeti Milli Parkı **Konya büyüklüğünde** bir alanı kaplıyor.

Hollanda'nın Avrupa'ya sattığı çiçeklerin **yüzde 25'i Tanzanya'dan** geliyor.

Hakuna Matata "takma kafana" anlamına gelen bu söz, herkesin dilindedir.

Queen'in efsane solisti **Freddie Mercury**'nin doğduğu ev Zanzibar'ın başkenti Stone Town'da müze olarak kullanılmaktadır.

Tanzanya'da Türkiye Maarif Vakfı

İki yıl gibi kısa bir sürede Türkiye Maarif Vakfı okulları, Tanzanya'nın en nitelikli eğitim veren okulları arasına girmeyi başardı.

Anaokulu'dan lise kademesine kadar bütün kademelerde eğitim ve öğretim faaliyeti yürüten Türkiye Maarif Vakfı, Darüsselam, Arusha ve Zanzibar'da olmak üzere ülkenin genç kuşaklarını geleceğe hazırlamaktadır.

Türkiye Maarif Vakfı, ülkedeki eğitim faaliyetlerinin yanı sıra, Türkiye Bursları, İmam Hatip Okulları Bursları, Yabancı Öğrenci Seçme Sınavları kanallarıyla Türkiye'deki üniversitelere öğrenci göndererek iki ülke arasında köprü vazifesi görecek öğrencilere, kaliteli ve sürdürülebilir eğitim imkanı sağlıyor.

Türkiye Maarif Vakfı Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Temsilciği 2018 yılında faaliyet göstermeye başladı. İki yıl gibi kısa bir sürede Türkiye Maarif Vakfı okulları

Tanzanya'nın en nitelikli eğitim veren okulları arasına girmeyi başardı.

150'den fazla eğitim ve destek personelinin görev yaptığı Zanzibar, Darüsselam ve Arusha'daki 4 kampüste 1976 öğrenci, örgün ve uzaktan eğitim imkanları dahilinde eğitim hayatını sürdürmektedir. Tatil dönemlerinde öğrencilerin aileleriyle birlikte eğlenceli vakit geçirmesi için hazırlanan çeşitli aktivite ve oyunlar beraberinde, öğrenme süreçlerine katkı sağlayan video, fasikül, kitapçık vb. yardımcı materyal ve içeriklerle Türkiye Maarif Vakfı, bölgedeki eğitim kalitesinin artırılmasında önemli bir rol üstleniyor.

Tanzanya eğitim müfredatı dahilinde, yerel değerlere saygılı, uluslararası standartlarda başarı hedefi olan Maarif Vakfı okulları, dost ve kardeş iki ülkenin eşit-

Tanzanya Maarif Okulları, iki ülke arasında köprü vazifesi görecek öğrencilere, kaliteli ve sürdürülebilir eğitim imkanı sağlıyor.

lik esasına dayalı güçlü ortak geleceği açısından önemli bir rol üstlenmektedir. Bu okullarda uluslararası diller arasında Türkçe öğretimi de gerçekleştirilmektedir. Türkçe öğrenme konusunda son derece istekli olan öğrencilerin birçoğu yüksek öğretim için Türkiye'ye gelmeyi arzulamaktadır. Uluslararası yarışmalarda da başarılarına imza atan Maarif Vakfı öğrencileri, ülkelerini en iyi şekilde temsil etmektedir. Bölgede sosyal sorumluluk bilinciyle hareket eden Türkiye Maarif Vakfı, belli kontenjanlar dahilinde, başarılı yetimlere ücretsiz eğitim hakkı tanımaktadır.

Halen Türkiye Maarif Vakfının Tanzanya'da dört okulu bulunmaktadır.

Zanzibar 15 Temmuz Şehitler Külliyesi Hacı Ayşe Var Koleji

Ortaokul ve lise kademelerinden oluşan eğitim kompleksi, 23 Eylül 2017'de Maarif Okulları bünyesine alınmış, 22 Ocak 2018 itibarıyla eğitim-öğretim faaliyetlerine başlamıştır.

Yerel ve Türk öğretmenlerin görev yaptığı, muz ve Hindistan cevizi ağaçları ile çevrili bulunan, mimarisi ve konumu ile ilgi odağı olan 15 Temmuz Şehitler Külliyesi Hacı Ayşe Var Koleji, 160 öğrenci kapasiteli olup kütüphane, laboratuvar, sağlık odası, kantin ve spor alanları gibi birçok fizikî imkânı içinde barındırıyor.

Zanzibar Okulları

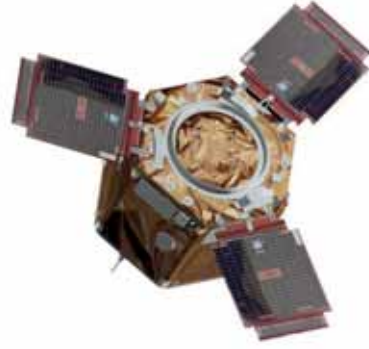
2020 Ocak ayında eğitim öğretime başlayan okul, oldukça geniş bir alanda kurulu. Anaokulu, ilkököl, ortaokul ve liseden oluşan okul kompleksi 1500 öğrenci kapasitesine sahip. Okulda toplam 77 eğitim ve destek personeli görev yapıyor.

Dar Es Salaam Okulları

İçinde bulunduğumuz eğitim döneminde anaokulu ve ilkököl kademelerinden kabul almakla birlikte, ileri seviye sınıflarını da bünyesinde barındıran eğitim kurumu, modern eğitim donatı malzemeleriyle ön plana çıkıyor ve 480 öğrenciye eğitim verebilecek kapasiteye sahip.

Arusha Okulları

Meru Dağı'nın eteğinde müthiş bir eğitim atmosferine sahip, 30 dönümün üzerinde arazisiyle; içerisinde anaokulu, ilkököl ve ortaokulu bulunan eğitim kompleksi, 600 öğrenci kapasitesiyle eğitime devam etmektedir.

Türkiye'nin Teknoloji Hamlesi

Yaklaşık 15 yıldır devam eden bir süreçte özellikle savunma sanayisinde elde edilen başarılar, milli teknolojileri geliştirme konusunda Türkiye'nin büyük bir dönüşüme hazır olduğunun göstergesi olarak okunabilir.

Türkiye Cumhuriyeti Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 18 Eylül 2019 tarihinde açıklanan 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisinde, Almanya'nın "Endüstri 4.0", Japonya'nın "Toplum 5.0", Çin'in "Üretim 2025" gibi isimler verdiği dijital dönüşüm odaklı büyük dönüşüm projeksiyonlarına benzer bir biçimde Türkiye'nin küresel rekabet gücünü artıracak, ekonomik ve teknolojik bağımsızlığını temin edecek kritik teknolojilerde atılım sağlayacak politikalar, "**Milli Teknoloji Hamlesi**" olarak adlandırılıyor.

Aslında yaklaşık 15 yıldır devam eden bir süreçte özellikle savunma sanayisinde elde edilen başarılar milli teknolojileri geliştirme konusunda Türkiye'nin insan kaynağı ve altyapı olarak böyle bir dönüşüme hazır olduğunun göstergesi olarak okunabilir.

Savunma sanayisi projeleri, yerli tedarikçilerin teknoloji üretme kabiliyetini artırmış, maliyetleri azaltmış ve insansız hava aracı, füze, radar sistemi ve uydular gibi ileri teknolojilerde ürün geliştirme kapasitesini ortaya çıkarmıştır. Savunma sanayisinde kritik teknolojilerin yerli üretimi ve yerli ürün kullanım düzeyinin %20'lerden %68'lere yükselmesi, bu alanda atılan adımların başarısını kanıtıyor.

Teknoloji ve Sanayi Bakanlığının strateji belgesinde Milli Teknoloji Hamlesinin bilimsel ve teknolojik gelişmelerde tekelleşmeye bir itiraz olduğu vurgulandıktan sonra şu değerlendirmelere yer veriliyor: "*Bilimin, teknolojinin ve refahın sadece birkaç ülke veya şirketin elinde asimetrik şekilde toplanması, insanlığın geleceği için bir tehdittir. Böyle bir düzen çatışmaları tetikleyeceği için dünya barışını da bozan bir düzendir. Her ülkenin kendi vatandaşlarının verilerini koruyabilmesinin, stratejik değere sahip teknoloji ürünlerini kendi kabiliyetleri ile geliştirip üretebilmesinin ulusal egemenliğini koruması açısından kritik önemde olduğu unutulmamalıdır. Türkiye, Milli Teknoloji Hamlesi'ni başarıyla gerçekleştirerek bulunduğu zorlu coğrafyada hür ve egemen bir devlet olarak varlığını güçlendirecektir. Bu sayede, insanlık yararı*

Milli Teknoloji Hamlesi, inovasyondan, bilişime, sağlıktan otomasyona bir çok farklı alanı kapsayan bir kalkınma projeksiyonu olarak adlandırılıyor.

Yerli otomobil için çalışmalar tüm hızıyla devam ediyor. Tasarımı ve teknolojisiyle beğeni kazanan yerli otomobil için kurulacak fabrikanın temeli 18 Temmuz 2020'de Bursa'nın Gemlik ilçesinde atıldı. 2022'nin son çeyreğinde ilk seri otomobilin banttandan indirilmesi planlanıyor.

na teknoloji yaklaşımı ile bölgesel ve küresel düzeyde sahip çıktığı "insanlık için adalet ve merhamet" ilkelerini daha güçlü savunabileceklerdir. Milli Teknoloji Hamlesi ile Türkiye, pek çok dünya ülkesine örnek olacak, sadece birkaç küresel şirketin ve ülkenin menfaatleri yerine küresel ortak menfaati savunan vizyonu ile dünya barışına katkı sunacaktır."

Dördüncü sanayi devrimi, kamu ve özel sektör politikalarının dijitalleşmeye uyumu, küresel tedarik zincirlerine entegrasyon ve iş gücü piyasası yetenek havuzunun ihtiyaçları karşılması gibi konularda yeni problemleri de beraberinde getirmektedir. Ülkeler ve toplumlar, önceki dönemlerden farklı olarak yeni sınıma ve zorluklar ile karşılaşmaktadır. Bir yandan sanayi ve teknoloji gelişim sağlanırken, diğer taraftan bunların yol açtığı yeni nesil problemlere çözüm üretilmesi gerekmektedir. Bu ise, çağın gerekliliklerine uygun yeni yaklaşımları elzem kılmaktadır. Dördüncü sanayi devrimi yaklaşım ve yol haritalarının; ülkelerin kültür, rekabet gücü ve potansiyellerine göre şekillendiği görülmektedir. Bu bakış açısı ile, ülkeler stratejilerini ortaya koyan markaları altında hedef ve politikalar oluşturmuşlardır:

Almanya, bilişim tabanlı akıllı imalat konusunda hem üretici hem de kullanıcı ola-

rak dünya lideri olma hedefi ile "Endüstri 4.0" inisiyatifi ilk başlatan ülke olmuştur. Süreç içinde sadece üretim ve teknolojinin yeterli olmadığını görerek insan, toplum ve iş birliği modellerini de içine alan dijitalleşme yaklaşımı ile programını 2030 hedefleri doğrultusunda devam ettirmektedir.

Japonya, toplumsal ve küresel sorunları, siber ve fiziksel dünyaları entegre eden bir sistemle çözmeyi amaçlamaktadır. Dijitalleşme hedefini, ekonomik ilerlemeyi besleyecek insan merkezli bir toplum yapısı üzerine inşa etmiştir.

Güney Kore, dördüncü sanayi devrimi ile ulaşmak istediği hedefleri, akıllı teknolojiler ve yenilikçilik ile ana endüst-

rilerini güçlendirmek ve yeni endüstriler oluşturmak, kronik sosyal problemleri çözerek insanların yaşam kalitesini artırmak, iş gücünü istihdam piyasasındaki değişikliklere hazır hale getirmek ve güvenli, birinci sınıf ve akıllı veriyi, altyapıyı ve teknolojileri herkesin erişimine sunmak olarak tanımlamıştır.

ABD, ileri üretim tekniklerinde küresel liderliğini güvence altına almak için kamu-özel sektör-üniversite-STK iş birliği ile 14 ileri üretim teknoloji enstitüsü kurmuştur. Üretimi yeniden ülkesine çekerek istihdamı ve rekabet gücünü elde etmeyi amaçlamaktadır.

Çin, 2025 yılına kadar dünyanın üretim üssünden inovasyon ve yüksek teknoloji üssüne dönüşmeyi hedeflemektedir. Mobilite, sağlık, uzay, robotik, yapay zekâ ve yarı iletken teknolojilerine odaklandığını açıklamıştır. Hedefi, üretimde kullandığı ana girdilerin 2020 yılına kadar %40'ını, 2025'e kadar da %70'ini kendi üretebilmektir.

Türkiye, bu yeni dönemin paradigma değişimlerini, küresel rekabette daha güçlü olmamızı sağlayacak sürdürülebilir ekonomik kalkınma ve toplumsal refah artışı için bir fırsat olarak değerlendirmelidir. Son 17 yılda sergilenen başarılı büyümeyi ivmelendirmek, sanayi ve teknoloji devriminin öncü ülkeleri arasında yer almak için, bu alanlarda üstün ve özgün bir atılımın gerçekleştirilebilmesi gerekmektedir.

Bu ise, sanayi ve teknoloji alanlarını bütüncül bir yaklaşımla ele alan, kapsamlı bir gelişimi hedefleyen, ülke dinamiklerine göre özgün olarak tasarlanmış, geniş katılımı sağlayan ve toplumu harekete geçirebilen bir programın yürütülmesi ile mümkün olabilecektir. (T.C Teknoloji ve Sanayi Bakanlığı 2023 Stratejisi, 18 Eylül 2019)

Türkiye'nin küresel rekabet gücünü artıracak, ekonomik ve teknolojik bağımsızlığını temin edecek kritik teknolojilerde atılım sağlayacak politikalar, "Milli Teknoloji Hamlesi" yaklaşımında yapılandırılmıştır. Bu yaklaşımın ilk başarılı örneği savunma

sanayisinde hayata geçirilen teknoloji geliştirme projeleri olmuştur. Savunma sanayisi projeleri, yerli tedarikçilerin teknoloji üretme kabiliyetini artırmış, maliyetleri azaltmış ve insansız hava aracı, füze, radar sistemi ve uydu gibi ileri teknolojilerde ürün geliştirme kapasitesini ortaya çıkarmıştır. Savunma sanayisi teknoloji geliştirme projelerinden elde edilen kazanımlar ve kendini geliştiren yerli tedarikçiler diğer sektörlerin çalışmalarına örnek olacaktır. Savunma sanayisinde kritik teknolojilerin yerli üretimi ve yerli ürün kullanım düzeyinin %20'lerden %68'lere yükselmesinde güçlü ulusal planlama ve koordinasyonun payı yüksektir. Sivil sektörlerde de ulusal düzeyde yönetim mekanizmaları kurulacak, özel sektörün öncülük edeceği süreçler tasarlanacak, maliyet etkin ve rekabetçi çözümlere yönelik ihtiyaçların daha yüksek olduğu da dikkate alınarak sektörel yol haritaları hazırlanacaktır.

Milli Teknoloji Hamlesi, bilimsel ve teknolojik gelişmelerde tekelleşmeye bir itirazdır. Bilimin, teknolojinin ve refahın sadece birkaç ülke veya şirketin elinde asimetrik şekilde toplanması, insanlığın geleceği için bir tehdittir. Böyle bir düzen çatışmaları tetikleyeceği için dünya barışını da bozan bir düzendir. Her ülkenin kendi vatandaşlarının verilerini koruyabilmesinin, stratejik değere sahip teknoloji ürünlerini kendi kabiliyetleri ile geliştirip üretebilmesinin ulusal egemenliğini koruması açısından kritik önemde olduğu unutulmamalıdır. Türkiye, Milli Teknoloji Hamlesi'ni başarıyla gerçekleştirerek, bulunduğu zorlu coğrafyada hür ve egemen bir devlet olarak varlığını güçlendirecektir. Bu sayede, insanlık yararına teknoloji yaklaşımı ile bölgesel ve küresel düzeyde sahip çıktığı "insanlık için adalet ve merhamet" ilkelerini daha güçlü savunabilecektir. Milli Teknoloji Hamlesi ile Türkiye, pek çok dünya ülkesine örnek olacak, sadece birkaç küresel şirketin ve ülkenin menfaatleri yerine küresel ortak menfaati savunan vizyonu ile dünya barışına katkı sunacaktır.

SAHA İSTANBUL BAŞKANI BAYRAKTAR:

TÜRKİYE HEDEFLERİNE MİLLİ TEKNOLOJİYLE ULAŞACAK

"Çok mesafe katettik ancak daha yapacak çok işimiz var. Milli Teknoloji Hamlesi sayesinde hedeflerimize milletçe ulaşacağız."

Haluk Bayraktar
Baykar Genel Müdürü

Savunma Havacılık ve Uzay Kümelenmesi Derneği (SAHA İstanbul) Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar, Türkiye'nin karşı karşıya olduğu tehditlerle mücadelede başarılı sonuçların alınmasının altında yatan en önemli faktörlerden birinin savunma sektöründeki milli teknolojik kazanımlar olduğunu belirterek, "Çok mesafe katettik ancak daha yapacak çok işimiz var. Milli Teknoloji Hamlesi sayesinde hedeflerimize milletçe ulaşacağız." dedi.

Türkiye'de savunma sanayisinde 15 yılda uygulanan milli ve özgün üretim modeliyle ana platform ve alt ana sistemler konusunda birçok başarılı projeye imza atıldığına işaret eden Bayraktar, "Türkiye'nin son 15 yılda savunma sanayisinde ciddi bir atılım içinde olduğunu belirterek, "Bundan 15 yıl önce yerlilik oranları yüzde 20'lerdeydi, şimdi yüzde 60'ı geçtik. Proje sayısı da ciddi anlamda arttı. Bundan 10 yıl önce savunma sanayisinde 300 proje yürütülürken, şu anda 600'ün üzerinde proje yürüyor. Son dönemde ana platform projelerinde, insansız hava araçlarında, milli gemide, eğitim uçaklarında, radar ve elektronik projelerinde başarı örneklerinin ortaya çıkması sektörün derinleşmesine katkı sağladı. Ana platformlardaki başarıların alt katmanlara yayılması, özel sektörün buraya entegre olması, buraya hizmet

ve iş üretir hale gelmesi kritik önem arz ediyor. Hem maliyet etkin hem de rekabete açık alanlar olması nedeniyle çok büyük önem taşıyor." değerlendirmesinde bulundu.

"PEK ÇOK BAŞARI HİKAYESİ YAZILDI"

Özel yeteneklere sahip, yüksek teknoloji üretebilen firmaları sisteme entegre etmenin yanı sıra yerleşme sürecinde ihtiyaç duyulan bazı ürünleri geliştirme yeteneği olan firmalara da yüksek teknoloji üretme kabiliyeti kazandırdıklarına dikkati çeken Bayraktar, şu değerlendirmede bulundu: "Buna paralel olarak hem milli üretim kapasitemizde artış yaşanıyor hem de Türkiye'nin teknolojik gelişimine katkı sunuyoruz. SAHA İstanbul'un oldukça güçlü kurumlar arası iletişim ağı sayesinde bugüne kadar pek çok proje hayata geçirildi, başarı hikayeleri yazıldı, yüzlerce ürün yerleştirildi, ana yüklenici firmalara yerli tedarikçiler kazandırıldı. Bunlar münferit tedarikçi olabildiği gibi SAHA İstanbul koordinatörlüğünde kurulmuş, değişik firmaların yeteneklerinin değerlendirildiği konsorsiyumlar vasıtasıyla da sağlandı. Bu bir taraftan firmalarımızın birlikte iş yapma kültürüne katkı sağlarken diğer taraftan değişik sektörlerin mevcut ya da kazanabilecekleri yetenekleri konsolide etme fırsatı sunmaktadır."

%21
İmalat Sanayi
GSYİH oranı

%44.2
İhracatta orta-yüksek
teknolojili ürünlerin payı

%5.8
İhracatta yüksek
teknolojili ürünlerin payı

210
milyar dolar
İmalat sanayi İhracatı

Kaynak: Sanayi ve
Teknoloji Bakanlığı,
Sanayi ve Teknoloji
Stratejisi 18 Eylül 2019

Milli TEKNOLOJİ HAMLESİ

2023 Hedefleri

- 1 İmalat sanayinin GSYİH oranının %21 olmasını sağlamak.
- 2 Sanayinin işçi başına ürettiği katma değeri %25 arttırmak.
- 3 İmalat sanayi ihracatının %34 arttırmak.
- 4 İmalat ihracatında yüksek teknoloji ürünlerin payını %5.8'e çıkarmak.
- 5 Ar-Ge harcamasını %1.8'e yükseltmek.
- 6 Ar-Ge insan kaynağını 300 bin kişiye, araştırmacı sayısını 200 bin kişiye çıkarmak. (Şu an 153 ve 112 bin kişi)
- 7 Dünyanın en çok Ar-Ge yapan 2500 firması içinde 23 firma ile yer almak. (Şu an 4 firma)
- 8 Profesyonel yazılım geliştirici sayısını 500 bine çıkarmak. (Şu an 140 bin kişi)
- 9 Teknoloji alanında melek yatırımcı miktarını yıllık 5 milyar TL'ye çıkarmak. (Şu an 350 milyon TL)
- 10 Teknoloji alanında dünya çapında 23 akıllı ürün/hizmet çıkarmak.
- 11 Bir milyar doları aşan değerlemeye sahip 10 unicorn (belgede Turcorn denilmiş) şirket çıkarmak.
- 12 Sanayi ve teknoloji ile ilgili tüm işlerde (hizmet/muhataplık/hamilik) tek noktadan hizmet sunmak.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Stratejisinde, Milli Teknoloji Hamlesi'nin üç kavram ile doldurulmuş;

- Yerli (Coğrafi olarak Türkiye'ye ait anlamında yerlilik kavramı kullanılmaktadır. Türkiye topraklarında faaliyet yürüten yabancı sermaye üretimi de bu kapsamda değerlendirilmektedir.)
- Milli (Türk Ulusuna ait anlamında kullanılmaktadır.)
- Özgün (Benzer ve muadillerinden etkilenmemiş olan ürün/hizmet anlamında kullanılmaktadır.)

Milli Teknoloji Hamlesi'nin 6 temel önceliği aşağıdaki gibi sıralanmıştır;

- Paydaş odaklılık
- Veriye dayalı hesap verilebilir hedefler
- Dünyayı takip eden politikalar
- Yeniliklere hızlıca uyum sağlama
- Beşeri sermayenin öncelenmesi
- Bağımsızlık ve rekabet vizyonu

MILLİ TEKNOLOJİ HAMLESİ EĞİTİMLE TOPLUMSAL TABANA YAYILIYOR

Milli Teknoloji hamlesi konusunda toplumsal bir duyarlılık oluşturmak ve Türkiye'nin sanayii atılımlarının önceki dönemlerdeki gibi akamete uğratılmasını engellemek amacıyla Milli Teknoloji hamlesini tabana yaymak konusunda da adımlar atılıyor.

İNSANSIZ HAVA ARAÇLARINDA SON NOKTA: AKINCI

Baykar'ın insansız hava aracı geliştirmedeki tecrübe ve teknolojiyle geliştirilen Bayraktar AKINCI TİHA (Taaruzi insansız hava aracı), Türkiye'yi dünyada bu sınıfta insansız hava aracı geliştiren ilk 3 ülkeden biri yapacak. 24 saat havada kalabilen ve 40 bin feet servis tavanına sahip olan Bayraktar AKINCI, 400 kilogram dahili ve 950 kilogram harici olmak üzere toplam bin 350 kilogram faydalı yük taşıma kapasitesiyle ön plana çıkıyor. 5 bin 500 kilogram kalkış ağırlığı bulunan Bayraktar AKINCI TİHA, 2 adet 450 HP gücünde turboprop motor ile gökyüzüne yükseliyor. Bayraktar AKINCI TİHA aynı zamanda 2x750 HP ve TEI tarafından yerli imkanlarla geliştirilen 2x240 HP güç üreten motorlar için farklı konfigürasyonlarla da uçabilecek şekilde tasarlandı.

Deneyap atölyeleri, "yıkıcı teknolojiler" ve Turcorn

81 ilde 9-17 yaş arasındaki çocuk ve gençlerin temel teknoloji eğitimi almaları ve proje üretmelerini amaçlayan Deneyap inisiyatifi, 100 Deneyap teknoloji atölyesinde beş yılda yaklaşık 50 bin özel yetenekli öğrencinin üç yıl süreli teknoloji eğitimi almasını planlıyor.

Türkiye'nin dijital dönüşümde, yıkıcı teknoloji alanlarından en az birinde, dünya lideri pazar payına veya marka değerine sahip en az 23 akıllı ürün çıkarması, Sanayi Strateji Belgesi'ndeki 12 hedeften biri.

T3 Vakfı

Yetenekli gençlerin ve her yaş grubundan insanların teknoloji ile alakalı süreçlere dahil olmasını amaçlayan T3 Vakfı, Türkiye'nin "Milli Teknoloji Hamlesi"nin bayraktarlığını yürütmektedir. Ortaokul, lise ve üniversite gençlerine yönelik teknik eğitimler ve atölye çalışmaları ile proje yarışmaları ve hackatonlara yönelik takımların kurulması ve desteklenmesini birincil faaliyet alanını teşkil etmektedir. Aynı zamanda ülkemize fayda sağlayacak teknoloji girişimlerine de destek vermektedir. En kutsal ve gerekli faaliyeti ise insanlara "Milli Teknoloji Hamlesi" ruhunu aşlamaktır.

Teknofest

TEKNOFEST'i tanımlayacak olursak; Milli Teknoloji Hamlesi'nin gösteri alanı diyebiliriz. TEKNOFEST gençler başta olmak üzere halkımıza teknolojiyi sevdirmek amacı ile düzenlenen uluslararası bir festival. Festival birçok farklı alandaki teknoloji yarışması, havacılık gösterileri, konserler, seminerler, dans gösterileri gibi etkinlikleri kapsıyor.

Bu yıl, 22-27 Eylül tarihleri arasında Gaziantep'te gerçekleşecek olan TEKNOFEST'in en önemli ayağını Teknoloji Yarışmaları oluşturmaktadır. 2019 yılında 2.si İstanbul'da düzenlenen TEKNOFEST 1.750.000 katılımcı sayısı ile dünyanın en büyük teknoloji festivali oldu.

OTOMOBİLDEN FAZLASINI YAPMAK ÜZERE YOLA ÇIKTIK

Sadece otomobil yapmak üzere yola çıkanların çoğu yolda kaldı. Biz Türk mobilite sisteminin çekirdeğini oluşturmak üzere çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Mehmet Gürcan Karakaş
TOGG CEO'su

Milli Teknoloji Hamlesinin önemli ayaklarından biri de yerli otomobil. Türkiye'nin Otomobili Girişim Gurubu (TOGG) CEO'su Gürcan Karakaş, amaçlarının eski büyüklerle rekabet değil, otomobilden sonrasını tasarlamak olduğunu belirterek şu değerlendirmelerde bulunuyor:

"Sadece otomobil yapmak üzere yola çıkanların çoğu yolda kaldı. Çünkü otomobilden sonrasını tasarladığınız sürece ürün sadece A noktasından B noktasına giden araçta kalıyor. Şu anda üreticilerin araç başına karı 300 ila 500 dolar arasında değişiyor. Doğru zamanda yola çıktık. Gelecekte kazanacakların kriterlerinin değiştiğini görüyoruz. Eski büyükler sadece büyük oldukları için kazanamayacak. Gelecek büyük olanlarda değil. Daha çevik yaratıcı, iş birliğine açık ve kullanıcı odaklı organizasyonlar başarılı olacak. Biz Türk mobilite sisteminin çekirdeğini oluşturmak üzere çalışmalarımızı sürdürüyoruz."

HATA YAPMA LÜKSÜMÜZ YOK

Karakaş, dünyanın her yerinde devletlerin de kurumların da bu tip projeleri desteklediklerini ifade ederek, şunları kaydediyor:

"Bu uzun vadeli bir proje ve yolculuk. 15 yıllık proje içinde finansmanın da sağlanmış olması lazım. Dünyanın en iyileriyle iş birliği yapıyoruz. Hata yapma lüksümüz yok. Fırsat penceresi 2023'ten itibaren daha hızlı kapanacak. Dolayısı ile başarı kriterlerinin hepsini dantel gibi işleyerek 2022'nin sonunda otomobilimizi çıkarmamız gerekiyor. Müşterilerin isteği

doğrultusunda geliştirilmeyen her ürün ölü doğar. Dünyanın en iyileri ile çalışarak büyütürüz. Belirli noktalarda ülkemizde henüz tecrübe yok. Olmaması sorun değil, biz onu yaratmak için uğraşırız. 2022'de Türkiye'de ödenmiş sermayesi en yüksek otomobil şirketi olacağız. Kazandığımız parayı yeni yatırımlara yeni ürünlere harcayacağız."

ARTIK DİREKSİYONDA BİZ VARIZ

Türkiye'den çok kaliteli bir otomobil çıkmasını kimsenin beklemediğini, bunun en önemli nedeninin 2022'deki EuroNCAP şartları olduğunu dile getiren Karakaş, "Savunma sanayisinden bize gelen arkadaşlarla birlikte modelleme ve simülasyonlarla beraber buna hazırlanıyoruz. Yurt dışına çıktığımız zaman kimsenin otomobile toz konduracak bir durumu kalmayacak. Direksiyonda biz varız. Bizim ihracat pazarı olarak ilk etapta gördüğümüz pazar Avrupa ve altyapısı hazır olduğu sürece bazı Türk Cumhuriyetler olacak. Bu süreç ölçek ekonomisi ile katlanabilir ve hızlandırılabilir" şeklinde konuştu.

Kaynak: Anadolu Ajansı 28.01.2020

Prof. Dr. Zarife Seçer

Bebeklik ve Çocukluk Döneminde Oyun Fiziksel Aktivite Oyunu Örneği

“Yaşlandığımız için oynamayı bırakmıyoruz. Oyun oynamayı bıraktığımız için yaşılanıyoruz.”

George Bernard Shaw

Fiziksel oyun, küçük çocuklarda oyunun, ilk ve en sık görülen ortaya çıkış ifadesidir. Tüm kültürlerde ve bütün çocuklarda gözlenmesi, teşvik edilmeksizin oynanması ve çok fazla sergilenmesi, taklitle açıklanamaması fiziksel oyunun içgüdüsel olduğu gerçeğini ortaya çıkarmaktadır.¹

Fiziksel oyunda ortaya çıkan gelişimsel sıralama aşağıda verilen formlarda incelenmiştir.²

- Basmakalıp ritmik hareketler (bebeklik dönemi)
- Egzersiz oyunları (erken çocukluk dönemi)
- İtiş kakış oyunları (orta çocukluk dönemi)

BASMAKALIP RİTMİK HAREKETLER

Yaşamın ilk yılında ortaya çıkan kolları sallama ve tekmeleme gibi belirgin bir işlevi olmayan kaba motor hareketler olarak tanımlanmıştır. Nöromüsküler olgunlaşma tarafından kontrol edilmektedir. Doğumdan itibaren gözlenmekle beraber 6. ayda artış göstermektedir. Yaşamın ilk yılında bebekler, zamanlarının %5,2'sini kalıplaşmış hareketlerle geçirmektedir. Ritmik kalıplaşmış davranışların görülme sıklığında cinsiyet farklılığı bildirilmemiştir. Çoğunlukla yalnız yapılan bir etkinlik olsa da yetişkinle etkileşim sırasında da gözlemlenebilmektedir. Bazı araştırmacılar bunu ebeveynlerin çocukları dizlerinin üzerinde zıplatması, havaya fırlatması olarak tanımlamışlardır.³

EGZERSİZ OYUNU

Egzersiz oyunu, oyun bağlamında gerçekleşen kaba lokomotor hareketler olarak tanımlanmaktadır. Fiziksel güç gerektirmektedir. Eğlenceli içeriği sayesinde diğer oyun türlerinden kolayca ayırt edilmektedir. Sosyal olabilir veya olmayabilir. Birinci yılın sonunda bu oyunlar gözlemlenmeye başlar. Tek başına, ebeveynler veya akranlar ile oynanabilir. Genellikle yetişkin-çocuk etkileşimi sırasında ortaya çıkar. Yetişkinin çocuğu gıdıklaması, yuvarlaması, hoplatması bu oyunlara örnek olarak verilebilir.

Araştırmacılar, 2 yaş çocuklar için günlük bakım ortamlarında gözlemlenen davranışların yaklaşık %7-10'unun, 2-4 yaş arası çocuklar için, tüm gündüz bakım davranışının %10'unun, 2-4 ve 5-6 yaş arası çocukların evde oynadıkları oyunun %11 ve %13'ünün egzersiz

oyun davranışlarından oluştuğunu ileri sürmüşlerdir. Diğer bir anlatımla egzersiz oyunu, okul öncesi yıllarda zirve yapmakta ve bu yıllar boyunca tüm davranışların yaklaşık %10-20'sini oluşturmaktadır. Tersine çevrilmiş bir U gelişim eğrisini takip etmektedir.⁴ 4-5 yaş arasında zirve yapan egzersiz oyunu iki ana formda gerçekleşmektedir. Bunlar,

- Oyuncak aracı oyun. Örneğin, sallanma, tırmanma gibi.
- Aracılı olmayan egzersiz faaliyetleri. Örneğin, koşma, jimnastik gibi.⁵

Çocuklar ilkökula başladıklarında bu tür oyunlar için fırsatlar daha az olup bu oyunların oranları azalmaktadır. Oyunlar çoğunlukla tenefüste oynanmaktadır. İlkokul döneminde görece düşüşün nedeni, bu oyun türü için fırsatların azlığı ve teneffüs zamanları ile sınırlandırılmasıdır.⁶

EGZERSİZ OYUNUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLER

İç veya dış mekânda oynanması ve oyun alanı, bu oyun türünü etkileyen önemli faktördür. Mekânsal olarak daha az yoğun ortamlarda daha fazla egzersiz oyunu gözlenmektedir. Çok fazla alana sahip bir yerde, kısıtlı olandan daha hızlı bir şekilde hareket edilmektedir. Mevcut

alanın yanı sıra, alanın yüzeyi de önemlidir. Yumuşak yüzeyler, sert yüzeylerden daha fazla teşvik etmektedir. Ayrıca tırmanma merdivenleri gibi ilginç ekipmanların sağlanması daha fazla fırsat sunmaktadır.

Bir diğeri yoksunluktur. Egzersiz oyunundan mahrum bırakılıp hemen sonra fırsat verildiğinde çocukların egzersiz oyununun yoğunluğu ve süresi artmaktadır. Bunun nedeni ise çocukluk döneminde iskelet ve kas sistemlerinin hızlı olgunlaşması ve bu nedenle vücudun hızla olgunlaşan bu sistemleri kullanması için kaybedilen fırsatları telafi etme ihtiyacından kaynaklanmaktadır.

Kötü beslenme, egzersiz oyununu engelleyen bir faktördür. Gıda yetersizliğinde, vücut egzersiz oyunu yerine faydalı besinleri fiziksel büyüme için kullanacaktır.

Tropik iklimlerde egzersiz düzeyleri düşüktür ve sıcak dönemlerde serin dönemlere göre egzersiz oyunu seviyeleri azalmaktadır. Bu da egzersizin termoregülatif rolünden kaynaklanabilmektedir.⁷

EGZERSİZ OYUNUNDA CİNSİYET FARKLILIKLARI

Erkekler bu tür oyunları kızlardan daha fazla oynamaktadır. Bu durum fiziksel aktivitede yaygın olan daha genel bir cinsiyet farkı ile ilgilidir. Erkekler kadınlardan daha aktiftir. Erkek ve kız çocukları arasındaki fark bebeklikten ergenlik dönemine kadar giderek artmaktadır.⁸

EGZERSİZ OYUNUN FAYDALARI

Egzersiz oyunu, hem kas gelişimi, lokomotor beceriler, kuvvet, dayanıklılık gibi fiziksel faydalar hem de akademik performansın iyileştirilmesi gibi bilişsel faydalar sağlamaktadır. Pek çok araştırma fiziksel oyunun sosyal faydalarını özellikle çocukların akranları ile iyi geçinmeyi öğrenmesi açısından sınımlamıştır.⁹

En erken **itiş kakış oyunları**, küçük çocuklar ve ebeveynleri arasında görülmektedir. Yaklaşık 8-10 yaşlar arasında zirve yapmaktadır. Okul oyun alanlarındaki çocukların (8-11 yaş) teneffüs süresinin yaklaşık yüzde 10'unu kapsamaktadır

İTİŞ KAKIŞ OYUNLARI

Bu oyun türü, çocukların kovalanmak veya mağdur olmak gibi alt roller ve mağdurun peşinden koşmak ya da mağdur etme gibi üst düzey roller arasında karşılıklı, ölçülü değişim olarak tanımlanır. Doğal olarak sosyal olduğu düşünülür ve sosyal ortamlar arasında dikkatli bir alma verme dengesi ile karmaşık fiziksel etkileşimlerin müzakere edilmesini gerektirir. İtiş kakış oyunları diğer oyuncularla beden temasını içerir.¹⁰

İtiş kakış oyununu, gerçek kavgadan ayıran noktalar aşağıdaki gibidir.

- Yüz ifadesi (oyun yüzü: yani kahkaha veya gülümseme ile ortaya çıkan olumlu etki),
- Kendini sabote etme (daha güçlü bir çocuğun mutlaka kazanması gerekmez),
- Kısıtlama (oyunda, tekmeler ve darbeler sert değil ya da hiç temas olmaz),
- Rol değiştirme (çocuklar sırayla kaçar veya kovalar),
- Karşılaşmanın başlangıç ve bitiş şekli (oyun, bir davetle başlar ve birlikte devam eden oyun veya aktivite ile bitirilir; gerçek kavgalarda, bir meydan okuma ile başlar, ayrılık ile biter)

En erken itiş kakış oyunları küçük çocuklar ve ebeveynleri arasında görülmektedir. Yaklaşık 8-10 yaşlar arasında zirve yapmaktadır. Okul oyun alanlarındaki çocukların (8-11 yaş) teneffüs süresinin yaklaşık yüzde 10'unu kapsamaktadır.¹¹

Oyun alanlarında, tipik olarak iki formda oluşmaktadır. Bu formlar; dövüş oyunu ve kovalamacadır. Her ikisi de partner gerektirmektedir. Bu durum oyunun doğasına ışık tutmaktadır. Özellikle ön ergenlikte kızlarda kovalamacaya formu daha sık görülmektedir.¹²

İTİŞ KAKIŞ OYUNUNDA KÜLTÜREL FARKLILIKLAR

Kalahari San gibi avcı-toplayıcı topluluklar, Güney Amerika Kızılderili toplulukla-

Kardeşler arasında dövüş oyunu. Çocuklar tekrar tekrar dövüşmek için ritim ve göl ortamından yararlanır ve birbirini bu oyunda yaralamadan suya atar.

İnsan oyun yüzü

rı ve bir dizi modern sanayi toplumu dahil dövüş oyunu çok çeşitli toplumlarda görülmüştür. Türkiye de bu ülkelerden biridir.¹³ Dolayısıyla bu tür oyun, insan davranışının evrensel bir yönü gibi görünmektedir. Bununla birlikte ifade şekli kültüre göre değişebilmektedir.

İTİŞ KAKIŞ OYUNUNDA CİNSİYET FARKLILIKLARI

Erkekler, kızlardan daha fazla itiş kakış oyununa girmektedir. Araştırmacılar bu farklılıklarının nedenleri olarak hormonal sürece ve sosyalleşme sürecine işaret etmiştir.¹⁴

Fiziksel oyun hormonlardan etkilenmektedir. Normal fetal gelişim sırasında, androjenler erkekleri kadınlardan daha fazla fiziksel olarak aktif olmaya yatkın hale getirmektedir.¹⁵

Sosyalleşme sürecinde, cinsiyet farklılıklarına dayalı davranışsal ifade ile hormonlar etkileşime girmektedir. Örneğin, babalar kız çocuklarından daha fazla erkek çocukları ile zaman geçirmekte ve daha sık güç gerektiren oyunlar oynamaktadır. Bu klişe, okul bağlamında, kız çocukları erkek çocuklardan daha fazla yakından denetleyen öğretmenler tarafından da pekiştirilmektedir. Sonuç olarak, kızlar için uygun bir etkinlik olarak görmedikleri için kızların fiziksel güç gerektiren oyunları engellenebilmektedir.¹⁶

İTİŞ KAKIŞ OYUNLARININ YARARLARI

İtiş kakış oyunu, çocukların nispeten güvenli bir ortamda risk almasını sağlar. İletişim, müzakere ve duygusal denge için gerekli becerileri, duygusal zekayı, sosyal becerileri ve empatiyi teşvik etmektedir. Ayrıca öz düzenlemenin gelişimine ve ifadesine katkıda bulunabilir. Örneğin, bir kovalamacaya oyununda koşarken, çocuklar yüksek bir uyarılma seviyesindedir, ancak oyun bittiğinde, ayrılmak ve yerine yerleşmek için davranışlarını kontrol etmelidir. Çeşitli müda-

Fiziksel aktivite oyunları, bebeklik döneminde pat-a-cake oyunlarından, küçük çocuklarda temel motor becerilerin kazanılmasına ve okulda teneffüste görülen serbest oyuna doğru gelişmektedir.

hale çalışmaları orta ve kuvvetli fiziksel aktivite düzeylerinin okul çağındaki çocuklarda yürütme işlevini iyileştirebileceğini göstermiştir. Spor gibi organize faaliyetler daha da etkili olabilir, çünkü sürekli dikkat ve disiplinli eylem gerektirmektedir.¹⁷

SONUÇ

Fiziksel aktivite oyunları, bebeklik döneminde pat-a-cake oyunlarından, küçük çocuklarda temel motor becerilerin kazanılmasına ve okulda teneffüste görülen serbest oyuna doğru gelişmektedir. Çocuklukta temel motor becerilerin geliştirilmesi, aktif bir yaşam tarzının teşvik edilmesi ve obezitenin önlenmesi için gereklidir.

Araştırmacılar, bir dizi araştırmayı gözden geçirmiş ve düzenli fiziksel aktivitenin anksiyete, stres ve hafif-orta dereceli depresyonda azalma ile ilişkili olduğunu ve her yaşta ve her iki cinsiyette de faydalı olduğunu bulmuşlardır. Ayrıca fiziksel olarak aktif bir yaşam tarzının gelişmiş benlik saygısı ve benlik kavramı ve günlük zorluklar ve baskılarla rahatça başa çıkma yeteneği ile ilişkili olduğunu ortaya çıkarmışlardır.¹⁸

Öneriler

Araştırmacılar konu ile ilgili aşağıdaki önerileri sunmuşlardır.

- Hem erkek hem de kız çocukların bu oyunlara katılmasına izin verilmeli,
- Bu oyunun oyuncuları için ayrılma ve oyunu desteklemek için tasarlanmış bir alan oluşturulmalı,
- Öğretmenler ve veliler bu oyunun özellikleri, sosyal gelişime katkıları ve saldırganlık ve zorbalıkla farklılıkları konusunda eğitilmeli,
- Çocuklar bu oyun konusunda bilgilendirilmeli,
 - a. Oyunun kuralları açıkça belirtilmeli,
 - b. Güç, otorite ve imtiyaz konuları tartışılmalı,
 - c. Hem erkek hem de kız çocuklara bu oyuna katılmak veya çıkmak ile ilgili stratejiler kazandırılmalı,
- Öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet içi mesleki gelişimlerine bu oyun hakkında bilgiler eklenmeli,
- Erken çocukluk eğitiminin ayrılmaz bir parçası olan kuramlar ve uygulamalar bağlamında bu oyun türünün sınavan ek araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

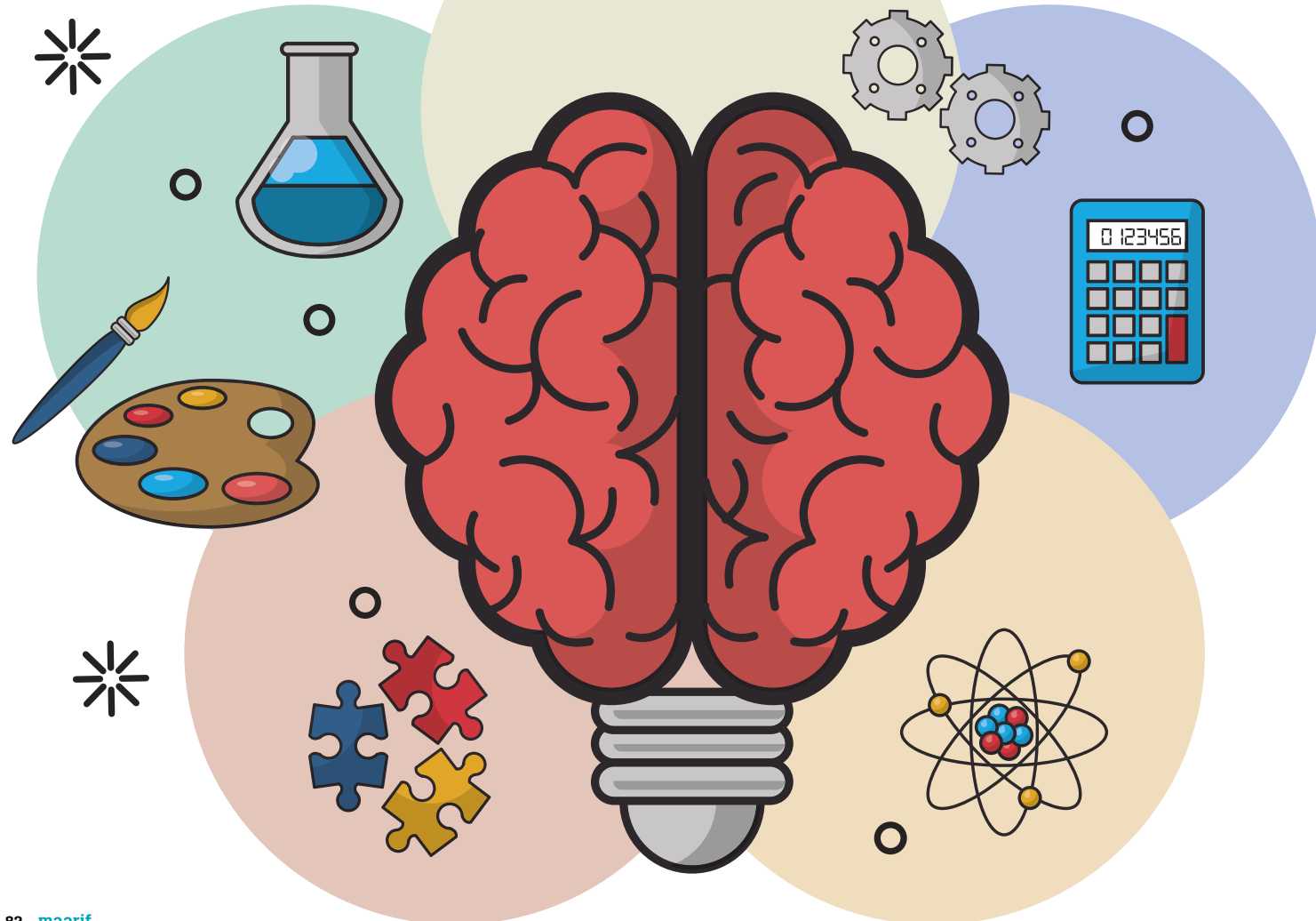
- Riddick, B. (2005). Toys and play for the handicapped child. Routledge.
- Pellegrini, A. D., & Smith, P. K. (1998a). Physical activity play: The nature and function of a neglected aspect of play. *Child Development*, 69, 3, 577-598.
- Pellegrini, A. D., & Smith, P. K., A.g.e.
- Pellegrini, A. D., & Smith, P. K., A.g.e.
- Lindsey, E.W. (2014) Physical activity play and preschool children's peer acceptance: Distinctions between rough-and-tumble and exercise play, *Early Education and Development*, 25:3, 277-294.
- Pellegrini, A. D., & Smith, P. K., A.g.e.
- Smith, P.K. (2010). *Children and Play*. Wiley.
- Pellegrini, A. D., & Smith, P. K., A.g.e.
- Howe, N& Leach, J. (2018). Children's and peer relations. In Rubin, K. H., Bukowski, W. M., & Laursen, B. (Eds.). *Handbook of peer interactions, relationships, and groups* (pp. 222-242), Guilford Press.
- Lindsey, E. W., & Colwell, M. J. (2013). Pretend and physical play: Links to preschoolers' affective social competence. *Merrill-Palmer Quarterly*, 59(3), 330-360.
- Lindsey, E. W., & Colwell, M. J., A.g.e.
- Howe, N& Leach, J., A.g.e.
- Tekcan, B. (2004). 8 ve 11 yaş grubundaki çocuklarda itiş kakış oyunu ile başatlık ve sosyometrik kategoriler arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Pellegrini, A. D. (1995). School recess and playground behavior: Educational and developmental roles. SUNY Press.
- Berenbaum, S.A., & Snyder, E. (1995) Early hormonal influences on childhood sex-typed activity and playmate preferences: Implications for the development of sexual orientation, *Developmental Psychology*, 31, 31-42.
- Pellegrini, A. D., & Smith, P. K. (1998b). The development of play during childhood: Forms and possible functions. *Child Psychology and Psychiatry Review*, 3(2), 51-57.
- White, R. E. (2012). The power of play: A research summary on play and learning. Rochester: Minnesota Children's Museum.
- Bailey, R. (1999). Play, health and physical development. David, T. (ed.). In *Young children learning* (pp.46-66), Sage.

Prof. Dr.
Ahmet Emre Bilgili

Küresel Bir Sarmal Olarak Özel Yeteneklilik Eğitimi

Özel yetenekli öğrenciler, kendi içinde de kısmen heterojen bir yapı arz etmektedir. Normal özel yetenekli çocukların eğitim modellerini kurgulamaya yaklaşımını, zekânın üst sınırında bulunan çocukların eğitim modellerini kurgularken de dikkate almak gerekmektedir.

Misyon ve yaklaşım ne olmalı?

Medeniyetin kurucu ögesi insandır ve okul-eğitim üzerinden inşa edilir. Potansiyel açıdan çitanın üst kısmında yer alan armağanlı çocuklar, bir perspektif dahilinde insanlığa hizmeti esas alan bir misyon ve yaklaşımla yetiştirildiklerinde, hem kendilerinin hem de toplumun mutluluğuna katkı verdikleri için maksat hasıl olmuş olur.

Toplumda, insana ilişkin doğuştan gelen ve diğerlerinden farklılık oluşturan her şey 'Tanrı'dan bilinir. Bireye ait zekâ ve yetenek de bu kapsamda değerlendirilir. Bu sebeple bütün kültürlerde benzer bir anlayış vardır. Türkçede bu durum 'nadir' görülen kabiliyetler için kullanılan 'Allah Vergisi, Tanrı Vergisi' olarak ifade edilir. Yine İngilizcede üstün zekâ ve yeteneğe vurgu yapan 'gifted' kelimesi de 'Tanrı'nın insanlığa armağanı' 'Tanrı tarafından bahşedilen' anlamlarını taşır. Kısaca bütün dillerde buna benzer anlamlar mevcuttur. Bu kısa girişten de anlaşılacağı üzere toplumda nadir görülen kabiliyetlerin Tanrı lütfu ile bir şekilde ilgisi kurulur. Yani, Yaratıcı bu işin içindedir.

Bilindiği üzere; zekâ ve yetenek dağılımı bütün insanlarda çeşitli düzeylerde mevcuttur. Fakat, zekânın üstün düzeyi çok az sayıda kişide bulunur. İşte bu durum insanlık açısından nadir bir kıymeti ifade eder. Nadir olan ise değerlidir. Dolayısıyla bunun kıymetini iyi bilmek ve bir hedef olarak bu kıymetin tüm insanlığa hizmet etmesinin yolunu açmak gerekir. Bu da karaktere ve potansiyele uygun düşen bir eğitim yaklaşımı ve pratiği ile olur. Buluşlar ve keşiflerde ise 'insanlık adına ve insanlığın hayrına' hususu gözetilmelidir.

Her ülke açısından stratejik önem taşıyan, topluma bahşedilmiş bu kesimin eğitim süreci de 'özel' olmak durumundadır. Büyük çoğunluğu için; iyi bir rehberlik süreci beraberinde verilecek kabiliyetler bağlamındaki 'destek eğitimi' ile maksadın hasıl olacağı düşüncesi doğrudur. Ancak uç noktada bulunan ve oransal olarak çok az olan kesimin özellikle orta öğretimde daha özel bir örgün eğitim almalarında yarar vardır. Zira zekânın uç noktalarında bulunan bu çocuklar normalin kurallarına uymakta zorlanabilirler. En büyük tehlike; normalin içinde var olma zorunluluğu ile normalin üstüne değil altına düşebilme

riskidir. Akademik başarının göstergesi olan sınavlar ise bunları ölçmekte yetersiz kalabilir. Zira zekâ yükseldikçe ortalama normlardan uzaklaşma ve bunun; hayata, eğitime dair zorlukları ortaya çıkar.

Bu alanda, insan kıymetini bilmek, bunun eğitimini özel kılmak, kıt potansiyelden insanlık adına ortak yararlar çıkarabilmek için eğitime yansıyan yerel-kültürel farklılıkları da dikkate alan bir yaklaşımı benimsemek gerekmektedir.

MEDENİYET İNŞA ETMEDE DERİN KATKI

Medeniyet inşa etme yaklaşımı ile konuya bakacak olursak, Sezai Karakoç'un tespiti ufuk açıcı olup eğitim felsefesinin temelini oluşturabilir: 'Medeniyet tasavvurumuzun dayandığı üç temel unsur; yetenek gelişimi, düşünce ve sanat gelişimi ve ahlaki gelişimdir'. Özellikle, topluma armağan çocuklar üzerinde bu felsefenin inşa süreci; medeniyet kurucu, politika geliştirici bir boyuttur ve yeteneğin gelişimi üzerine inşa edilir ve kabiliyetin istismarını da önleyicidir.

Medeniyetin kurucu ögesi insandır ve okul-eğitim üzerinden inşa edilir. Potansiyel açıdan çitanın üst kısmında yer alan armağanlı çocuklar, bir perspektif dahilinde insanlığa hizmeti esas alan bir misyon ve yaklaşımla yetiştirildiklerinde hem kendilerinin hem de toplumun mutluluğuna katkı verdikleri için maksat hasıl olmuş olur. Tanrının insanlığa bahşettiği bu elit kesimin, insanlığın ortak mirası olan medeniyet geliştirici rolüne katkı sunma işlevi ile eğitilmesi ve yönlendirilmesi rasyonel bir adım olarak görülmelidir.

Diğer taraftan bu medeniyet geliştirici rolün ülkeler düzeyinde yaygınlaştırılması dünya barışına da katkı sunabilir. Yani; eğitim içeriği ve modellemesine yönelik yerel ve kültürel farklılıkları zenginlik olarak gören fakat insanlığa hizmet noktasında ortak bir anlayış üzerinde ittifak etmiş

bir eğitim felsefesi yaklaşımı, bahşedilmiş bu kıt insan kıymetini daha rasyonel değerlendirmek anlamına gelir. Bunu yaparken de özne olarak bireyin mutluluğu esas alınır. Zira bu esas alınmadan yeteneğin insanlığın hizmetine dönüşümünde bir aykırılık görülür.

AKADEMİK TARTIŞMALARIN SARMALI

Üstün zekâ ve yetenekteki çocukların eğitimi ile ilgili akademik çalışmalar gittikçe artmaktadır. Ancak bu durum daha çok alanla ilgili bir zenginliği veya problem çözme kapasitesini değil, yapılan çalışmaların fazlalığına işaret etmektedir. Burada dengeli bir korelasyon bulunmamaktadır. Diğer bir deyişle bu alandaki sarmal halinin devamlılığı, alanın salt akademik gelişimi anlamına gelmemektedir.

Burada sarmalın temel problemi ve akademik alanın problem çözmekten uzak oluşu önemli ölçüde uygulama eksikliğinden ve mevcut uygulamaların akademik alanlara kısmen kapalı ve mahrem tutulmasından kaynaklanmaktadır. Teori ile uygulama arasında olması gereken işbirliği yeterli düzeyde değildir. Bunda akademisyenlerin uygulamanın içinde istenen düzeyde olmayışlarının da payı vardır. Gerçekte ise iki tarafın da birbirini besleyici ve geliştirici rolünün olduğu bilinmektedir. İki alanın da iç içe çalışmasında; alanın gelişimi ve nadir kaynaktan insanlığın ortak yararını çıkarabilmek en önemli ihtiyacımızdır.

Ülkelerin kültürel farklılıklarından ve stratejik yaklaşımlarından kaynaklanan ve gizlilik anlayışlarının da etkili olduğu bu sonuç, kısmen normal kabul edilse de teori ve pratiğin birbirini beslemesi açısından önem taşımaktadır. Alanla ilgili sarmalın sebeplerinden biri budur.

Diğer bir sarmal da etiketleme ve bunun ortaya çıkardığı problemlerdir. Burada da çözüme ilişkin makuliyet, mahremiyettir. Bu yaklaşım, gizlilik değil çocuğu korumaya yöneliktir. Kurumsal ve örgün eği-

timde akademik başarıya endekslı elit her eğitim kurumu bir şekilde etiketlemedir. Dolayısıyla bundan kaçınmak mümkün görünmüyor. Önemli olan bu süreci özellikle orta öğretim çağında sağlam bir rehberlik ile hasarsız yönetmektir. Zira lisans ve sonrası eğitimde bu problem etkisini büyük ölçüde yitirmektedir.

İkinci husus ise; üstün zekâlılığın uç noktalarında bulunan öğrencilerin eğitim açısından özel durumudur. Bu öğrenciler için destek eğitimi ile yetinilebilir mi yoksa örgün eğitim bir zorunluluk mu? Çünkü, ifade ettiğimiz gibi bu öğrenciler normlara uymada ciddi zorluklar çekebiliyor. Daha özel ve örgün bir eğitim olmaz ise norm altına düşmeleri her zaman ihtimal dahilindedir.

Başka bir sarmal boyut ise; bu kıt kaynağın stratejik boyutunun çok öne çıkarılması, bundan ibaret gibi anlaşılması, devlet ideolojisi ve siyasetinin belirleyiciliği, insanlığın hayrından çok ülkenin çıkarlarına hizmet ve bireyin özne boyutunun ihmali durumudur.

MODEL GELİŞTİRMEDE KÜLTÜREL FARKLILIKLARIN ROLÜNÜ DİKKATE ALMA

Bilindiği üzere toplumun nicelik olarak küçük bir parçası olan özel yetenekli nüfus, oransal açıdan her toplumda benzer bir dağılım gösterir. Bu potansiyelin eğitimi ve modeli; ülke, bölge ve kültür açısından farklılık arzeder. Bu farklılıkların beslendiği alan da önemli ölçüde kültürdür. Bir toplumda Kültür, her şeyi etkileyen dinamik bir süreci ifade eden temel unsurlardandır. Farklılık; aile-evilik biçimlerinde, sosyal yapısında, folkloründe, giyiminde, yeme-içmesinde, kültürün içeriğinde, mimarisinde, eğitimde, siyaset tarzında, davranış biçiminde ve geleneğinde tezahür eder.

Özel yeteneklilikle ilgili kavramlar da kültürle göre farklılık gösterebilir ve bu çeşitlilik eğitim uygulamalarına da yan-

Önemli olan özel yetenekli çocukların eğitim sürecini özellikle orta öğretim çağında sağlam bir rehberlik ile hasarsız yönetmektir. Zira lisans ve sonrası eğitimde bu problem etkisini büyük ölçüde yitirmektedir.

sır. Bu anlamda doğu ve batı felsefeleri arasındaki fark, küreselleşmenin etkisiyle daralsa da eğitim üzerinde halen doğu ve batı kültürlerinin etkilerini görmek mümkündür. Doğru; özel yeteneği ele alırken çevresel etkilere büyük önem vermekte ve tüm çocukların özel potansiyel ve yeteneklerle dünyaya geldiğine inanmaktadır. Batı ise bireyin kendisine ve bilişsel kapasitesine daha fazla önem vermektedir. Bu toplumlarda yeteneğin kaynağı büyük ölçüde genetik faktörler olarak görülmek-

tedir. Doğru yaklaşımı ise özel yeteneği daha çok mevcut potansiyelin bireysel çabayla ulaştığı nokta olarak ele alır. Batı kültürünün hâkim olduğu Almanya, Doğru Asya kültürünün etkilerini taşıyan Güney Kore ve çok kültürlü yapısı ile geleneksel bir Güney Asya ülkesi olan Hindistan bu kültürel çeşitlilik içerisinde değerlendirilebilir. Almanya, Hindistan ve Türkiye etnik köken bakımından çeşitlilik içerirken Güney Kore homojen yapıya sahiptir.

Özel yetenekli potansiyelin eğitiminin modellenmesinde normal eğitime göre kültürel boyutun daha etkili olduğunu, bunun için de daha çok dikkate alınması gerektiğini ifade edebiliriz. Bunu dikkate almayan ülkelerin modellemede çelişkiler yaşadığı ve istenen başarının yakalanamadığı görülmektedir.

Bu alanda dünya uygulamalarının ülke ve bölgelere göre farklılık arz ettiğini ifade etmiştik. Aslında normal olan budur. Bu tür eğitimde küresel tek düze bir model geliştirme düşüncesi ve çabası işin doğasına aykırıdır. Bölgesel ve ülkesel farklılıklar ve bunların dikkate alınması doğru olmalıdır. Bu farklılıklar; tarihi deneyimlerden, devlet yönetme anlayışlarından, demokrasi

Zekâ ölçekleri ve kültürel uyarlamalar

"Kültür; özel yetenekli öğrencilerin tanılanması sürecinde zekâ ölçekleri ve kültürel uyarlamaları ile devreye girer. Bu uyarlamayı dikkate alarak ya kendi ölçeklerini geliştiren veya kültürel uyarlanması yapılmış ölçeklerle tanılama yapan ülkeler daha baştan doğru bir adım atmış olurlar."

kültüründen, antropolojik anlamda kültürel farklılıklardan kaynaklanır ve farklı modeller bu şekilde tezahür eder. Zira bir toplumda kültür, bir bütün olarak eğitimi hem içerik hem de biçim olarak şekillendiren temel unsurlardandır.

Diğer taraftan kültür; özel yetenekli öğrencilerin tanılanması sürecinde zekâ ölçekleri ve kültürel uyarlamaları ile devreye girer. Bu uyarlamayı dikkate alarak ya kendi ölçeklerini geliştiren veya kültürel uyarlanması yapılmış ölçeklerle tanılama yapan ülkeler daha baştan doğru bir adım atmış olurlar.

Şu tür bir analiz de yapılıyor. Demokrasi anlayışı güçlü olan ülkeler bu eğitimi genel eğitim sistemi içinde akademik başarı esaslı yaparlar; diğerleri daha özel ve misyon yükleyerek yaparlar. Nihayetinde demokrasi şeklinde tezahür eden yönetim anlayışını da toplumun kültürü ile ilişkili görmek gerekir.

Özel yetenekli öğrenciler, kendi içinde de kısmen heterojen bir yapı arz etmektedir. Normal özel yetenekli çocukların eğitim modellerini kurgulama yaklaşımını, zekânın üst sınırında bulunan çocukların eğitim modellerini kurgularken de dikkate almak gerekmektedir.

Orta Avrupa, Amerika, Avusturalya, Asya, Çin, Güney Kore, Rusya, İsrail, Türkiye, farklılıkların belirgin bir şekilde tezahür ettiği ülke ve bölgelerdir. Bu ülkeler arasında; gizlilik, akademik başarı, misyon yükleme, elenerek var olma gibi temeli 'kültür' olan belirleyiciler tarafından farklı modellemeler yapılmaktadır. Örneğin, Güney Kore'nin bu eğitimde kısa zamanda ciddi bir başarı elde etmesinin temelinde kültürel kodlarına uygun bir eğitim kurgusu yatmaktadır. Hindistan'ın ise bu alanda bir model ortaya koyamamasını ve gelişmişlik düzeyinin gerisinde kalmasını da kısmen bununla ilişkilendirebiliriz. Bu durum, yetenek havuzunun daha çok diğer gelişmiş ülkelere dağılması ve kendi ülkelerinin dışında bir hizmet ortaya çıkarması sonucunu doğurmaktadır.

SONUÇ YERİNE

Allah'ın insanlığa armağanı olarak gördüğümüz bu çocuklar, dünya toplumları için nadir bir kıymeti ifade eder. Bunu insanlığın hayrına değerlendirmek için iki husus büyük önem taşır. İlki, özel yetenekli çocukların kabiliyetleri doğrultusunda özel bir eğitim almaları, diğeri ise eğitim ve çalışma hayatları boyunca bir özne olarak mutlu olmalarını sağlayacak tedbirler geliştirmektir.

Eğitim; müfredat ve okul modellemesi açısından ülkelere, bölgelere göre farklılıklar arz eder. Burada belirleyici olan temel unsur kapsayıcı bir kavram olarak kültürdür. Armağanlı çocukların eğitiminde ise bu farklılık daha da belirginleşir. Bunun sebebi; kıymetin nadir oluşu ve buna stratejik, siyasi ve ideolojik bir anlam yüklenmesi, misyon biçilmesidir. Bu açıdan normal olan; okul formatı olarak küresel modelleme yerine farklılıkları normal ve zenginlik olarak gören bir yaklaşımı benimsemektir. Bununla birlikte dikkate almamız gereken husus; bireyi özne olarak dikkate almayan ve geliştirici bir rol yerine ağır sorumluluklar ve misyonlar yükleyen

yaklaşımın, yeteneği geliştirici değil öldürücü neticeler ortaya çıkarabileceğidir.

Bu potansiyelin eğitiminde bir sarmal halinin olduğu doğrudur fakat problemi sadeleştirerek anlamaya ve çözmeye çalışırsak aslında işin içinden çıkılmaz bir durum olmadığını da rahatlıkla görürüz. Öncelikle akademik çalışmaların ve sahanın işbirliği, birbirlerini ve alanı geliştirici rolü büyük önemi haizdir. Bu açıdan bu iki alanın birbirlerini besleyiciliğini mümkün kılan anlayışı diri tutmak gerekmektedir.

Aslında zekâ dağılımı açısından nüfus piramidinin iki tarafının uç noktaları da birbirine benzer özellikler gösterirler. Hafif Zihinsel engelliler örgün eğitimde kaynaştırmaya alınabiliyor ama ağır olanlar alınmıyor. Yani piramidin diğer ucunda da benzer durumlar söz konusudur. Nihayetinde akıl ve zekâ birlikteliğini felsefe ve misyon anlamında sağlayarak bu çocukların eğitiminde mecz etmek başarıyı getirecek ana unsurların başında gelmektedir. Tanrı'nın insanlığa armağanı olan bu nadir kıymet hepimiz için önem taşır; ancak birincil sorumluluk devleti yönetenlerdedir.

Bireyi özne olarak dikkate almayan yaklaşımlar yeteneği öldürebilir.

Fotoğraf: Ahmed İhsan Cihan

Prof. Dr.
İsmail Kocayusufoğlu

Yüksek Öğretimde Maarif İmzası

Arnavutluk New York Tirana Üniversitesi

Geçen yıl Maarif Vakfı'na satın alınan Tiran'daki New York Tirana Üniversitesi Avrupa ile Balkan üniversite birliklerine üye oldu. 1 yılda uluslararası bir kurum haline getirilen okulda bugün 16 farklı ülkeden 900 öğrenci eğitim görüyor.

Arnavutluk'un ilk özel üniversitesi olan Türkiye Maarif Vakfı - New York Tirana Üniversitesi (UNYT) 2002 yılında kuruldu. Arnavutluk'un başkenti Tiran'ın kalbinde yer alan UNYT, hem akademik kadrosu hem de öğrenci çeşitliliği açısından uluslararası bir yapı arz ediyor. Balkanlar ve ötesinde başta eğitim kalitesi olmak üzere, araştırma, uluslararası yapısı, yenilikçilik, öğrenci memnuniyeti ve sosyal faaliyetleri ve çok kültürlülük açısından bölgesinde lider, öncü bir yüksek öğretim kurumu.

Balkanların Yükselen Ülkesi Arnavutluk

Balkanların Adriyatik kıyılarındaki en önemli ülkelerinden olan Arnavutluk, 27 Haziran 2014 tarihinde AB tarafından resmen aday ülke olarak ilan edilmiştir. AB ile Arnavutluk arasında Vize Kolaylığı ve Geri Kabul Anlaşması 1 Ocak 2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir. **Arnavutluk Aralık 2010'dan itibaren vize serbestisinden yararlanmaktadır.** Arnavutluk 1 Nisan 2009 tarihinden beri NATO üyesidir.

Eğitim yaklaşımı ve uluslararası yapısı UNYT'yi benzerlerinden farklı kılıyor ve üniversiteyi Balkan coğrafyasında tercih sırasının yukarılarına taşıyor.

UNYT'nin faaliyetlerine ve eğitim anlayışına kısaca bakmak gerekirse şunlar söylenebilir:

UNYT'de Lisans, Yüksek Lisans veya Doktora programlarında eğitim verilmektedir. Başta Türkiye olmak üzere, Amerikan ve Avrupa üniversiteleri ile bir çok akademik işbirliği içinde olan UNYT, Erasmus+ programını ciddiyle uygulayan başarılı bir üniversitedir. UNYT, Amerika New York Devlet Üniversitesi-Empire State College (SUNY/ESC) ile Lisans ve İngiltere Greenwich Üniversitesi ile Yüksek Lisans ortak Diploma programlarına sahip tek üniversitedir.

UNYT'nin özel önem verdiği farklı bir zenginliği ise uluslararasılaşmadır. Hali hazırda New York Tirana Üniversitesi'nde 21 farklı ülkeden öğrenci mevcuttur. Karşılıklı saygı ve sevginin en önemli değer olduğu UNYT, öğrencilerinin bu anlamdaki katkılarıyla da örnek bir üniversitedir.

Üst düzey eğitim seviyesine sahip olan UNYT'de eğitim dili İngilizcedir. Bu özelliği ile de UNYT bölgesinde tercih edilen Üniversiteler arasında ilk sırada yer almaktadır.

FAKÜLTE VE BÖLÜMLER

UNYT, 3 Fakülte ve bir Enstitü'den oluşmaktadır:

1. Ekonomi ve İş İdaresi Fakültesi:

- Ekonomi,
- İş İdaresi,
- Muhasebe,
- İşletme,
- Finans
- Pazarlama
- İşletme Enformatiği (Business Informatics)
- (Uygulamalı) Bankacılık ve Finans Bölümü

UYGULAMALI BANKACILIK VE FİNANS BÖLGEDE İLKLERİ GERÇEKLEŞTİRECEK

Uygulamalı Bankacılık ve Finans bölümü bölgede ilk uygulanacak olan ve yeni dünya eğitim sisteminde başta Avrupa olmak üzere gelişmiş ülkelerin önem verdiği bir sistemdir. Söz konusu program, Arnavutluk'un en güçlü bankalarından biri olan, Türkiye kaynaklı yatırım olan, BKT Bankası ile işbirliği içinde yapılacak olup;

- Tüm öğrenciler BKT tarafından burslandırılacaktır.
- Eğitimleri, teori kısmı 1. akademik dönem üniversitemizde verilecek, ikinci akademik dönem uygulamalı olarak BKT bankasında yapılacaktır.
- Öğrencilerin mezuniyet sonrası BKT'de iş garantisi olacaktır.

Söz konusu proje ile UNYT bölgesinde farklı ve lider konumunu güçlendirecektir.

2. Hukuk ve Sosyal Bilimler Fakültesi:

- Hukuk
- Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler
- Psikoloji

3. Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi:

- Bilgisayar Bilimleri
- Bilgi Sistemleri
- Telekomünikasyon ve Ağ Mühendisliği
- Mimarlık

Bölgenin her anlamda örnek ve lideri olan UNYT, son olarak kurmuş olduğu "Avrupa ve Balkanlar Araştırma Enstitüsü" ile de ayrı bir başarıya imza atmıştır. Enstitü bünyesinde 3 merkez kurulmuştur:

- 1- Avrupa Araştırmalar Merkezi
- 2- Balkan Araştırmalar Merkezi
- 3- Araştırma, Geliştirme Ve Yenilikçilik Merkezi

Balkan Araştırmalar Merkezi, T.C. Dışişleri Bakanı Sn. Mevlüt Çavuşoğlu'nun katılımları ile açılmıştır. İlgili merkez, iki değerli akademik çalışmayla etkin şekilde başlamıştır:

- **IJBS** - International Journal of Balkan Studies (Balkan Araştırmalar Dergisi)
- **e-Conference** (e-Konferans)

Uluslararası Eğitim Üyelikleri: EUA, BUA

Türkiye Maarif Vakfı ailesine katıldıktan sonra UNYT, uluslararası platformlara üye olarak Avrupa ve Balkanlar'da et-

kili işbirlikleri kurmuştur. UNYT 2019 yılında Avrupa'nın en geniş birliği olan EUA - Avrupa Üniversiteler Birliği üyesi olmuştur.

Bunun yanı sıra, Balkanlar'ın en geniş ve etkili birliği olan BUA-Balkan Üniversiteler Birliği üyesi olması da Maarif -UNYT üniversitesi'nin Balkanlar'a verdiği önem en açık göstergesidir.

Uluslararası Eğitim İşbirlikleri: Erasmus+, Mevlana...

New York Tirana Üniversitesi uluslararası alanda en etkin üniversitelerinden biridir. Erasmus+ ve Mevlana Öğrenci değişim programlarını etkin şekilde uygulayan UNYT, bir çok üst düzey Üniversite ile akademisyen değişimi ve ortak projelere imza atmaktadır.

Bugüne kadar elde ettiği başarılarla, Türkiye Maarif Vakfı'nın yönetiminde yenilerini eklemiş, diğer üniversitelerle işbirliklerini Türkiye, İtalya, İspanya, Hollanda, Çek Cumhuriyeti, Hindistan, Fransa, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Portekiz vb. ülkelere genişletmiştir.

NEW YORK TIRANA ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİN HAYALLERİNDEKİ ORTAMI SUNUYOR

New York Tirana Üniversitesi öğrencilerin hayallerini gerçekleştirebilmelerine imkan sağlayan bir ortam sunmaktadır. Öğrenciler, her üniversitenin en önemli değerleridir. UNYT, öğrenci yapısı ve sosyal programlar açısından sevgi saygı temeline dayanan, farklı kültürleri zenginlik kabul eden anlayışla bölgede takdir toplayan bir üniversitedir.

%100

2018-2019 New York Tirana Üniversitesi öğrencilerinin işe yerleşme oranı

Demokratik katılım

UNYT Öğrenci Dekanlığı üniversitenin resmi bir organı olup, öğrenci dernek başkanlığı ve öğrenci kulüpleri ile yakın temas halindedir. Öğrenci başkanlığı Fakülte kurullarında olduğu kadar Üniversite Yönetim toplantıları ve Senato toplantılarında da yer alabilmektedirler.

Öğrenci kulüpleri bu bağlamda çok etkin rol oynamaktadırlar. UNYT Öğrenci Dekanlığı üniversitenin resmi bir organı olup, öğrenci dernek başkanlığı ve öğrenci kulüpleri ile yakın temas halindedir. Öğrenci başkanlığı Fakülte kurullarında olduğu kadar Üniversite Yönetim toplantıları ve Senato toplantılarında da yer alabilmektedir.

UNYT mezunlarını, UNYT Elçileri olarak adlandırır. Bu UNYT'nin öğrencisi ile olan bağının en önemli göstergesidir.

Öğrencilikleri döneminde verilen eğitim kadar, mezuniyet dönemlerinde verilen kariyer dersleri, bölgenin önde gelen firma ve kurumları ile yakın temas ve staj imkanları sayesinde mezunlarımızın %96'sı hemen iş bulmaktadır. Bu başarı 2018/2019 mezunlarımız arasında %100 olmuştur.

Diğer yandan, mezunlarımızın bir çoğu hem Avrupa'da hem de Arnavutluk'ta gerek kamu gerekse özel sektörde üst düzey pozisyonlarda çalışmaktadır.

Maarif Vakfı ile birlikte öğrenci odaklı bir eğitim sistemi anlayışı da getirilen UNYT'de bu yıl yeni bir uygulamaya da geçilecek. Learn and Practise (LNP) adı verilen projeye öğrencilerin okurken ilgili alanlarında çalışma tecrübesi de kazanması sağlanacak. Bu kapsamda ülkedeki uluslararası faaliyet gösteren firmalarla da işbirliği yapıldı. Başta bankacılık olmak üzere birçok sektörde öğrenciler eğitimlerinin bir kısmını bu firmalarda çalışarak tamamlayacaklar.

UNYT, PANDEMİ SÜRECİNDE UZAKTAN EĞİTİM BAŞARISIYLA MODEL OLDU

Arnavutluk'ta 9 Mart Pazartesi sabah koronavirüs nedeniyle sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Tüm Dünya için her açıdan zor bir dönem olan Covid süreci, UNYT'de yeni bir başlangıcın ve başarının adı oldu: UNYT e-Eğitim.

Türkiye Maarif Vakfı ile birlikte öğrenci odaklı bir eğitim sistemi anlayışı da getirilen UNYT'de bu yıl yeni bir uygulamaya da geçilecek. Learn and Practise (LNP) adı verilen projeye öğrencilerin okurken ilgili alanlarında çalışma tecrübesi de kazanması sağlanacak.

Ülkede ilk vakaanın açıklanmasından bir hafta sonra, ilk Pazartesi sabahı, UNYT öğrencileri e-Eğitim ortamıyla buluştular. Üniversite Rektörü Prof. Dr. İsmail Kocayusufoğlu, öğrencilerimizi yeni platforma hazırlamak ve yeni ortamda onları yalnız bırakmamak için her sınıfı e-ortamda ziyaret etti. Öğrencilerin tepkisi çok olumluydu ve platforma hızla adapte oldular. Bu süreçte yapılan sosyal programlar (e-TALENT SHOW / e-Yetenek) öğrenci ve velilerin büyük ilgi ve takdirini topladı.

COVID DÖNEMİ ETKİNLİKLERİ

Covid döneminin psikolojik etkilerinden uzaklaşmak için, UNYT'nin tüm personeli ve öğrencileri her cumartesi akşamı, düşüncelerini ve becerilerini paylaşmak için buluştular.

UNYT e-Talent Show'da öğrencilere çeşitli yeteneklerini sergileme ve gösterme fırsatı verildi. Öğrencilerden biri, canlı olarak kurabiye tarifini paylaştı, pişirdi ve özel tekniklerini gösterdi. Diğer öğrenciler şiirlerini okudular, gitar çaldılar, şarkılar söylediler. Sadece öğrenciler ve öğretim üyeleri değil, aile üyeleri de katıldılar. Bir öğrencimiz babasıyla birlikte canlı performansla gitar çaldı. Öğretim üyelerinin çocukları da bu etkinliklerde yer aldılar.

Arnavutluk'ta e-Eğitim sistemine ilk geçen üniversite olan UNYT, tüm sınavlarını da e-Sınav merkezi aracılığı ile başarı ile tamamlamıştır.

UNYT'nin e-eğitimdeki başarısı öğrenciler arasında olduğu kadar, Arnavutluk Eğitim Bakanlığı tarafından da takdirle değerlendirildi.

UNYT, bir çok eğitim alanında olduğu gibi tüm Arnavutluk'ta ilk defa uygulanan e-MATURA kurslarını hayata geçirdi.

Arnavutluk Lise mezunları için üniversite giriş sınavı olarak nitelendiril-

Erasmus+ ve Mevlana Öğrenci değişim programlarını etkin şekilde uygulayan UNYT, bir çok üst düzey Üniversite ile akademisyen değişimi ve ortak projelere imza atmaktadır.

lebilecek söz konusu Matura sınavına hazırlık için UNYT tüm Arnavutluk'u kapsayan ve tarihte ilk defa yapılan e-Matura kurslarını, Maarif Okulları bünyesinde bulunan Lise öğretmenleri ve UNYT akademisyenleri işbirliği içerisinde gerçekleştirdi.

Kuruluşundan bugüne her zaman bir eğitim markası olmuş olan UNYT, Türkiye Maarif Vakfı ailesine katıldığı günden itibaren çok hızla eğitim alanında yeni başarılarına imza atmış, bölgesindeki lider konumunu kuvvetlendirmiştir.

Prof. Dr.
Mustafa Gündüz

Türk Eğitim Tarihinin Sözlü Kaynakları Üzerine

Eski Türk devletlerinden Hunlar, İskitler, Akhunlar, Avarlar, Peçenekler, Kıpçaklar ve Kumanlar'ın gerek genel hayatları gerekse eğitimleriyle ilgili söylenebilecekler, destanlarındaki ifadelerin yakın/uzak yorumlarından ibarettir.

Sözlü kültür örneklerinden **Dede Korkut hikâyeleri**, destanlar ve halk edebiyatının farklı türleri büyük ölçüde modernleşme başlangıcında yazıya aktarılmıştır.

2015'te İstanbul'da toplanan Dünya Eğitim Tarihi Kongresi'ne (ISCHE) Avustralya'dan katılan bir öğretim üyesine, lisans eğitiminde verdikleri eğitim tarihi dersinin hangi tarihlerden başladığını ve ana konu başlıklarının neler olduğunu sormuştum. Meslektaşım, tarih olarak XVII. yüzyıldan başladıklarını ve ana başlıklarının da modern eğitim kurumlarının ortaya çıkışı ve yaygınlaşması, zorunlu eğitim, kamusal eğitim, kadın eğitim vb. gibi konular olduğunu söylemişti. Bu cevap üzerine, bir öğretim üyesi olarak işlerinin ne kadar kolay ve sade olduğunu söyledikten sonra, üç bin yıllık Türk tarihinden, onlarca devlet, kültür, din, hanedan ve üç kıtaya yayılmış coğrafyadan bahsederek bir dönemlik derste ne anlatacağımıza şaşıtımdan ve işimizin zorluğundan bahsettim. O da hayretler içinde kalmıştı.

Türkiye'de uzun yıllar eğitim yöneticiliği ve öğretmenlik yapan Tarsus Amerikan Koleji'nin müdürlerinden Frank A. Stone anılarında, "Türklerin kendilerine özgü meydana getirdikleri hususi eğitim kurumları aynı zamanda dünya eğitim tarihinin de önemli yapılarıdır" diyerek üç bin yıllık Türk tarihinin özgünlüğüne vurgu yapmıştı. Asya'nın doğusundan Avrupa'nın merkezine ve oradan Afrika'ya uzanan geniş bir coğrafyada hüküm süren Türkler, onlarca devlet ve medeniyet kurmuşlardır. Bu kadar geniş bir coğrafyada farklı kültürler üreten Türklerin sıra dışı bir eğitim ve zihniyet dünyasının olduğu öncelikle vurgulanabilir. Ancak, genelde Türk tarihi özelde Türk eğitim tarihi kadar az bili-

nen ve hakkında gerçeklerden ziyade, abartıların ve uydurmaların olduğu bir tarih de çok azdır. Bu bahtsızlığın sebepleri bu yazıda ele alınmayacak kadar çoktur.

Türk eğitim tarihi, zaman, mekân, kurum, zihniyet ve ortaya konulan ürünler bakımından son derece zengin ama aynı zamanda muğlak bir geçmişe sahiptir. Bu zengin ve karmaşık geçmişin sınıflanması, konu başlıklarına ayrılması kadar temel araştırma kaynakları da bir o kadar değişkenlik, zenginlik ve sonsuzluk içindedir. Türklerin tarihi en kaba hatlarıyla İslam öncesi ve İslam sonrası olarak tasnif edildiği için eğitim tarihini de bu şekilde ayırmak mümkündür. Bu iki dönemde Türk eğitim tarihi tıpkı siyasi tarihte olduğu gibi hanedanlara ve devletlere göre incelenmektedir. Bu süreçte eğitim tarihinin temel kaynakları öncelikle yazılı kaynaklardır. Günümüze geldikçe artan yazılı kaynaklar, XV. yüzyıldan geriye gidildikçe iyice azalır ve VII.-VIII. yüzyıldan geride neredeyse yazılı hiç kaynak yoktur. Bu tarihlerin gerisinde bizlere yardımcı olacak yegâne kaynak, arkeolojik materyaller ve sözlü ürünlerdir. Burada önemli bir hususun altını çizmek gerekir ki, arkeolojik materyallerin bilimsel araştırmalar için kaynak/referans olarak kullanılması XIX. yüzyıl sonrasında başlamıştır. Keza sözlü kültür ürünlerinin bu güne ulaşması, XV. yüzyıldan itibaren yazıya geçirilmesiyle mümkün olmuştur. Bu gün sözlü kültürden bahsediyorsak bu, yazıya aktarıldığı içindir. Her halükarda matbaa kapitalizminin başlamasından sonra basılmış materyalin/yazılı kültürün esas olduğu bir medeniyet ve zihniyet dünyasında yaşadığımızın bilincinde olmak gerekmektedir.

Türklerin kendilerine özgü meydana getirdikleri hususi eğitim kurumları aynı zamanda dünya eğitim tarihinin de önemli yapılarıdır.

Frank A. Stone

SÖZLÜ KÜLTÜR VE ÖNEMİ

Nihat Sami Banarlı *Türkçe'nin Sırları* başlıklı muhteşem şiirsel kitabında “yap, yat, al, sat, at, ver, in, çık, gir, kal...” gibi fiillerin tek heceli ve emir kipinde olduğundan bahsederken, bunun sebep-i hikmetini at üstünde yaşayan toplumun dili olmasına bağlıyordu. Ona göre Bozkır kültürünün sahibi Türkler, Asya'nın uçsuz bucaksız otlaklarında sürekli at üstünde geziyor yazın başka yerde, kışın başka yerde sürülerini otlatıyorlar, çadırlarına ancak akşam karanlığında giriyorlardı. Yerleşik olmayan, sürekli göçen, bir mekâna bağlı olmayan toplumların hayata, dünyaya, varlığa bakışları bu kültürün imkân verdiği bir düzlemde gerçekleşebilir ki bu da sözlü kültürdür. Sözlü kültürün ana kaynağı sestir, kulaktır, işitmedir ve hafızadır. Yazı, kitap ve kalem olmadığı için, insan zihninin, aklının ürettiği semboller, hayaller, kelimeler ezberlenmek zorundadır. Bu sebeple konuşmak, dinlemek ve ezberlemek en önemli zihinsel aktivite olmuştur. İnsanları etkilemek için güzel konuşmak, etkileyici sözler söylemek hitabet ve şiiri beraberinde getirmiştir. Böylece yerleşik kültüre sahip olmayan Türklerde şiir, müzik, hitabet, destan, türkü, sagu, ağıt gibi türler inanılmaz bir çeşitlilik gösterirken nesir türü metinler ve işler fazla gelişmemiştir. Günlük hayatın büyük ölçüde sözlü kültüre dayandığı bir yaşam biçiminin dayanak noktaları da nesilden nesle aktarılan ezberlenmiş şiirler, hikâyeler, destanlar olmuştur. Söz konusu türlerin korunabilmesi, akılda kalabilmesi ve ezberlenebilmesi için edebî ve estetik niteliklerinin yüksek olmasına gayret edilerek, masal ve destan girizgâh-

Orhun Yazıtları (Tonyukuk kitabesi)

Yerleşik kültüre sahip olmayan Türklerde şiir, müzik, hitabet, destan, türkü, sagu, ağıt gibi türler inanılmaz bir çeşitlilik gösterirken nesir türü metinler ve işler fazla gelişmemiştir. İslam öncesi Türklerin eğitim tarihleri, Orhun Yazıtları'nı hariç tutarsak arkeolojik materyaller ve sözlü kültür unsurlarına dayanarak anlaşılabilir.

larında görüldüğü gibi neredeyse hiç değişmeyen kalıplar, kafiye-ler ve seciler üretilmiştir.

SÖZLÜ KÜLTÜR ÜRÜNLERİNİN EĞİTİM TARİHİ KAYNAĞI OLARAK KULLANILMASI

Eğitim ve tarihin kesiştiği noktada duran eğitim tarihi; yazılı belgelerden kitap, gazete, dergi, kartpostal ve efemeralara, sözlü kültür ürünlerinden destan, sagu, atasözü ve halk masallarına varıncaya kadar geniş kaynak repertuarına sahiptir. Özellikle İslam öncesi Türklerin eğitim tarihleri, Orhun Yazıtlarını hariç tutarsak arkeolojik materyaller ve sözlü kültür unsurlarına dayanarak anlaşılabilir. Sözlü kültür örneklerinden *Dede Korkut Hikâyeleri*, destanlar ve halk edebiyatının farklı türleri büyük ölçüde modernleşme başlangıcında yazıya aktarılmıştır.

Eski Türk devletlerinden Hunlar, İskitler, Akhunlar, Avarlar, Peçenekler, Kıpçaklar ve Kumanlar'ın gerek genel hayatları gerekse eğitimleriyle ilgili söylenebilecekler, destanlarındaki ifadelerin yakın/uzak yorumlarından ibarettir. Sakaların *Alp Er Tunga* ve *Şu* destanlarındaki ifadelerden güçlü birliktelik, devlete ve lidere bağlılık yorumları çıkarılabilir. Hun döneminin meşhur eseri *Oğuz Kaan* ve *Atilla* destanlarında geçen “Güneş bayrak, gök kurikan” ifadelerinden Türk topluluklarının dünyaya bakışı hakkında çıkarım yapmak mümkündür. Türk destanları arasında günlük hayata dair en çok bilgi edinebileceğimiz *Bozkurt* ve *Ergenekon*, *Türeyiş* ve *Göç* destanlarıdır. Göktürk ve Uygur devletleri zamanına ait olan bu destanlarda çocuk yetiştirmeden, anne

Dede Korkut Kitabı nüshaları

Oğuz Türklerinin bilinen en eski epik destansı hikâyeleridir. Şu ana kadar üç asil yazması bulunmuştur. Bunlardan ikisi Avrupa ülkelerindeki kütüphanelerdedir. **1- Dresden yazması:** *Kitâb-ı Dedem Korkud Alâ Lisân-ı Tâife-i Oğuzân* **2- Vatikan yazması:** *Hikâyet-i Oğuznâme*, *Kazan Beğ* ve *Gayn* **3- Türkmensahra yazması:** Şu anda İran Türkmensahra'da bir eski kitap toplayıcısının elindedir.

Dresden yazması

Türkmensahra yazması

baba hakkına ve eş seçimine kadar detaylar yer almaktadır. *Dede Korkut Hikâyeleri* arasında yer alan ve eski Türklerde çocuğa ad koyma geleneğini anlatan bölümde *Boğaç Han*'ın adını nasıl aldığı şöyle tasvir edilmiştir:

“Bayındır Han'ın bir boğası vardı. Bu boğa taşa boynuz vursa onu un gibi edirdi. Bu boğayı güreştirirlerdi. Bir gün, üç kişi sağından, üç kişi solundan demir zincirlerle tuttıkları boğayı saraydan çıkardılar, meydana koyuverdiler. Dirse Han'ın oğlu ve yanında dört çocuk meydana âşık oynuyorlardı. Boğayı gören oğlanlardan üçü kaçtı. Dirse Han'ın on beş yaşında oğlanlığı kaçmadı. Meydanın ortasında baktı, durdu. Boğa dahi oğlanın üstüne geldi. Diledi ki, oğlanı helak kıla. Oğlan yumruğu ile bir kaya tutup boğanın alnına vurdu. Boğa geri geri gitti ve oğlana doğru yeniden geldi. Oğlan yine alnına şiddetle vurdu. Oğlan bu suretle boğanın alnına yumruğunu dayadı, sürdürdü, meydanın başına çıkardı. Boğayla oğlan meydana bir hamle çekiştiler. Han Bayındırlar seyrettiler. İki de sırtının üstünde durdu. Ne oğlan ne de boğa yendi. Oğlan düşündü, dedi ki: “Bir dama

direk vururlar, o dama dayak olur. Ben bunun alnına dayak olur, dururum.” Oğlan boğanın alnından yumruğunu çekti. Yolundan çekildi. Boğa ayaküstünde duramadı, düştü. Tepesinin üstüne yıkıldı. Oğlan bıçağına el vurdu. Boğanın başını kesti. Oğuz Beyleri geldiler. Oğlanı alkışladılar. Babasını çağırdılar, oğlana güzel bir ad verdiler ve adına *Boğaç Han* dediler. (*Dedem Korkudun Kitabı*, Hazırlayan: Orhan Şaik Gökyay, Ankara: MEB Yayınları, 2000, s.6-7).”

Destanın satır aralarında gezdiğimizde çocuklara ad koymadan, oynanan oyunlara, beslenen hayvanların niteliğine, çocuktaki cesarete, kuvvete, zekâya ve mücadele sırasında çözüm bulma becerisine varıncaya kadar birçok husus görülebilmektedir. Kahramanlık göstermek ve ad almak arasında doğrudan bir bağ kuran bu destana göre, Eski Türklerde cesaret, kahramanlık, atılganlık, savışçılık önde gelen değerlerdir. “Alp tipi insan” olarak nitelenen bu vasıflar modern zamanlara kadar devam etmiştir. Alp insanının temel niteliği sadece kuvvet, cesaret ve şecaat değil aynı zamanda adalet, bilgi, görgü, feraset ve edeptir.

Bu niteliklere dair de eski Türk edebiyatının sözlü metinlerinden örnekler bulmak mümkündür. Sözlü kültürün güzel örnekleri yanında yazıya dair birçok keşfin de sahibi olan Uygurlardan kalan bir şiirde bilgiye dair güzellmeler ve kutsalmaların değeri hiç de geçmiş değildir:

*Bilgi bilin ey beyim / Bilgi sana eş olur.
Bilgi bilen insana / Bir gün devlet yâr olur.
...
Bilgili insan beline / Taş kuşansa kaş olur.
Bilgisizin yamma / Altın konsa taş olur.*

Cep telefonlarından internete, bilgisayarlardan robotlara hayatımızı çepeçevre saran teknolojinin ardında inanılmaz bir bilgi birikimi ve işbirliği yatmaktadır. Bundan yüzlerce yıl evvel bir Uygur atasözünde “bilgiyle göğe çıkılır” denilmektedir. Bu gün insanoğlu bilgiyle gökyüzünü zapt etmekte, uzayın derinliklerine seyahate çıkmaktadır ve bütün bunlar bilgiyle gerçekleşebilmektedir. Uygurlar, “âlim olsan âlem senin olur” derken bu günkü güç ve kudretin temellerine vurgu yapmıyor mu?

Avustralya'da Müslümanların Eğitim Sorunu

Avustralya'da 1990'larda devlet desteğinin artmasıyla Özel İslam Kolejlerinin kurulması ivme kazanmıştır. Araplar başta olmak üzere Türk toplumu da dini eğitimin yanı sıra kendi dil ve kültürlerini önceleyen İslam Kolejleri kurmuştur.

U Necmi Uzun

Türkiye Maarif Vakfı Avustralya Temsilcisi

1975'te Avustralya Parlamentosu'nda kabul edilen Eğitim Komisyonu Raporu ile farklı milletlerin çocuklarının varlığı hatırlanmış ve okullarda çok kültürlü bir sisteme geçiş öngörülmüştür.

Avustralya'nın İngilizler tarafından 1770'te keşfinden sonra 1788-1868 yılları arasında 160 bin mahkum, İngiltere hapisanelerini boşaltmak amacıyla yeni kıtaya sevk edildi. Avrupa'dan Avustralya'ya ilk göçmenler olarak kabul edilen bu insanlar, geldiklerinde boş bir ülke yerine burada 80 bin yıldır yaşayan 500 bin Aborijin'le karşılaştılar. Sonraki yüz yıl boyunca Avrupa'dan ve Çin'den Avustralya'ya ciddi bir göç yaşandı.

Avustralya'ya gelen ilk Müslümanlar, daha kıta keşfedilmeden önce 1720'lerde Avustralya kıyılarında deniz hıyarı avcılığı yapmak için gelen Endonezyalı balıkçılar olmuştur. 1802, 1811, 1822 ve 1828 yılları

nda yapılan nüfus sayımlarında çok az sayıda "Muhammediyan" kategorisinde Müslüman olduğu kayıtlarda geçmektedir. 1860 yılına gelindiğinde Avustralya'nın uçsuz bucaksız çöllerini aşmak ve şehirlerarası taşımacılık yapmak için Avustralya Devleti Güney Asya'nın çeşitli ülkelerinden devciler getirmiştir. Farklı ülkelerden gelmelerine rağmen hepsi "Afgan" olarak adlandırılan bu deve sürücülerini genelde bekar olarak gelip işleri bittikten sonra çoğu ülkelere geri dönerken bazıları ailelerini de getirmişler ve bazıları da yerli Aborijin ve Avrupalı kadınlarla evlenip Avustralya'nın hemen her bölgesine, çoğunlukla da Yeni Güney Galler ve Güney Avustralya arasında kalan bölgeye

yerleştiler. Tren ulaşımı yaygınlaşıp deve kervanlarına ihtiyaç ortadan kalkınca başka işlere yönelen bu ilk Müslümanlar, Marree şehrinde Avustralya tarihinin ilk camisini inşa etmelerine rağmen tüm kaynaklar tamamının zamanla asimile olup Hristiyanlaştığını yazmaktadır. Birinci Dünya Savaşı'nda Avustralya ve Yeni Zelanda askeri birliklerinden oluşan Anzak askerlerinin Çanakkale'ye sevk edilmesi üzerine Avustralya Devletine resmi savaş açan iki Afgan Müslümanın direnişi ise bir kahramanlık hikayesi olarak tarih kitaplarında kalmıştır. Çöle salınan develeri ise yıllar içinde yabanileşmiş, çoğalarak sayıları milyonlara ulaşmış ve "Avustralya'nın deve sorunu" böyle ortaya çıkmıştır.

1901 yılında Avustralya, Göçmenliği Sınırlandırma Kanunu'nu çıkartarak Avustralya'ya "Avrupalılar" dışında ve genelde Asyalıların ve özelde Çinlilerin ülkeye girişini engellemek için "Beyaz Avustralya Politikasını" uygulamaya başladı. İkinci Dünya Savaşı'na kadar katı bir şekilde uygulanan bu politika zaman zaman yumuşatılsa da 1966 yılına kadar sürdü. Aslında Vietnam Savaşı mültecilerini almak için alınan bu yumuşama kararı Müslüman ülkelerden gelecek göçmenler için de Avustralya'ya yerleşme olanağı sağladı. Birçok siyaset bilimciye göre Beyaz Avustralya Politikası aslında sadece ırkların ten rengiyle ilgili değil; Hristiyan inancına sahip olmayan milletlerin Avustralya'ya girişini engelleyerek Avustralya'da Hristiyanlığın çoğunluğun dini olarak kalmasını garanti altına almak içindi.

1947 yılında yapılan nüfus sayımında Avustralya'daki Müslümanların sayısı kayıtlara bile girmeyecek kadar azdı. Avrupalı sayıldıkları için Beyaz Avustralya Politikasına uygun şekilde Avustralya'ya göç eden başta Arnavutluk ve Bosna Hersek olmak üzere Balkan ülkelerinden ve adadaki anlaşmazlık nedeniyle Kıbrıs'tan gelen az sayıdaki Müslüman dışında Avustralya'ya resmi olarak kabul edilen ilk Müslümanlar yine beyaz ırktandı. Avustralya ile Türkiye arasında 1967'de imzalanan ikili anlaşmayla 1968'den başlayarak Türk işçilerin kafiller halinde aileleriyle birlikte göçleri başlamış ve 70'lerin ortalarına kadar sürmüştür. Lübnan İç Savaşı, Afganistan'ın işgali, İran-İrak Savaşı ve Ortadoğu'daki diğer karışıklıklar, 1990'larda Malezya, Endonezya, Hindistan, Bangladeş ve Pakistan gibi ülkelere gelen öğrenci ve kalifiye çalışanlar ile 2000'li yıllarda Sudan, Somali ve Filistin gibi ülkelere gelenlerle Avustralya'daki Müslüman nüfusu ciddi şekilde artırmıştır. 2016 nüfus sayımına göre Müslümanların oranı genel nüfusun %2.6'sı ve sayı olarak da 605 bin olarak açıklanmıştır. İslam ayrı-

Türkçe ve din dersi eğitimi verilen bir hafta sonu Türk okulu öğretmenleri, Viktorya Türk İslam Cemiyeti barakaları önünde. (1972)

ca halen Avustralya'da en hızlı yayılan din konumundadır.

Yaklaşık 60 yıllık bir geçmişe sahip Avustralyalı Müslümanların yaygın sosyo-ekonomik dezavantajları bulunmakta ve bunu kısa vadede aşabilmeleri mümkün görünmemektedir. Müslümanların yoğun olarak yaşadıkları bölgelerde düşük gelir seviyeleri ve yüksek işsizlik oranları Avustralya hükümetleri için ciddi bir kaygı uyandırmaktadır. Avustralyalı Müslümanların en büyük sorunlarının başında ise eğitim gelmektedir.

1975 yılına kadar Avustralya eğitim sisteminin müfredatı tamamıyla avrosantrik eğitimi esas alan bir yapıya sahipti. 1975'te Avustralya Parlamentosu'nda kabul edilen Eğitim Komisyonu Raporu ile farklı milletlerin çocuklarının varlığı hatırlanmış ve okullarda çok kültürlü bir sisteme geçiş öngörülmüştür. Rapor, Avustralya'nın çok kültürlü sosyal yapısının okul müfredatında ve özellikle sosyal bilgiler, tarih, edebiyat ve sanat etkinlikleri ile personel rejimi ve okul yönetimi gibi alanlarda dikkate alınması gerektiği belirtilmekte ve bunun göçmen çocukların özgüvenlerini artıracaklarının altının çizilmesinin yanı sıra artık çok uluslu bir ülkede yaşayan Avustralyalı çocuklar için de bir zenginlik olacağına vurgu yapılmaktaydı. Son 150 yılda ciddi bir göç ülkesi olan Avustralya Devletinin bu kararı Türkler açısından geç sayılırdı. Çünkü 1968'den itibaren

Avustralya okullarında eğitim almaya başlayan ilk neslin göçmen Türk çocukları doğrudan ve ağır bir biçimde avrosantrik ve Musevi-Katolik eğitim sistemine maruz kalarak çok hızlı bir asimilasyona uğradılar. Ayrıca, Beyaz Avustralya Politikasının etkileri hala devam ettiğinden okullarda uğradıkları ırkçılık ve ayrımcılıktan onları koruyacak yasal düzenlemelerden de yoksundular. Onlardan nispeten daha sonra gelen başta Arap kökenli diğer Müslüman milletler Avustralya'nın daha hoşgörülü ve çok kültürlü yapısıyla karşılaştılar, karşılandılar. Ancak, her ne kadar göçmenlere eğitim alanında fırsat eşitliği tanınmışsa da tarihlerini, kültürlerini, dillerini, inanç ve değerlerini yeterince eğitim alanına sokamayan Müslümanlar kültürel çatışmalara yol açan sert engellerle karşılaştılar.

Kahir ekseriyeti Anadolu'nun kırsalından ve küçük kentlerin varoşlarından en fazla iki seneliğine gelip bir ev parası yaptıktan sonra memlekete dönmek olan Türkler bu dönüşün beklediklerinden daha uzun sürmesi üzerine sosyoekonomik düzeyleri çok düşük olmasına rağmen çocuklarının gözleri önünde 'kaybolmasına' karşı önlemler almaya başladılar. Viktorya ve Yeni Güney Galler Eyaletleri başta olmak üzere Türklerin en yoğun yerleştikleri bölgelerde hızlı bir cemiyetleşme faaliyeti başlattılar. Daha önceki Arnavut, Boşnak ve Kıbrıs cemiyet ve camilerine ek olarak Türklerle mahsus

Avustralya Uluslararası Maarif Okulları uzun resmi süreçlerden sonra 2016 yılında Türkiye Maarif Vakfı tarafından satın alınan Auburn'daki kendi kampüsüne taşındı. "Okula sadece Türk toplumundan değil çok farklı etnik kökene sahip ailelerden talep geliyor. Avustralya'da kendi alanında tek ve özgün bir eğitim veriyor, gösterdiği atılımlarla eğitim çevrelerinin de takdirini toplamaktadır."

bu derneklerin amacı ibadet ihtiyacını karşılamasının yanında en önemlisi de çocuklarına dini ve milli eğitim vermektir. 1971'de Melbourne'da kurulan Viktorya Türk İslam Cemiyeti bu anlamda ilk yapılanma olmuş ve derneğin barakalarında hafta sonları Türk çocuklarına Kur'an, din dersleri ve Türkçe öğretilmeye başlanmıştır. Paralel şekilde Sydney'de de Türk çocuklarının dil ve kültürlerini kaybetmemeleri için peş peşe hafta sonu Türk okulları açılmıştır. Bu dönem 70'li yıllar boyunca devam etmiş ve farklı Müslüman gruplarca devlet okulları, kiliseler, toplum merkezleri gibi mekanlar kiralanarak ya da devletten izin alınarak çocuklara kendi din ve kültürleri öğretilmeye çalışılmıştır.

Müslümanların Avustralya'ya geliş amaçları para kazanmak olduğundan, çocukların çoğu ilkokulu bitirdikten sonra bir üst kademeye devam etmek konusunda isteksizdi. Fabrikalarda çalışan anne babaların yanı sıra 12-13 yaşına gelen erkek çocukların şehir merkezinde gazete satmaları, aynı yaşlardaki kız çocukların ise pasaportlarındaki doğum tarihlerinde kalemle yapılan değişikliklerle yaşları büyütülerek dikiş fabrikasında işe girmeleri çok olağandı. Müslüman çocukların eğitimlerini yarıda bırakmalarının en önemli nedeni ekonomik olmakla beraber aileleri ile okul arasında yaşadıkları

kültürel çatışma ve yaşları dil öğrenme dönemlerini geçmiş ergenlerin dil ve akademik sorunları da önemli bir etken olmuştur. 1980'lerde evlilik çağına gelen ikinci nesil çocuklara memleketten gelin ve damat ithal edilmesiyle farklı bir bakış açısına sahip Müslüman gençlerin Avustralya'ya geliş Müslümanların eğitime yaklaşımını çok değiştirmedir. Avustralya rüyası hala para kazanma hevesiydi ve öncelikli yerini korumaktaydı. Avustralya'ya gelişlerinin yirminci yılında Müslümanların eğitime yaklaşımı son derece mesafeliydi ve bunun sonucunu da ağır bir biçimde ödemektedirler.

Avustralya Devletinin özel okulları destekleme politikası üzerine 200 yıldır faaliyet gösteren özel Katolik okullarına 1980'lerin ortalarından itibaren Melbourne ve Sydney'de kurulan birkaç İslam Ko-

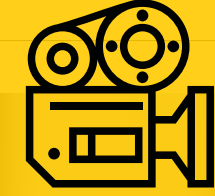

200 yıldır faaliyet gösteren özel Katolik okullarına 1980'lerin ortalarından itibaren Melbourne ve Sydney'de kurulan birkaç İslam koleji eklendi.

leji eklendi. Araştırmalar, çocuklarını bu okullara gönderen ailelerin akademik başarıdan çok, çocuklarını uyuşturucu gibi kötü alışkanlıklar ile devlet okullarında maruz kaldıkları cinsel eğitimlerden korumak istemeleri ve özellikle "kaybolmalarını" önlemeye yönelik olduğunu göstermektedir. 1990'larda devlet desteğinin artmasıyla Özel İslam Kolejlerinin kurulması ivme kazanmıştır. Araplar başta olmak üzere Türk toplumu da dini eğitimin yanı sıra kendi dil ve kültürlerini önceleyen İslam Kolejleri kurmuştur.

Bugün 1148 özel okul içerisinde sayıları tüm Avustralya genelinde ancak 50'yi bulan özel İslam okulları'nın hem nicelik hem de nitelik olarak Katolik okulları başta olmak üzere birçok devlet okulu ile de şu aşamada rekabet etme şansları bulunmamaktadır. İslam inancının gereği olduğu düşünülerek personel dahil, kızlarda başörtüsü, erkeklerde takke ve benzeri kılık kıyafet zorunlulukları başta olmak üzere Avustralya eğitim müfredatının izin verdiği ölçüde dini eğitim ve İslami ritüellerle sınırlı bir müfredat, bu okullarda nispeten öğretilen etnik dillerin üniversiteye girişte sağladığı ek puan ve istisnai başarılar dışında düzenli bir başarı da gösterememişlerdir. Bunun başlıca nedeni yetersiz insan kaynağı ile, ilgili okullardan toplumun ve velilerin beklentilerinin düşük olmasıdır.

Müslüman öğrencilerin daha üst düzey eğitim alarak içinde yaşadıkları toplumda Müslüman diasporanın siyaset, bürokrasi, eğitim, sanat, ekonomi ve sosyal platformlarda etkin olabilmeleri, eğitime daha fazla yatırım yaparak özellikle eğitimin içerik ve müfredatını analitik ve eleştirel düşünme başta olmak üzere bilimsel yöntemlere dayandırmaları ve Müslüman toplumların yüzyıllardır ihmal ettikleri sanat, müzik, edebiyat, spor, felsefe, drama, sinema gibi disiplinleri kendi dil ve kültürleri ile harmanlayarak Müslüman çocukların ruhsal ve kişisel gelişimleri için eğitimin merkezine almaları ile mümkün olabilecektir.

Sinemada Dijital Dönüşüm

Bilgisayar ve dijitalleşme ile birlikte sinema, sadece yeni bir araçlar matrisinin içine girmemiş, aynı zamanda dijitalleşme öncesi geçerli olan gerçeklik ilişkisini de değiştirmiştir.

Prof. Dr. Ridvan Şentürk

KUŞKUSUZ SİNEMA, teknolojik gelişmelere bağlı olarak gelişen bir sanat türüdür. Sinemanın kendine özgü bir medyum olma iddiasını mümkün kılan film kamerası, fotoğraf makinası gibi teknolojik bir icattır ve doğuşundan günümüze teknolojik gelişmelerle sinema arasında sıkı bir bağımlılık ilişkisi vardır.

Bu bağımlılık ve etkileşim, sinemanın sadece üretimi üzerinde değil, aynı zamanda, yönetmenlik, oyunculuk, gösterim, seyir, dağıtım ve pazarlama süreçleri üzerinde de belirleyici bir rol oynamıştır. Bu etkileşim elbette sadece sinema ve teknoloji arasındaki bir alanla sınırlı değildir. Sinemanın teknolojik bağımlılığı onun belirli tarihsel bir dönemin medyumunu olarak doğduğunu gösterir. Dolayısıyla sinema sadece kendi üretim süreci itibarıyla değil, aynı zamanda hayatın diğer alanlarında ortaya çıkan teknolojik gelişmeler ve sonuçları bakımından da teknolojiye bağımlı bir medyumdur. Ve tabii bu değerlendirmeyi yaparken, diğer her medyum gibi sinemanın da içinde bulunduğu tarihsel dönemin ifade ettiği zamanın ruhundan, toplumsal şartlardan ve süreçlerden bağımsız düşünilemeyeceğini mutlaka vurgulamak gerekir.

İnsanlığın, gerçekliğin algılaması ve anlamlandırılması macerasında kuşkusuz sinemanın icadı önemli bir dönüm noktasıdır. Ancak sadece gerçeklik şuuru ve gerçeklik değil, aynı zamanda bize gerçeklik algısı sunan medyumlar da değişmektedir. Aynı süreçte gerçeklik algımızı değiştiren sinemanın değişmez bir sabit olarak kalmadığı, tarih içinde kendisinin de değişip dönüştüğü muhakkaktır. Metinsel kültürden resim kültürüne geçişin en önemli işaretlerinden biri olan sinema da ilk doğuş yıllarındaki gibi kalmamış, bir yandan gerçeklik algısını dönüştürürken öte yandan kendisi de değişmiş ve dönüşmüştür. Sinemanın, belirli karakteristik özelliklerini muhafaza etmekle birlikte, gerçekliğin

ve toplumsallığın en önemli dönüştürme araçlarından biri olarak kendisinin de sürece eşlik ettiği ve dönüştüğü aşikârdır.

Bu değişimin sadece içerik ve biçim açısından değil, bazen içeriği ve biçimi de etkileyecek biçimde teknolojik bir seyir takip ettiğini söyleyebiliriz. Sinemanın tecrübe ettiği bu değişim ve dönüşüm sürecinin en önemli kırılma noktalarından biri de bilgisayar teknolojisiyle birlikte mümkün olan dijitalleşmedir. Dijitalleşme, sadece değişim ve dönüşüm sürecini devam ettirmekle kalmamış aynı zamanda değişim ve dönüşümün mantığını da köklü biçimde dönüştürmüştür; öyle ki günümüzde sinema tarihini

Sinema sadece kendi üretim süreci itibarıyla değil, aynı zamanda hayatın diğer alanlarında ortaya çıkan teknolojik gelişmeler ve sonuçları bakımından da teknolojiye bağımlı bir medyumdur.

analog ve dijital dönem olarak iki farklı süreçte inceleme zarureti hâsıl olmuştur. Zira her iki analog ve dijital dönemin sinema anlayışları ve pratikleri bariz biçimde farklılaşmıştır. Bu farklılaşmanın doğasının incelenmesi, estetik, etik, sosyolojik, psikolojik, pedagojik, kültürel açıdan sorgulanması ve değerlendirilmesi gerekir. Zira bilgisayar ve dijitalleşme ile birlikte sinema, sadece yeni bir araçlar matrisinin içine girmemiş, aynı zamanda dijitalleşme öncesi geçerli olan gerçeklik ilişkisini de değiştirmiştir. Dijitalleşme ile birlikte sinemanın bütün üretim, dağıtım ve gösterim süreçleri etkilenmiş, sinemanın kendi tarihi ve diğer sanatlarla ve ifade araçlarıyla kurduğu ilişki değişim ve dönüşüme maruz kalmıştır.

Analog dönemden dijital döneme geçiş sürecinde köklü bir dönüşüme işaret eden bilgisayarın merkezi bir rol üstlendiğini, diğer medya araçları arasındaki karşılıklı etkileşim imkânlarını kendi bünyesinde buluşturan ve işleme tabi tutarak dönüştüren bir tür siberetik medyum konumuna yükseldiğini vurgulamak gerekir. Kâğıt medyumundan bilgisayara uzanan süreci, fiziki, mekânîk, elektronik ve dijital evrelere ayırtmak mümkündür. Mekânîk ve özellikle elektronik medya döneminde araçla-

rın çeşitlendiğini ve multi-medyatik bir ortam oluşturduklarını söyleyebiliriz. Fakat medya araçlarının çeşitlenmesine rağmen her biri müstakil kalmış, aralarındaki karşılıklı etkileşim ağı kurulamamıştır.

Bu durum ilk defa bilgisayarın icadı ile değişmiştir. 1980 ve 1990'lı yıllardan itibaren sürekli aratan bir hızla geçilen dijital dönemde araçlar arasında kurulan multi-, inter- ve transmedyatik ilişkilerin odağına yerleşen bilgisayar merkezi bir hüviyet kazanmıştır. Bilgisayarın diğer medya araçları arasında oynadığı merkezi rol, sadece aralarında interaktif ilişkiler kurması değil aynı zamanda kâğıt, televizyon, radyo, mobil telefon ve sinema medyumlarının yapılarını ve işleyiş mantıklarını dönüştürmesinden kaynaklanmaktadır. Bilgisayar, sadece diğer medya araçları arasında bağ kurmakla ve dönüştürmekle kalmamakta, aynı zamanda internet ve sensörler vasıtasıyla nüfuz ve dönüştürme gücünü artırarak, oluşturduğu siberetik ağa nesnelere ve veri kaynağı konumuna indirgenen insanı da katmaktadır. İnsanın görme, işitme, tat, koku, dokunma duyuları, sinirsel ağları ve beyinin belirli kısımları sensörler vasıtasıyla bilgisayar tabanlı medyumlara bağlanmakta ve belirtiler enformatik verilere dönüştürülerek dijital veri bankalarının algoritmik hafızasına aktarılmaktadır.

Söz konusu süreçte bilgisayar, medya araçlarını, nesnelere ve insanları siberetik ağına işlevsel hücrelerine dönüştürürken aynı zamanda, gelişen implantasyon ve transformasyon teknolojisi sayesinde insan ve bitkiler dahil bütün canlı varlıkların içine, daha yerinde ifadeyle DNA ve genetik yapısına nüfuz ederek, hibrit, metamorfik ve antropomorfik yeni türlerin oluşumuna döl yataklığı yapmaktadır.

Günümüzün medya araçları matrisinin ve siberetik ağının döl yatağında bulunan bilgisayarın icadı ile birlikte sinemanın dijital dönüşümü başlamıştır. Parametrik ve algoritmik işlem kabiliyetini haiz yazılımları vasıtasıyla bilgisayar karşımıza

Bilgisayar, medya araçlarını, nesnelere ve insanları siberetik ağın işlevsel hücrelerine dönüştürürken hibrit, metamorfik ve antropomorfik yeni türlerin oluşumuna döl yataklığı yapmaktadır.

medya araçları için gerekli fiziki, mekânîk ve elektronik teknikleri program diline tercüme ederek üretebilen, geliştirebilen, kaynaştırabilen ve dönüştürebilen sistematik bir güç kaynağı olarak çıkmaktadır. Ayrıca bilgisayar farklı medya araçları ve işlem alanları için vücuda getirilmiş yazılımları kombine ederek, yeni modülasyonlar, paylaşım, işbirliği, interaktivite imkânları ve nihayet algoritmalar üretebilmektedir. Bu çerçevede bilgisayarın, biyoteknolojik gelişmelere benzer biçimde, türlerin genetik ve DNA yapılarına müdahale ederek ve başka türlerle kaynaştırarak yeni hibrit/antropomorfik, mutant/metamorfik türler üretme ve dönüştürme kabiliyetinin sınır tanımadığını vurgulamamız gerekir.

SİNEMA EĞİTİMİ VE DİJİTAL TEKNOLOJİ

Sinema eğitimi artık yalnızca senaryo, yönetmenlik taktikleri, kamera ve kullanım teknikleri ile ilgili bir alanı kapsamamaktadır. Son yıllarda sinema bütün bunların yanında dijital teknolojiler konusunda da yeterli donanımına sahip olabilmeyi ve kullanabilmeyi gerektirmektedir. Bu nedenle sinema eğitimi veren okulların ve üniversitelerin ilgili bölümlerinin bu alanda teknolojik altyapı ve ekipmanlara sahip olması ve eğitim süreçlerine bunların kullanımıyla ilgili dersleri dahil etmeleri bir zorunluluk haline almıştır. Özellikle 3D ve animasyon filmler konusunda eğitim tamamen dijital alandaki gelişmelere bağlıdır ve sinema eğitimi tamamen farklı bir boyutta değerlendirmeyi gerektirmektedir. Artık sinema devasa film platoları ve kalabalık bir ekibin oradan oraya koşuşturduğu bir ortamda icra edilen bir sanat değildir. Bilgisayar teknolojileri size istediğiniz dünyayı kurgulamanızı sağlayan sınırsız olanaklar sunmaktadır. Sinema eğitimi de bütün bunları yeniden ele almak ve eğitim müfredatına dahil etmek zorundadır.

Türler arasında penetrasyon ilişkisi vasıtasıyla yeni yapıların oluşumunu temin kabiliyeti bilgisayara yeni türlerin ve nesillerin üretimine imkân sunmaktadır. Bu çerçevede, örneğin daha önce her biri ayrı tür olarak varlığını sürdüren dilin, resmin ve grafiğin sabit ifade imkânları, hareketli görüntü, animasyon ve grafiğin ifade imkânlarıyla mezcedilmektedir. Söz konusu penetrasyon ilişkisi sayesinde dilin ve resmin/fotoğrafın daha önceki harf, metin, biçim ve renk gibi sabit unsurları bilgisayar arayüzünün iki veya üç boyutlu sanal aleminde yahut hareketli görüntünün video, klip, sinema ve reklam filmi gibi çeşitli formatlarında yeni üretilmiş varlık türleriyle buluşabilmekte, birlikte hareket edebilmekte ve uçuşabilmektedir. Ayrıca analog dönemde filmi çeken kamera tarafından belirlenen resim açıları ve boyutlarını bilgisayarın üç boyutlu sanal âleminde teşekkül eden interaktif kamera ile yönetmek, farklı zaman, mekân ve gerçeklik düzeyleri arasında gezinmek mümkündür. Bu çerçevede örneğin bilgisayar, oyuncuların sahne performansı, hareketlerini ve jestlerini sensörler vasıtasıyla okuyup kodlayabilmekte, bunları kendi düzen, ışık, doku ve renk parametrelerine eşleyerek sanal aleminin unsurlarını kontrol edebilmek ve yeni kombinasyonlar inşa edebilmek için kullanabilmektedir.

Farklı fiziki ve medyatik gerçeklik düzeyleri, daha önce hiç mümkün olmadığı ölçüde, birini diğerine dönüştürecek ve aralarında interaktif ilişkiler kurabilecek biçimde, bilgisayarın yazılım programlarında mezcedilmekte ve eşitlenmektedir. Dijital boya fırçaları, çeşitli doğal dokuları simüle eden filtreler, daha önce imkânsız görünen çeşitli zaman-mekân açıları, çok köşeli ağlar, bulanıklaştırma ve keskinleştirme filtreleri, partikel sistemleri vesaire hepsi aynı statüde yeni melezler yapıların üretimi için bilgisayarın meta-medyatik arayüzünde buluşmaktadır.

Teknolojik gücün aynı zamanda hızı da beraberinde getirdiği, hatta kendi ürettiği hızdan beslendiğini vurgulamamız gerekir.

Farklı yapıları kendi içinde mezcetme, yeni yapılar üretme ve dönüştürme kabiliyeti dolayısıyla bilgisayar aktarılan orijinal film verilerini yeniden yapılandırabilmekte, biçimlendirebilmekte ve başka bir yapıya dönüştürebilmektedir. Söz konusu yeniden yapılandırma ve transformasyon sürecinde vücut bulan terkipte, hem eski orijinal yapıyı hem de teşekkül eden yapının farklı unsurlarını, yeni resim çerçeveleri ve açıları, çekimi yapılmış fiziki zaman-mekân unsurlarını sanal alem gerçekliği ile interaktif ilişki bütünlüğü içinde bulmak mümkündür.

Bu çerçevede bilgisayarın çeşitli programlar vasıtasıyla yönetilen interaktif arayüzünde ve dolayısıyla sinema filminde, fiziki gerçekliğin kopyalanmış görüntülerini, metin, grafik, klip, harita, diyagram, müzik, ses efektleri ve animasyon unsurlarıyla kombine etmek, yeni yapılar ve gerçeklik düzeyleri üretilmektedir. Çeşitli yazılım uygulamaları vasıtasıyla grafik, tipografi, resimleme, sinematografi, animasyon ve 3D modelleme teknikleri kombine edilmekte, yeni resimler ve biçimler teşekkül etmektedir. Söz konusu kapasitenin Photoshop, Illustrator, Flash, Maya, Final Cut, After Effects gibi programlarla formatlandığını ve böylece küresel ölçekte geçerlik kazanan estetik tasarım ilkelerinin öykü anlatımını yönlendirdiğini ve seyir alışkanlıklarını biçimlendirdiğini vurgulamak gerekir.

Bilgisayar ile birlikte gerçekleşen dijitalleşme sürecinde eski temsil anlayışından farklı bir ifade imkânının teşekkül etti-

ği, bu imkânın farklı medya formatlarının ve tekniklerinin birbirine eklenmesinden ibaret olmadığı, eklenilen medya türlerinin yapılarını da dönüştüren çok açılı, katmanlı ve mantıklı sistemlerin dijital resmin aynı çözünürlük düzeyinde eşitlendiği bu yeni durumun sorgulanması gerektiği muhakkaktır. Zira dijital resmin çözünürlük düzeyinde temsil artık fiziki, toplumsal ve kültürel gerçekliğin bir operasyonu değil, bilgisayara özgü biçimde yapılandırılmış veriler ve bu verileri işlemek, kombine etmek için kullanılan araçların/arayüzlerin gerçeklikten bağımsız biçimde sunduğu teknik ifade imkânıdır. Bilgisayarın algoritmik sistemi içinde fiziki ve sanal gerçeklik yapılarının aynı yüzeyde kodlara çevrilmesi ve dönüştürülmesi, kendi aralarında ilişkilendirilmesi suretiyle vücut bulan siberetik medya dili, kendi kültürel, toplumsal değerlerini ve algı mantığını üretmekte, böylece sürekli aktüelleşen şimdiliğin bir sunum ve etkileşim platformu olarak etkimektedir.

Söz konusu teknolojik gücün aynı zamanda değişim ve dönüşüm imkânı kadar hızı da beraberinde getirdiği ve hatta kendi ürettiği hızdan beslendiğini vurgulamamız gerekir. Söz konusu teknolojik imkânlar ve hız, aynı zamanda küreselleşmeyi de etkilemektedir. Özellikle fiziki gerçekliğin sınırlamalarını geçersiz kılan yeni teknolojik gelişmeler, zaman ve mekân sınırlarını ortadan kaldırmaktadır. İnsanın, bedensel ve mekânsal gerçekliğin fiziki şartlarının kısıtlamalarından kurtulması, fiziki gerçeklikle temasının neredeyse kalmaması, kendi fiziki gerçekliğini bile neredeyse önemsizleştirecek düzeyde hareketin, transformasyonun ve hızın kendisine dönüşmesi anlamına gelmektedir. Bu değişim dönüşüm sürecinde insanın gerçeklik algısının ve tasavvurunun bizzat kendisinin de değişip-dönüştüğünü, daha önce hiç denenmemiş yeni düşünme, bilme, görme, algılama ve hatta tecrübe biçimlerinin tezahür ettiğini söylememiz pekâlâ mümkündür.

Azmiyle Dünya Şampiyonasına Katıldı

Arnavutluk'taki Maarif Okullarında okuyan 12. sınıf öğrencisi 17 yaşındaki Joel Gjini, çocukluğundan beri spora olan ilgisi ve azmi ile Dünya Yüzme Şampiyonasına katılarak hedefine ulaştı.

MAARİF OKULLARININ DESTEĞİYLE bir azim hikayesine dönüşen Joel'in serüveni arkadaşlarına da örnek oluyor.

Joel başarı hikayesini özetle şöyle anlatıyor; Yüzme sporu benim için vazgeçilemez bir yaşam biçimidir. Spor ve sportif olmak kavramları benim hayatıma daha ben küçük yaşlardayken girmiştir.

Bu ilk önce basketbolla oldu ve sekiz yaşından on bir yaşına kadar farklı turnuvalarda çeşitli başarılar aldım. Kendimi basketbolla çok da güzel ifade ediyordum ki hayatıma birdenbire yüzme sporu girdi.

Hamid Muradi: Afganistan'ın yüz akı

İstanbul'da gerçekleştirilen TEKNOFEST'e katılan Hamit Muradi, haberleşme ve ulaşım alanındaki projesi ile 2000 takım arasından ikinci seçildi.

Öğretmenim, yeteneğimi gördü ve beni bu sporda devam etmem için teşvik etti. Uzun çalışmalarım sonucunda sırt üstü yüzmede ilk önce Hırvatistan ve Romanya'da sonra ise Balkan Turnuvası'nda gösterdiğim yüksek başarı grafiği geçen sene zirve noktasına ulaşmıştı...

2018 yılında sırtüstü 200 m. yarışında aldığım derece Arnavutluk rekoruydu ve Çin'de yapılan Dünya Yüzme Şampiyonası'na katılmak bence benim en büyük zaferimdir.

Her gün en az iki, iki buçuk saat yüzerdim. Bu süreçte ailemin ve okulumun bana verdiği destek benim için bu başarılarından daha önemliydi ve biliyorum ki tüm bu başarılar, yaptığım antrenmanlar ve kendime olan inancımın elde edilmişti.

Joel'in öğretmeni Anila Beshaj ise, öğrencisinin başarısını şöyle anlattı;

Maarif Okulları olarak görevimiz öğrencilerimizin yeteneklerini tespit ederek onları o alanda yönlendirmektir. Her öğrenci farklıdır ve her öğrencinin farklı alanlarda yeteneği vardır. Bu yetenekler henüz keşfedilmemiş de olabilir. Maarif Okullarındaki tüm öğrencilerimiz yetenekli ve başarılıdır. Joel yeteneğiyle ve azmiyle kendisini bir nebze ayırtmıştır. Joel'in yeteneklerini keşfettikten sonra kendisi ve ailesiyle istişare sonucunda bu alanda yoğunlaşması için çalışma çizelgesi oluşturduk. Günde iki saat antrenmanla yerel ve uluslararası turnuvalara katılabileceğini düşündük. Okulun ve öğretmenlerinin verdiği destekle Joel kendini ispatlayabildi. Bu hususta çok parlak bir geleceği olduğuna inanmaktayız.

AFGANİSTAN'IN Herat şehrindeki Herat Meslek Lisesi'nde okuyan 11. sınıf öğrencisi Hamit Muradi, kendi halinde sessiz bir çocuktur. Vakfımızın Afganistan'daki okulları devralmasının ardından, personellerimiz yetenekli öğrencileri kazanmak adına çalışmalarına başlamışlardır.

Herat Erkek Lisesi'ni devraldıktan sonra Afganistan Direktörlüğümüze teknolojiye meraklı olan zeki bir çocuk olduğu haberi ulaştı. Okulumuzun daveti üzerine kendisiyle görüşülen Hamit'e idealeeri, düşünceleri ve projeleri soruldu.

Oldukça mütevazı olan Hamit, elektronik ve robotik ile ilgilendiğini, ondan fazla bilgisayar dilini kullanabildiğini,

haberleşme ve yapay zekâ alanlarında çalışmaları olduğunu söyledi. Bu başarılı ve meraklı gence el uzatmak isteyen Maarif çalışanları, Afgan-Türk Maarif Herat Erkek Lisesine kaydını yaptılar.

Maddi durumu onu Maarif Okulunda okutmaya yetmeyecek olan babası okula gelerek, “Oğlumun kaydını yapmışsınız, ancak benim ücreti ödeyecek durumum yok” deyince “Merak etmeyin, Hamit için bu asla sorun olmayacak” cevabını aldı ve mutlu oldu. Hamit, okuluna adeta bir IT personeli gibi gönüllü olarak destek verdi.

Okulun açılış töreninde aralarında Eğitim Bakanı, Vali, Büyükelçi, Türkiye Maarif Vakfı Başkanının da bulunduğu davetlilere haberleşme sistemleri ile ilgili yaptığı sunum büyük beğeni topladı. Afganistan Milli Eğitim Bakanı kendisine sarılarak “Sen bizim kahramanımızsın” dedi.

Hamit, Amerika Birleşik Devletleri’nde yapılan hackerlık yarışmasına katılarak ikinci oldu. Bu başarı, Amerikan Büyükelçiliği’nin ailesi ile birlikte tüm masraflarının Amerika Birleşik Devletleri’nce karşılanmak üzere eğitimini ABD’de sürdürmesi için davet edilmesiyle taçlandı. Ancak, Hamit Türkiye’de eğitim almak istediğini söyleyerek bu teklifi geri çevirdi.

Geçtiğimiz aylarda İstanbul’da gerçekleştirilen TEKNOFEST’e katılan Hamit, haberleşme ve ulaşım alanındaki projesi ile 2000 takım arasından ikinci seçildi. Türkiye’de alanının en iyi firmalarından teklifler alan öğrencimiz, elektronik, yazılım ile haberleşme uydu çalışmaları üzerine kendisini yetiştirmek ve Afganistan’ın haberleşme sistemlerini kurmak istiyor.

Hamit, şimdi Türkiye Maarif Vakfının kendisini geliştirmesi ve hayallerine ulaşması için sağladığı çalışma imkanlarından dolayı çok mutlu ve Türkiye’de eğitimini sürdürmek için var gücüyle çalışıyor.

Tunus’tan Türkiye’ye

Türkçe’yi diziler ve internetten öğrenen İnes, yazdığı Türkçe hikayelerle öğretmenlerinin takdirini kazanıyor.

TUNUS, halkının Türkiye sevgisiyle dolu olduğunu söyleyebileceğimiz bir ülke. Bu sevginin oluşmasında dönemin yöneticileri sebep olarak gösterilse de, tarihî bağlarımızın en önemli etken olduğu ortada. Onlardan biri var ki, bu sevginin tarifi ancak kendi ağzından dinlenerek ve gözünden akan yaşlar görülerek anlaşılabilir.

12 yaşında bir genç kız. Adı İnes Chebil. Ülkede bulunan devlet okullarından birinde okurken, Türkiye sevgisinin geldiği nokta, Tunus Maarif Okulları’nın yetkililerine bildirilince ailesiyle birlikte davet edildi. Bazı fiziksel engelleri; hayat dolu olmasına, motivasyonuna ve çalışkanlığına asla engel olamamıştı. Fransızca ve Arapça’ya Tunus’ta yaşaması dolayısıyla son derece hâkim olan İnes, İngilizce’yi de öğrenmişti. Dahası Türkçe’yi de oldukça güzel konuşuyordu. Nasıl öğrendiği sorulduğunda verdiği cevap hayli ilginçti: “İnternette, kitaplardan ve dizilerden... Çünkü Türkiye’yi çok seviyorum.”

İnes; kaleme aldığı Türkçe hikayeler, şiirler ve anekdotlarla yazım kurallarına olan hakimiyetini de ortaya koyuyordu. Tunus Direktörlüğü yetkililerimizin durumu farketmesi ve onun Türkiye sevdasından etkilenmeleri üzerine, 2019-2020 eğitim-öğretim yılın-

da eğitimine Tunus Maarif Okullarında burslu olarak devam etmeye başladı. 23 Nisan etkinlikleri için Vakfımız tarafından Türkiye’ye davet edildiğini öğrendiğinde ne söyleyeceğini bilemedi ve hıçkırıklara boğuldu.

Öğrencilik hayatı başarıyla devam eden İnes, şimdiden herkesin sevgisini kazanmış durumda. Davranışları ve çalışkan kişiliğiyle daha ilk ay “ayın öğrencisi” olma hakkını da elde etti. Her ne kadar ara yıldı gelmenin oluşturduğu alışma dönemi zorluğunu yaşasa da o, çevresindeki insanların katkısı ile bunu kolayca aşacak düzeyde.

184 ülkeden 72.000'i aşkın uluslararası şirket güven ve istikrar için **TÜRKİYE**'yi seçti.

Son 18 yılda uluslararası yatırımcılar Türkiye’de **220 milyar doların** üzerinde doğrudan yatırım yapmıştır.

(TCMB, 2002-2020 Nisan)

Türkiye’de 200’ün üzerinde Ar-Ge merkezi uluslararası yatırımcılar tarafından işletilmekte

ve teknoloji transferi sağlamaktadır.
(Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Mayıs 2020)

Türkiye’nin en büyük 5 ihracatçı şirketi arasında 3 uluslararası sermayeli şirket bulunmaktadır.

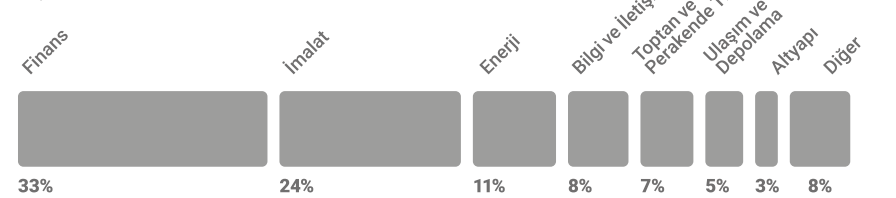
(Türkiye İhracatçılar Meclisi)

2001-2020 yılları arasında uluslararası şirketler, 4 binden fazla teşvik belgesi ile **320 Milyar TL** yatırım yaparak, 350 bin kişiye istihdam sağlamıştır.

(Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Mayıs 2020)

Birçok farklı sektöre yatırım yapan uluslararası yatırımcılar Türkiye’nin sektörel gelişimine ve çeşitliliğine katkı sağlamıştır.

Kaynak: TCMB

Türkiye’ye Gelen Uluslararası Doğrudan Yatırım Sermayenin Sektörel Dağılımı ve Kırılımı (%) (2002-2019)

DÜNYANIN SAĞLIĞI TURKISH CARGO GÜVENCESİNDE

DÜNYANIN EN FAZLA ÜLKESİNE UÇAN HAVA KARGO MARKASI OLARAK, İLAÇTAN TIBBİ MALZEMELERE KADAR SAĞLIK GÖNDERİLERİNİZİ SOĞUK ZİNCİRİ BOZMADAN GÜVENLE TAŞIYORUZ.

TURKISH CARGO

turkishcargo.com.tr